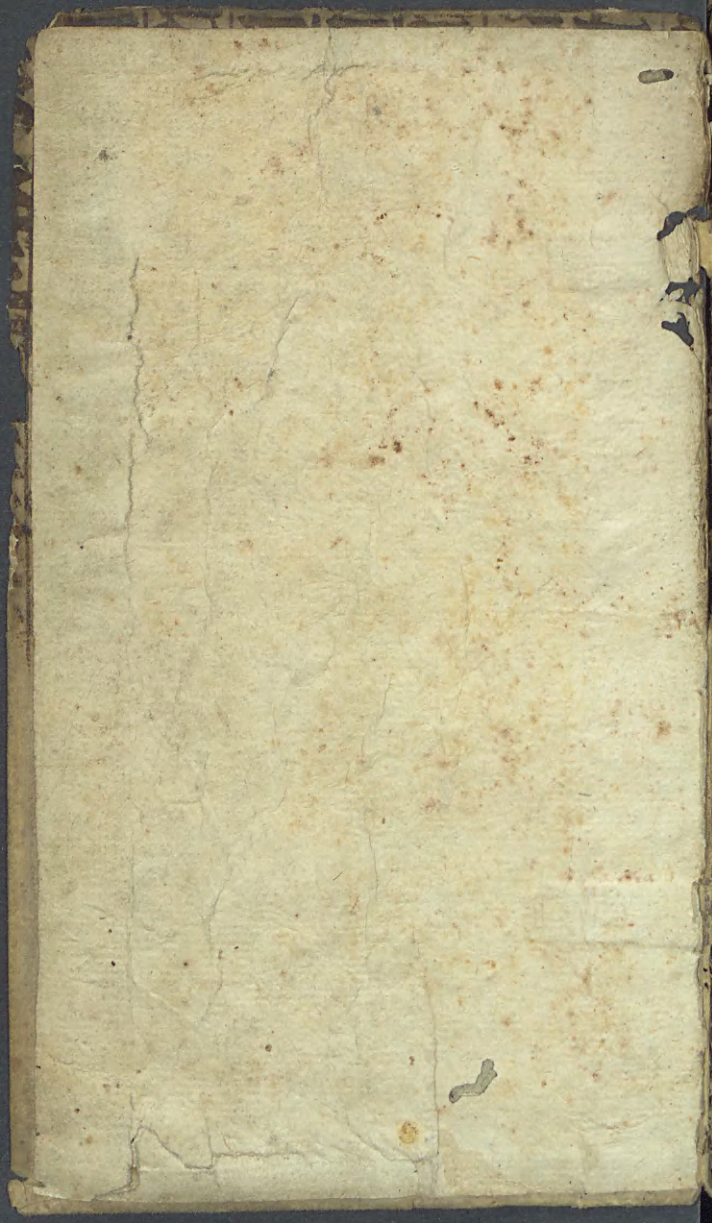
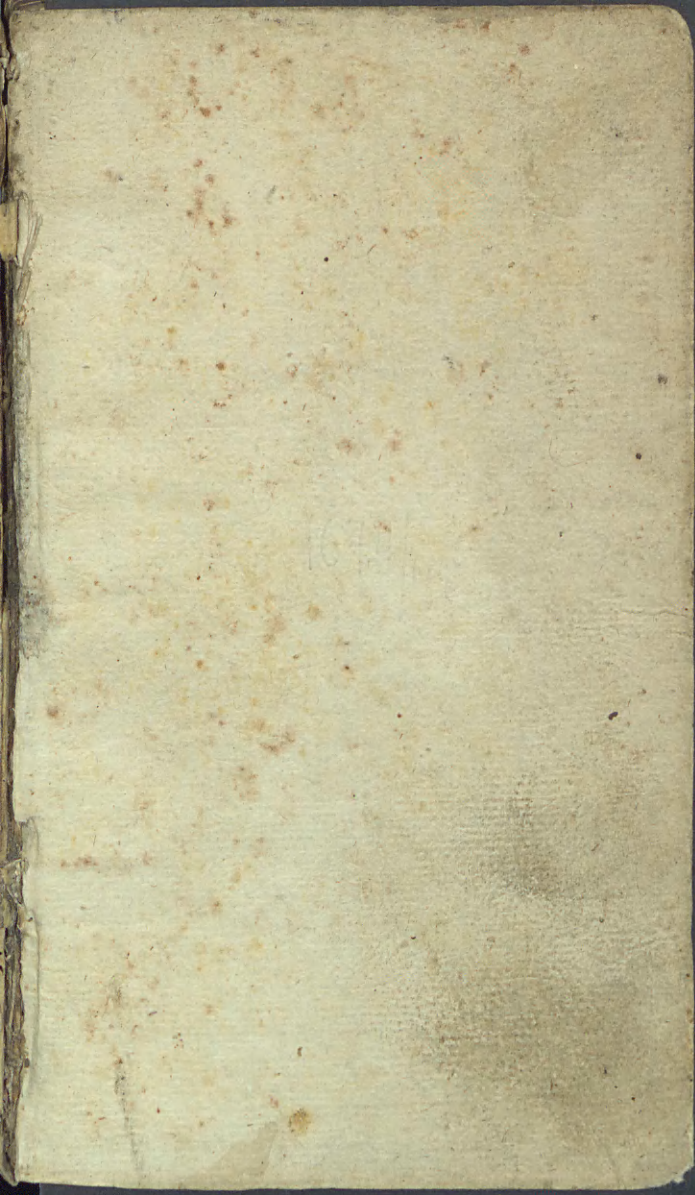
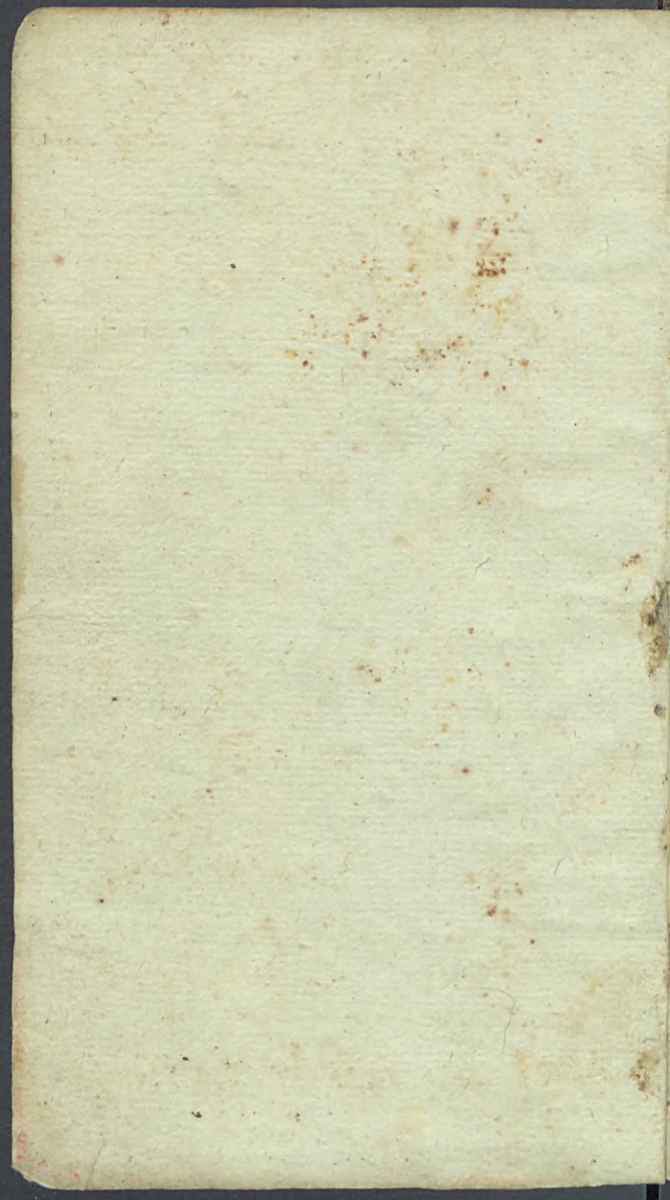

RECORDE DE LA VILLE DE
PARIS EN L'AN DE NOSTRE
SEIGNEUR MIL CC LXXV
LE VINGT ET UNIESME
JOUR DE MAY
LE MAYEUR ET LES
ESCHIEVES DE LA
VILLE DE PARIS
ONT FAIT CECI
PARCE QUE
LE ROY NOSTRE
SEIGNEUR
A VU
LE BESOIN
DE LA
VILLE
DE PARIS
EN CECI
LE VINGT ET UNIESME
JOUR DE MAY
LE MAYEUR ET LES
ESCHIEVES DE LA
VILLE DE PARIS
ONT FAIT CECI
PARCE QUE
LE ROY NOSTRE
SEIGNEUR
A VU
LE BESOIN
DE LA
VILLE
DE PARIS

4

Modlitwy nadpłacz Litaniy na otrzymanie
Dobney Smierci.

Panie micy miłosierdzie nademną w godzinę śmierci moicy.

Jerusie Chrystusie ratuj mnie w godzinę śmierci moicy.

Oycze niebieski Boże zmiłuj się nademną w godzinę śmierci moicy.

Dużu S. Boże zmiłuj się nademną w godzinę C.

Troycu S. iedyng Boże zmiłuj się nademną w godzinę C.

Wzylta Marya Matko Boża uprosi śmierć szerszlywą
Josto Niebieska, Matko wybranych, Brendowniżko
moia, uciercko grzesznych uprosi mi śmierć szerszlywą.

S. Marya ktoraś była przy śmierci Syna twego
Jezusa y patrzalaś nań diecy konał na krzyżu
uprosi mi śmierć szerszlywą.

S. Marya, ktoraś sta miłości umierata, y ktoraś
ognistą miłością zgorzata, uprosi mi śmierć C.

S. Marya ktoraś się starała aby studzy twoi mieli
lastę pokuty, y ofatniego w dobrym dotruxania,

S. Jozefie karmicielu Jezusa Chrystusa oblubien
ca czysty przynajświętszey Panny, ktoryś
duszę twoy w rękę oddał uprosi mi śmierć C.

S. Michale, S. Gabriele, S. Raphaelu, y wshyscy
angelowie, uprosi mi śmierć szerszlywą.

S. Janie Chrzcicielu y wshyscy Patryarchowie
y Prorocy uprosi mi śmierć szerszlywą.

- S. Piotrze y Pawle, wszyscy swięci Apostoła,
 wie y Ewangeliſtowie uprosicie mi śmier. &c.
 S. Stefanie, S. Wawrzyniec, wszyscy swięci
 Męczennicy Chryſtufowi uprosicie mi. &c.
 S. Sylwestrze, S. Gregorzu, wszyscy swięci
 Biskupi y Wyznawcy, uprosicie mi &c.
 S. Antoni. S. Benedykie, S. Ignacy, wszyscy
 swięci Patriarchowie, y Lewytowie, Zakon-
 nicy y Pastelnicy uprosicie mi &c.
 S. Marya Magdaleno S. Agatho, S. J. Jagni-
 efko, S. Barbaro, wszystkie swięte Pan-
 ny y Wdowy uprosicie mi śmier. &c.
 Wszyscy swięci y swięte Bożi Przymie-
 niciele, za mną y uprosicie mi śmier. &c.

O Boże mój prawdo wieczna y nieomylna, wierzę
 ia to wszystko, co twój swięty Kościół katolicki
 wierzy, y to wszystko, co on potępia, potępiam,
 y chęć umierai w uczestnictwie tego Kościoła.

Mam nadzieję że mi znieśkonczonego miłosierdzia
 twego odpuszczisz wszystkie grzechy moje, y że ze
 szerey dobroci twojej oddasz mi śmier szczęśliwą.
 Mam nadzieję że mnie nie opuścisz przy śmierci mojej,
 że mnie bronieć będziesz od pokus szatańskich, to
 jest od rozpaczny, y zbyt czepney ufności, y duszę
 moją przymiesz do raju twego, kiedy z ciała mego
 wyjdzie.

t.

Mitujcie, czy o Boże Dobroćliwy z całego serca,
z całej duszy mojej, y zat mi tego Żem cię kiedy
nie mitował, żem cię tak często y cięzko obra-
zał. Poddać się pod wszelką karę, Ktoey po mnie
sprawiedliwości twoja będzie wyciągata, cheć cię
mitować umierał, ponieważ żem cię nie mitował
za żywota mego. Dla twojej miłości cheć umierał
abym przez śmierć moją y boleści za wszystkie grze-
chy Ktoerekem się dopuścił za żywota mego, wypro-
sował, y radości uczynił.

Cheć umierał na chwale twojej, wyrzucił się przez
ofiarę żywota mego, że cię bardziej miłuję niżli
siebie samego.

Cheć umierał abym twemu sporządzeniu y dekreto-
wi był postępnym, y poddał się dekrétowi, któ-
ryś przeciwko mnie y wszystkim ludziom wypał.

Cheć umierał abym rozstał się z tym misernym y oblu-
dnym światem, ciebie dobro nieskonzone oddał,
ciebie osiągnął, ciebie chwalił, ciebie mitował w
miebie przez całą wieczność.

Cheć umierał Dziękuję za wszystkie dobrodzieystwa
twoje, Ktoeś mi uczynił w za żywota mego,
dożesnego, y uczynił mi w żywocie wiecznym.

Cheć na świecie umierał, ledynie Dla ciebie ponieważ
y ty Zbawicielu mój dla mnie umarłeś.

O dobry Jezu kiedy mnie opuszczę wszystkie pomocy
światkie w opatniej chorobie przy skonaniu mojem
nie Orodzajcie mnie, nie odstępujcie mnie.

O dobry Jezu Ktoys rzekł: iam z wami jest aż do
skonczenia świata, nie oddalajcie się odemnie,
przy skonczeniu dożesnego życia mego.

o dobry.

O dobry Jezu, światłości świata, stonie sprawiedli-
wości oświecaj ze mną, kiedy się rozum mój
zaćmi, serce opamięta smutek, a ciało ogarnę
śmiertelne boleści.

O dobry Jezu Sędzo zwyłych y umarłych, nie bądź
ze mną według surowości twojej, y według
nieprawości mojej, ale według wielkości mi-
łozmierzzonego miłosierdzia twego. Kiedy wrat
najgłodniejszy twój y mój nieprzyjaciel stanie
w oczach moich aby mię kusił, aby mię oskar-
żał, aby mię zgubił, nie słuchaję go Szawicela
mój tego, ale cieszem słuchaj głosu przera-
żniejszej krwi twojej, niewinnie przy bierowaniu
ukoronowaniu, y ukrzyżowaniu twoim wyłanę
a o miłosierdzie nademną grzesznik wolaigę.

O dobry Jezu uczyni mi tę łaskę, abym cię w prze-
najswiętszym Sakramencie przyjął, nim umrę, y
zebym z tego świata nie wyszedł, póki Sacramen-
tami na zbawienie ludzkie od ciebie postanowione
mi opatrzon będę.

O dobry Jezu uczyni mi tę łaskę, abys mię twej prze-
najswiętszej Matce zalecił, y mnie ię w opiekę y
obronę oddał, iakos oddał przy śmierci twojej naj-
miłszego ucznia Jana Świętego.

O dobry Jezu uczyni mi tę łaskę, y przysły Michała i
z jego Aniołami, aby mię przeciw nieprzyjaciłom
moim bronil, y żeby mię umocnił pod czas opatrzny po-
tężce mojej.

O dobry Jezu uczyni mi tę łaskę, abys mię cieszył ra-
czysiem, jeżeli mię nan za występki moje skazesz
ażebym z tamtąd jakto wyszedłszy cieszył się z obecną,
y pięknością twoją.

O Dobry Jezu przez tajemnic wcielenia y narodzenia
twego Daj mi smierci szczęśliwą.
Przez wszystkie prace y utrudzenia twoie Daj mi smierci.
Przez krawawy pat twoy, ktorys wyłał w ogrójcu
slywnym y przez smutek serca twoego, Daj mi etc.
Przez utrapienie męki twoiey, przez rany, ktoremi
ciało twoie przynajświętsze odkryte było, Daj mi etc.
Przez ciężkie pragnienie twoie, ktoreś cierpił na
krzyżu daj mi smierci szczęśliwą.

Przez opuszczenie przynajświętszey duszy twoiey, nie
opuszczaj mnie Panie, y daj mi smierci szczęśliwą.

Przez gorzką smierć y skłanianie twoie ratuj mnie
Panie przy skłanianiu moim, y daj mi smierci. etc.

Przez ciężkie utrapienie y boleści przynajświętszey
Matki twoiey, pod krzyżem przy smierci twoiey
Hołdcey, Daj mi smierci szczęśliwą.

Przez modlitwy teyże Matki przynajświętszey, y przez
wszystkie zasługi iej. Daj mi etc.

Przez modlitwy y zasługi wszystkich świętych, y wy
branych twoich, Daj mi etc.

Przez modlitwy y zasługi całego Kościoła twoego. Daj etc.
Do Najświętszey Panny.

Proszę o najświętsza y najgorńsza Matko Boża m ego, ic
Byś mię bronila przeciw nieprzyjaciolom zbawienia mego
w godzinę smierci moiey, y nie dopuszczaj, aby dusza moja
drogą Krwi Syna twoego odkupiona wiecznie zginęła.
Pod twoją obronę uciekam się święta Boża Rodzicielko,
moimi prosbami nie racz gardzić w potrzebach moich,
ale do wszelkich przygod racz mię zawsze przychylną twóić

wybawie, Panno chwalebna y Błogosławiona,
Pani moja, pośredniczko moja, Opatrowniczko moja, y
Synem twym mnie pojednaj, Synowi twemu mnie
zalecay, Synowi twemu mnie teraz y w godzinę
smierci moiej oddawaj.

Marya Matko miłości,
Matko wszelakiej miłości,
Broni mnie od konania złego
Y od czarta przekłętogo.

Plan. Kyrie eleyson, Chryste eleyson, Kyrie eleyson.

Chryste usłysz nas, Chryste wysłuchaj nas,
Oycze Niebieski Boże zmiłuj się nad nami
Synu Odkupicielu świata Boże zmiłuj się nad
Duchu Święty Boże zmiłuj się nad nami.
Święta Trójco Jedyny Boże zmiłuj się nad nami.
Święta Marya, modlaj, S. Bogu Rodzicielco.

S. Panno nad pannami, Matko Chrystusowa
Matko łaski Bożej, Matko najśliczniejsza,
Matko najczystsza, Matko niepokalana,
Matko nie narupiona, Matko najmiłsza,
Matko przedziwna, Matko Skrzyciela,
Matko odkupiciela, Panno narodziła się,
Panno czci godna, Panno chwaty godna,
Panno morna, Panno łaskawa,
Panno wierna, Zwierciadło sprawiedliwości,
Stolica mędrości, Przynio naszę radość,
Naczymie duchowne, Naczymie poważne,
Naczymie znakomite nabożenstwa,
Rozo duchowna, Wiero Dawidowa,
Wiero z kości Stoniowej, Domie Złoty.

Arko przymierza. Forto Niebieska.
Gwiarzo zaranna. Uzdrawienie chorych.
Ważerko grzesznych. Pocięzycielko utrapionych.
Wspomnienie Chreccian. Krolowa Anielska.
Krolowa Patryarchow. Krolowa Brorodow.
Krolowa Apostolow. Krolowa Mzczennikow.
Krolowa Wyznawcow. Krolowa Samieńska.
Krolowa wszystkich swiętych.

Baranku Boży. G. Przepuśc nam panie.

Baranku Boży. G. Wysłuchaj nas Panie.

Baranku Boży. G. Zmiłuj się nad nami.

Chryście usłysz nas. Chryście wysłuchaj nas

Kyrie eleyson. Chryście eleyson. Kyrie eleyson.

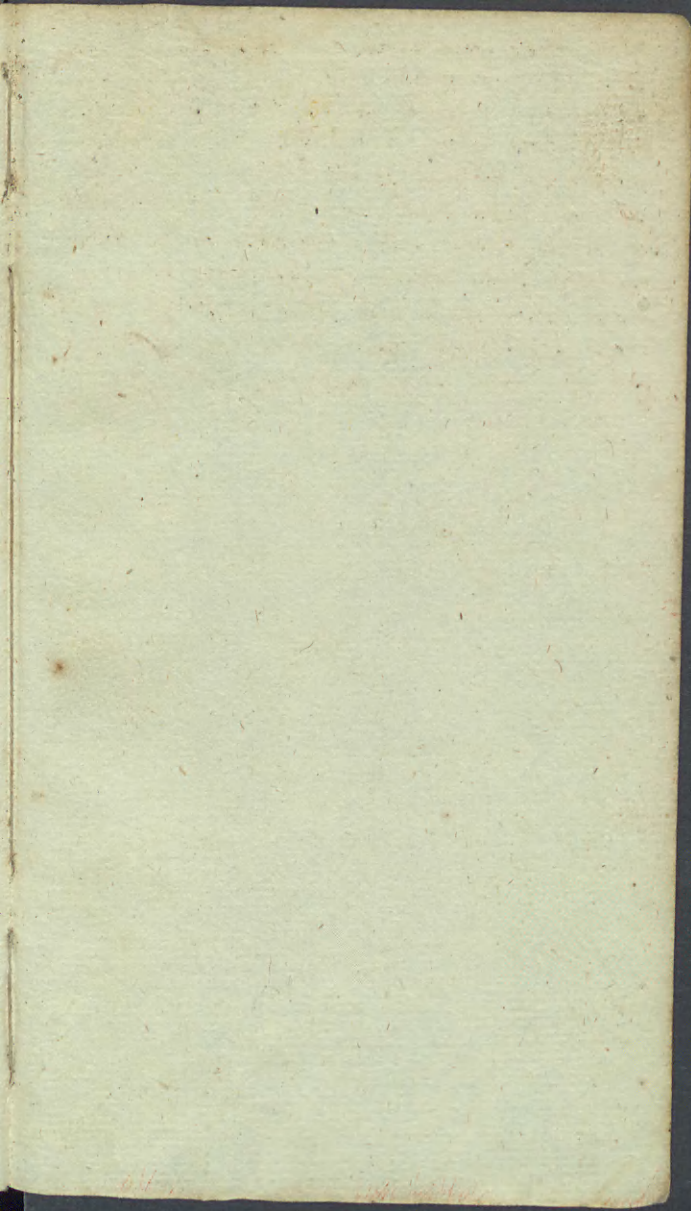
Cyze nasz. Drzowaś. Marya

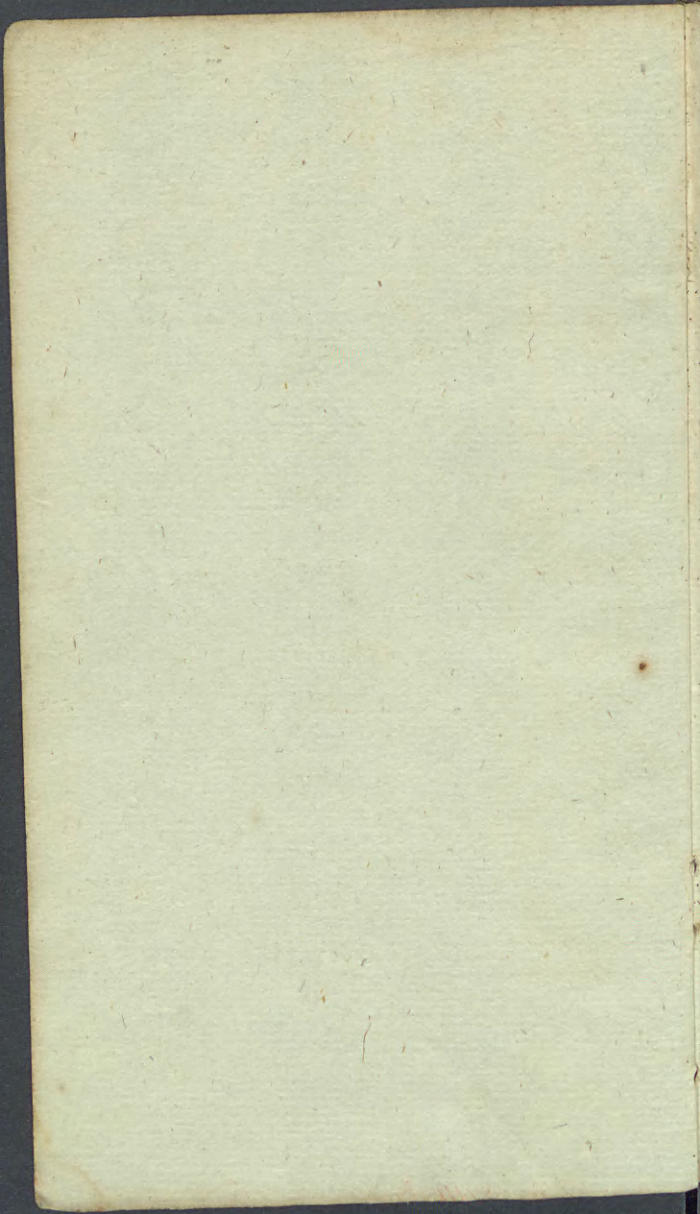
Akt stosowania woli naszej do Woli Boskiej.

Wiem ja o! Boże moy, iż się nie nie trafia, nie się nie
dzieje, ani się staie na tym świecie, iedno za twoią
wiadomością y dopuszczeniem, y wtoś mi ieden z
głowy zpaść y zginąć nie może bez dopuszczenia
twoiego. Wiem iż mnie, acz nayniegodniejszego, y nay
świętszego grzesznika miłujesz, strzeżesz, y niby
pielgrziera, y nie pragniesz wieczney śmierci moiey
ale owšem tego chcesz, abym się do ciebie całym sercem,
całą duszą, y ze wszystkiemi siłami do ci wrocit, y
zbawion zostat. Wiem też o! Boże moy, iż za do
bro moie tę chorobę na mnie spuścites, y ze radne
stworzenie, duszę moiey, od ciała mego oddzielić nie
może iezeli ty mi zechcesz. Przyjmuję tedy chętnie
y ochotnie ze iako z cyawskiej ręki twoiey naprod
tę chorobę, a potem (iezeli się tobie będzie podobato)
y samą śmierć przyjmę oddawając się ze wszystkim
woli twej przenajświętszej. Nie bądź mi oco prosić,
tylko

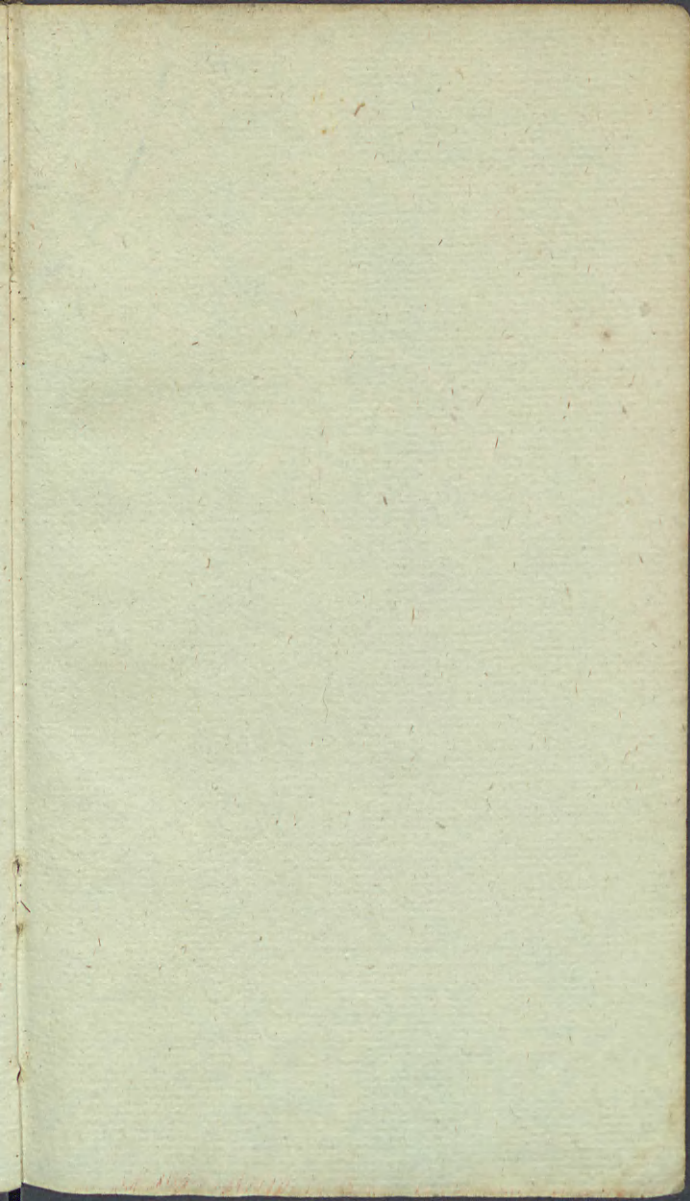

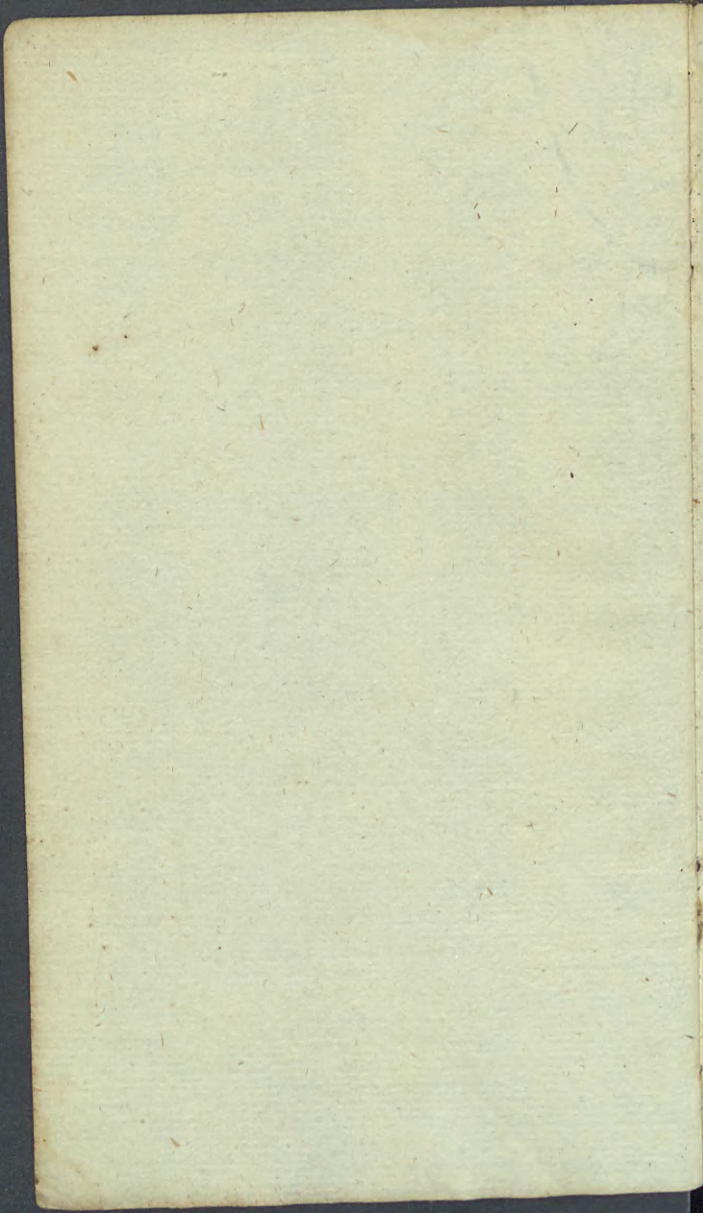
tylko aby się wola twoja zawsze stała, a moja
żeby niewczym miejsca nie miała, jeżeli się z twoją
nie zgodza. O ojczy mojej! oto dzieł śmierci który
mi z strony twojej podają; który mi się zda bardzo
gorzki, czy nie możesz mi wyzdolnić abym go nie
pił? oddaj go, jeżeli jest można; jednakże niech
się twoja Dziecie wola, a nie moja. Tobie o Boże
mojej poruczam, polecam, y zostawiam staranie
około dusze y ciała mego, około wszystkich moich,
około wszystkiego cokolwiekos mię dai raczyłeś
tak w czasie, iako y w wieczności.

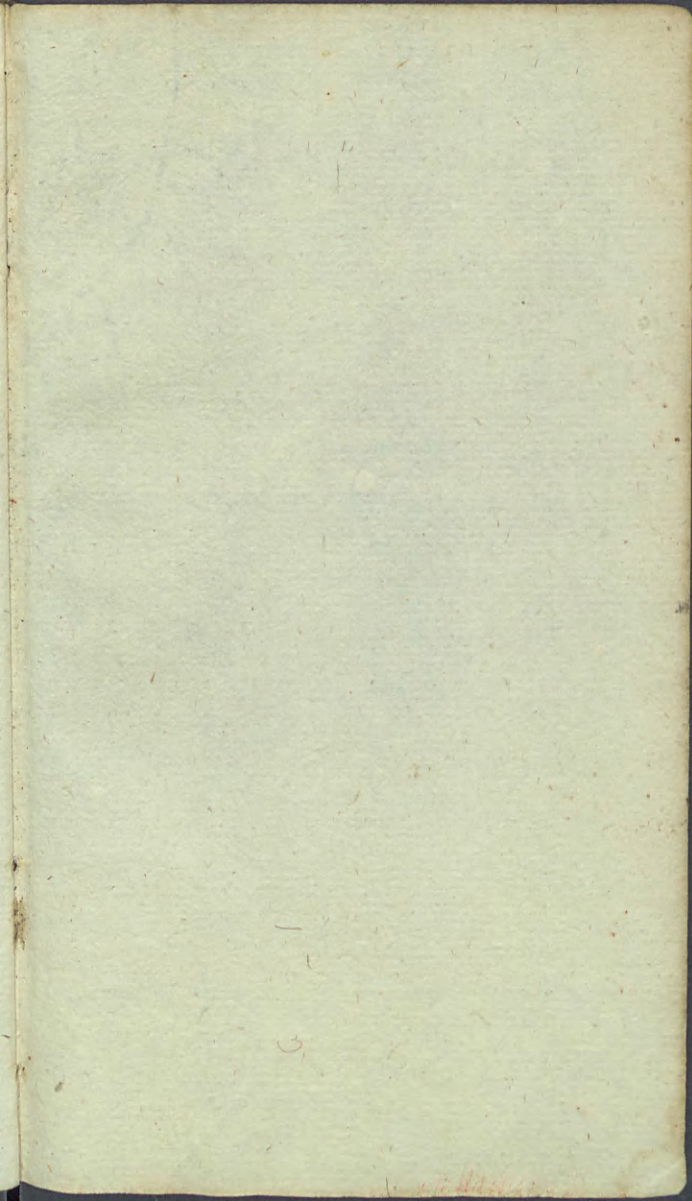

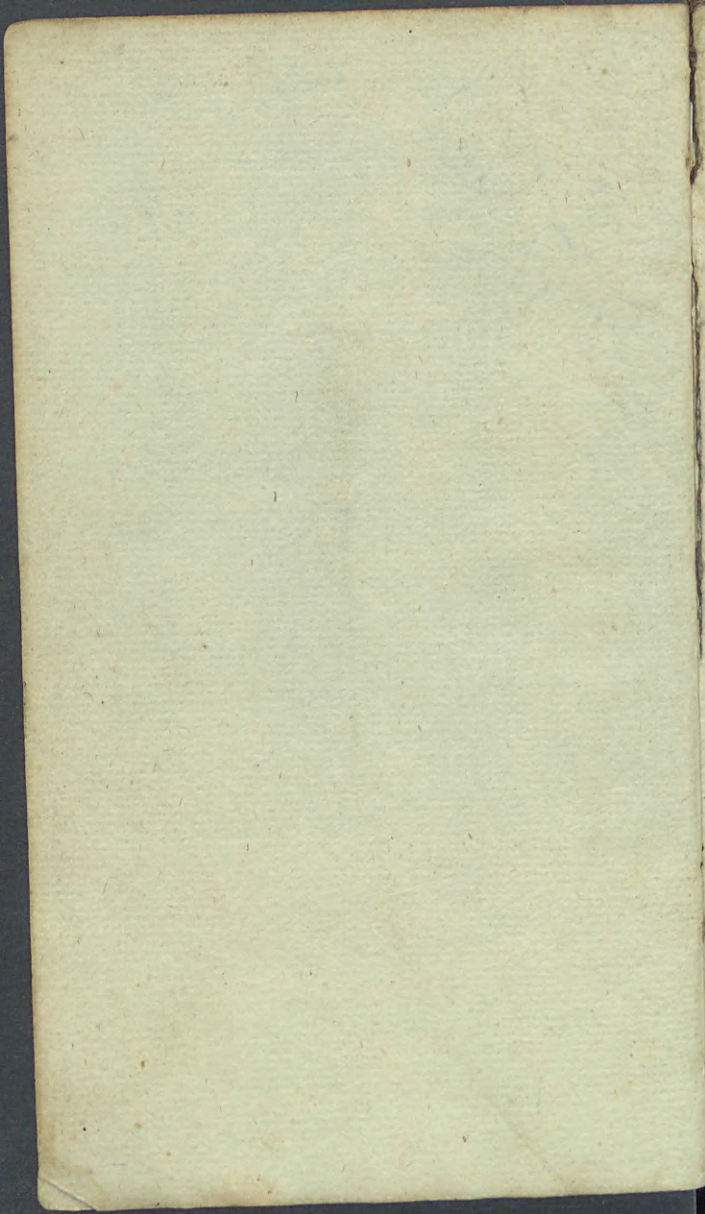

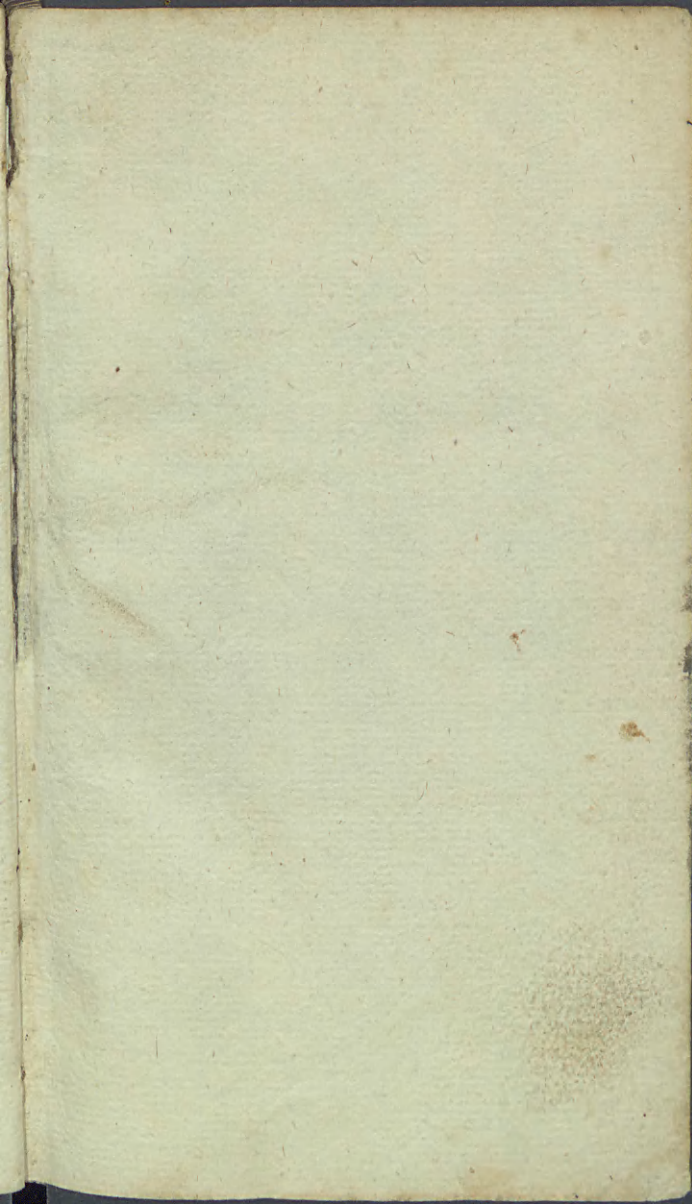

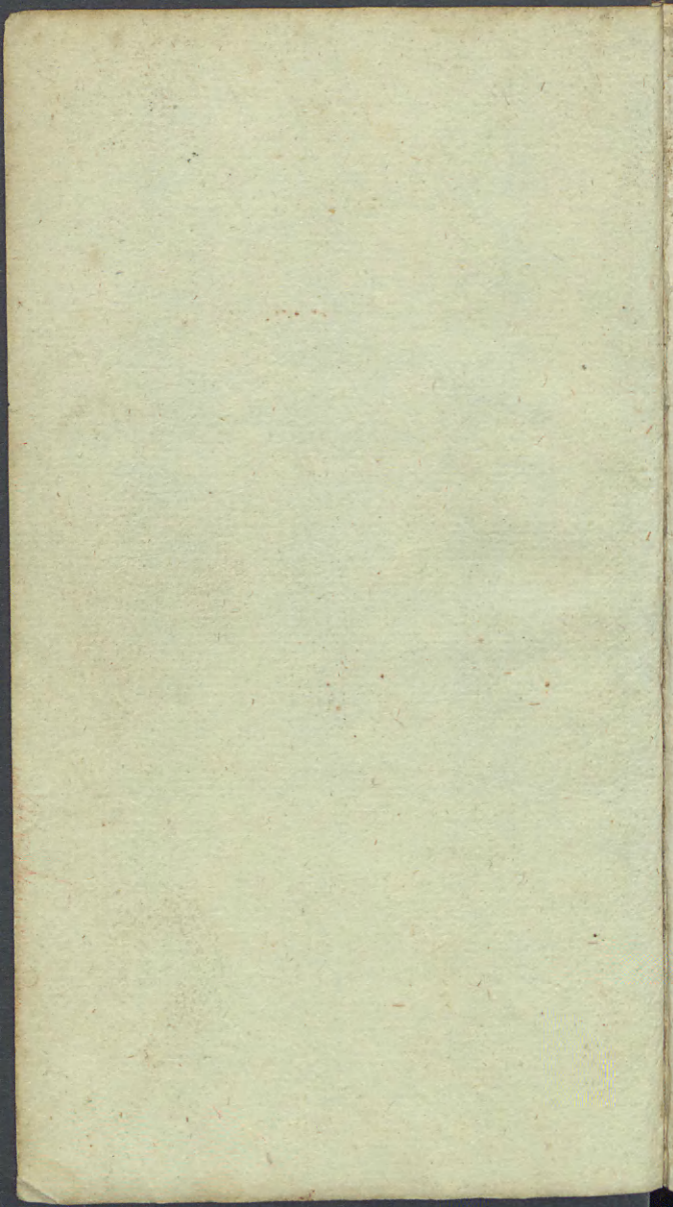

EXPEDITIO

In Viam Æternitatis,

SIVE

Suppl
MODUS

Assistendi vario Mortis genere
decedentibus

Per Actus Anagogicos,

Ab Adjunctis Mortis

DISPOSITUS:

Præviis necessariis Informationibus
pro Sacerdotibus, qui vocantur ad
adjuvandos miseros, morti
destinatos, instructus.

Pro commodiore Disponentium usu
Germanico idiomate conscriptus,

Luci publicæ editus.

Annò, pro miseris peccatoribus mortuè
DEI Salvatoris 1730.

Superiorum permissu.

BRUNSBURGÆ
Typis Collegii Societatis JESU.

W. J. Schaefer

P-18-0-983

80-1298

Ad Cupidissimum Zelatorem
Animarum.

Suscipere digneris benigno animo hoc Opusculum tuo officio percommodum. Opinor te multoties vocatum fuisse ad disponendos moribundos, nec te tamen fortè habuisse ea hoc temporis in promptu ad manum, quæ usui iis esse potuissent. Quantum indolebas! te meliùs administraturum fuisse obsequium Tuum, si habuisses tuo desiderio libellum convenientem. Non nego unicuiq; datam esse mensuram donationis CHRISTI, sed ut ait MAGISTER Summus, uni data esse quinq; talenta, alii duo, alii verò unum: unicuiq; secundùm propriam virtutem; nempe aliis sine ope aliena fluit ut ros eloquium, aliis vix stilla ejusdem concessa desuper. Ita alii Eliam, quibus flammeum Charitatis Divinae spiritum inesse; alii verò Hieremiam, quibus balbutiens lingua effari sua sensa prohibet, representant; & nisi subsidiario calculo eorum labia tangantur; pueros elingves se esse necesse fateantur. Ex horum ultimorum syllabo me agnosco; si & Tu te ipsum, itaq; hìc jam, & Tibi, & mihi consultum. En habemus uterq; sufficienter compediatum subsidium, ad opus spirituale Modum lucrandi Animas, tam in Assistendo Suppliciandis, quàm naturali morte decedentibus. Quorum primi ad id, quod legis opusculum conscribendum mihi ansam dederunt, qui

ita stultè sibi persuasi soleant esse, quòd putent posse sigillum Confessionis Sacre violari à Confessariis, si eis fateantur sua delicta. Et ideo ob metum ulterioris torture sæpè sacrilegas confessiones cum periculo summo animæ suæ facere non verentur. Ad quod ipsimet malè versati in rebus spiritualibus occasionem dederunt Confessarii, qui ante torturas Sacram Exhomologesim, excipiebant Reorum, ut ita loquar coactorum; prout in quodam loco reipsa deprehendi id longo abusu introductum fuisse. Quare fragilitati miserorum subveniendo ut & falsas opiniones suas de fractione sigilli Confessionis à suis Confessariis desinant habere: & ipsi Confessarii tutius, & sanctius officium suum obeant cum Pœnitentibus; morem longè usitatum à Theologis approbatum, alio penitus nocivo animis miserorum sublato, suscipere, & manutenere velint; prout fusiùs sequens Instructio juxta mentem Martini Cochem Capucini Theologi celebratissimi per totam Germaniam descripta patet. Tu autem cupidissime Zelator Animarum, ut Te pro conversione peccatorum laborare coram DEO exposuisti, ita edoctus ab Arbitro laboris Tui his non indigebis. Sed si quem à recto sensu Theologorum aberrantem videris ipse corriges. Si quis autem usus horum Tibi fuerit; ut suppono gratus mihi eris, si pro me peccatore maximo unum Pater noster oraveris. Vale. Te DEO, & Tibi Animas miserorum recomendo.

MODVS ASSISTENDI SUPPLICIANDIS.

Cum Sacerdos aliquis ad incarceratum vocatur, primò conetur animum ejus sibi devincire, & magnum ei commiserationis affectum exhibere. De Nomine, Gente, statu, vita præterita, studiis & religione eum interroget, & cum magna patientia eum narrantem auscultet.

His præmissis: ad rem propius accedat, dicendo: quòd DEUS in hac vita castiget, & puniat eos quos diligit: aliis verò qui fortè plus peccaverunt parcat, sed in malum eorum; cum iis reservet judicium ultionis aeternæ. Insuper moneat: ut, conscientiam benè discutiatur, videatq; an non gehenna pœnas sit meritus, & an non meritò puniatur permittente DEO.

Proponat ipsi exemplum CHRISTI, in domo Caiphae incarcerati: item Apostolorum ab ipsis Pontificibus in carcere inclusorum: nominatim Sancti Petri ab Herode in carcerem missi,

Sancti Pauli ter virgis cæsi, sæpe incarcerati: & aliorum Martyrum, qui cum essent insones, attamen tanquam latrones vincti, & acerbissimis pœnis sunt cruciati.

*Moneat etiam eum, nè oderit Magistratum, aut eos qui auctores fuerunt, ut vincularetur, juxta admonitionem CHRISTI; dicentis: Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos, & orate pro persequen-
tibus, & calumniantibus vos.*

Admoneat etiam verbis Apostoli: Non est potestas nisi à DEO, quæ autem à DEO sunt, ordinata sunt; itaq; qui resistit potestati, DEI ordinationi resistit. DEI enim minister est, vindex in iram ei, qui malè agit. Svadeat: ut ex necessitate eliciat virtutem, ut ea quæ cogitur pati, motivo virtutis, seu pro gloria DEI, aut pro satisfactione peccatorum suorum spontè patiatur; Proponat illi verbum Apostoli: Non sunt condignæ passiones hujus temporis, ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis; id enim quod in præsentis est momentaneum & leve tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate, æternum gloriæ pondus operatur in nobis.

*Caveat Sacerdos ne captivum cogat impo-
tunis*

tunis modis, ut se reum esse fateatur, quia in hoc facile posset excedere. Caveat quoque ne iudiciale procedendi modum coram eo accuset, quia daret ansam ipsi impatientia. Ne facile admittat querelas ab eo de injuria sibi facta, cum Confessarii non sit ea iudicare, sed reum ad poenitentiam adducere.

Deinde inducat eum ad frequenter orandum, certasque illi preces injungat, scilicet: ut mane oret flexis genibus in honorem CHRISTI in domo Caipha noctu incarcerati, ter Pater & Ave. Tempore matutino: dum per orbem Sacra fiunt, animo illis assistere, DEOque Patri omnia & singula, pro peccatis suis offerre conetur. Quoties hora sonat, crucis signo se muniat, & Orationem Dominicam cum Salutatione Angelica recitet in honorem eorum, quae CHRISTUS eadem hora passus est.

Ad meridiem in honorem Crucifixionis JESU Christi quinq; Pater & Ave. Hora vero tertia in honorem amarissime mortis ejus, ter Pater & Ave oret. Vesperis quoque flexis genibus, in honorem CHRISTI tumulati, totidem precetur. Dicat quoque in dies Rosarium, Litanias Lauretanas, & alias quas novit preces.

Sensfzer eines Gefangenent.

Neh mein liebster GOTT!
 Ach mein gütigster GOTT!
 O GOTT verlasse mich nicht!
 O GOTT sey mir armen
 Sünder gnädig! o GOTT verzehe
 mir meine schwere Sünden.

O JESU/ du Sohn Dawids/
 erbarme dich meiner! o JESU/ du
 Sohn der Jungfrauen Maria/
 erbarme dich meiner!

Umb deines bitteren Leidens
 Willen/ verzehe mir meine Sün-
 den/ umb deines Todes Willen/
 sey mir barmherzig.

O Heilige MARIA! bitt für
 mich/ o H. Maria! stehe mir bey/
 o H. Maria! verlaß mich nicht.

O ihr liebe Engeln! bittet für
 mich/ o ihr liebe Heiligen! bittet
 für mich/ o mein lieber Schutz-
 Engel! stehe mir bey.

Vat.

Watter ist es möglich bey dir/
so nim den bittern Kelch von mir/
dannoeh nicht mein/ sondern dein
Will geschehe.

Quotiescunq; à captivo recedit, oret super eum genuflexum: Misereatur tui &c. & Indulgentiam; Et Benedictio DEI Patris Omnipotentis, Patris † & Filii † & Spiritus † Sancti, descendat super se, & maneat semper tecum.

De Confessione Captivi.

Captivus ad torturam vocandus non admittatur ad Confessionem Sacramentalem, priusquam in foro externores fuerit liquida; nec metus ulterioris torture residuus sit. Aliàs ei facile periculum sacrilegæ Confessionis præberetur, quia non facile in isto statu fatebitur Confessario, quod in iudicio fateri noluit.

Antequam eum Confessarius ad confessionem admittat, prius conetur habere notitiam iudiciorum, & probationem causæ criminalis in iudicio factam, ut posset eò prudentiùs officium suum peragere.

Post sententiam latam, aut causam liquidatam, sublatoq; metu ulterioris torture horretur reum ad pœnitentiam & Confessionem,

explicitetq; ei obligationem sigilli Sacramentalis tantam esse, ut si totus mundus interiturus esset, non liceret Confessario vel unicum peccatum manifestare. Dicatq; ei, quod quæ secum in foro conscientie agit, nequaquam posse à se cum iudice communicari. Sive ergo sit nocens, sive innocens, hoc ipsi propter confessionem factam, in foro externo nec prodesse, nec obesse posse.

Si renuat confessionem, dicendo: sibi non suppetere tempus sufficiens: respondeat: Gratiæ DEI non esse alligatam tempori, cum unico momento obtineri possit. Quòd si dicat: polliceri se vitæ emendationem, si vitæ prorogetur, &c. subinferat: Voluntatem quidem hanc DEO placere, attamen DEO notum esse, an hoc promisso staturus sit. Interim certus sit DEO nihil gratius offerri posse, quàm vitam ipsam, si quis volens lubens mortem patiatur.

Si dicat: Esse, qui gravius illo deliquerint, attamen à DEO non puniri; Resp: Iphis forsitan in altera vita manere supplicia longè graviora, eaq; sempiterna. Dicendum potius cum S. Augustino: Domine hic ure, hic seca, ut in æternum parcas. Si horrorem infamie pretendat; dicendum est: satius est

coram paucis hominibus infamari; quàm postea coram DEO, & omnibus creaturis ignominia eternâ affici. Demùm à DEO & Angelis non attendi; an quis infami supplicio sit affectus, sed an piè & Christianè obierit. Sicut patet in Latrone crucifixo, cui nemo crucis supplicium impropert, sed omnes contritionem ejus deprædicant.

Volenti jam sua peccata sacramentaliter confiteri, hortetur ut integrè ea fateatur; certus quæ ei revelavit, eternò silentio sopienda fore, nec quidquam apud Judicem provel obfutura; cùm Confessio ad forum externum non pertineat.

Si in confessione neget, quæ in judicio factus est, conetur ipsum iisdem rationibus convincere, quibus in judicio convictus est. Insuper & aliis rationibus ad sinceram confessionem scilicet metu gehennæ &c. inducere conetur. Quòd si perstet in pertinacia, asseratq; se pœnarum metu factum esse, quod non fecerat: Confessarius acquiescat monendo eum, ut suam innocentiam DEO offerat, & siquidem mori debuerit, pro aliis suis peccatis mortem suam lubens oppetat.

Ceterùm communiter non expedit, si innocentem quempiam in confessione deprehende-

ris, id ipsum Judicibus denunciare. Tum quia communiter id non credunt, tum quia esset contra sigillum detegendo ejus mendacium extra confessionem factum, & in confessione cognitum, si absq; licentia pœnitentis id faceres, tum etiam, quia etiam alii acciperent occasionem peccata celandi.

Pœnitens maximè ob beneficium comprehensus, interrogandus est an etiam alios falso denuntiavit? si affirmat, subdendum teneri eum sub gravi peccato, & salutis dispendio revocare. Si dicat ob metum novæ torture revocationem illam sibi intollerabilem esse, tunc inducatur, ut in carcere faciat revocationem banc coram aliquot testibus, qui eandem post mortem ejus, priùs propalent. Quod si & hoc detractet; saltèm revocet immediate ante mortem coram aliquot testibus. Posset quoq; in tali casu dissimulanter differri absolutio, usq; ad ipsum locum supplicii, ubi jam moralis est impossibilitas, revocandi judicialiter, & dispositus deniq; ad Sacramentalem Confessionem vel contritionem saltèm sacramentaliter absolvi.

Si quis crimen magiæ sacramentaliter confiteatur, inquireat qualitatem hujus superstitionis, an ex animo DEUM & Sanctos abne-

gave-

Supplicandiis.

9

gaverit, an falsa de DEO & aternitate senserit, an DEUM & Sanctos blasphemaverit, an demonem adoraverit, aut alicui in bonis & corpore nocuerit, an cum dæmone coierit &c.

Demùm ad contritionem eum disponat, recitetq; formulam contritionis cum eo & insuper illam contritionem generalem, qua post conciones in cathedra legi solet, que incipit:

Ich armer sündiger Mensch &c.

Et si viderit contritum absolvat, instruatq; eum quomodo deinceps fraudibus diaboli occurrat, & CHRISTO fidelius adhareat.

De educatione Rei.

REo ad mortem damnato, pridie quàm occidatur, præbeatur ei Sacra Communio, id enim & rei utilitas, & Sacramenti suadet reverentia. Ultima nocte ante supplicium reus non relinquatur solus, sed Sacerdos cum aliquot secularibus apud ipsum vigilet, totamq; noctem quantum possibile est, piis admonitionibus & precibus cum ipso traducat; preces poterit has desumere quas ex devoto libello collegerit esse huic actui præcipue necessarias. Orationes Actuum Fidei, Spei, Charitatis DEI, & proximi, Contritionis, resignationis, Gratiarum Actionis, maxime autem perlegat eà

Testamentum spirituale, quod in Libris quibuscunq; potest inveniri, maxime in libro infirmorum. Manè dum reus ex loco carceris, vel Custodiæ educendus est, dicat ad eum Sacerdos.

Un mein lieber N. wollen wir eintreten den Weg des bittern Leydens/ den unser Herr JESUS gegangen ist/ Ihr solt gedenccken/ heut sene der Carfreitag/ an welchem Christus den bittern Tod für euch gelitten hat/ darumb wollt ihr seinem Exempel nachfolgen/ und den bittern Tod auch für ihn leyden.

Hinc Sacerdos præbeat illi crucem osculandam, dicens:

Wein lieber N. zum Zeichen daß ihr freywillig in Christo begehret in den Tod zu gehen; so küßet das heilige Creuß/ drucket dasselbe an euere Wangen/ und sprecht mit Christo also: Mein

Mein Vatter kan dieser Kelch
nicht von mir gehen/ ich trincke
ihn dann? so geschehe dein Will.

Si ligetur; Sacerdos oret cum eo.

HErr Jesu Christe/ der du
dich umb meinetwillen in
der Gefängnus hart bin-
den/ und zu den ungerechten Rich-
tern hast führen lassen: sihe/ zur
Vergeltung dieser deiner Lieb las-
se mich gern binden/ und zu dem
gerechten Richtstul führen/ bitte
nur umb diese Gnad/ du wollest
mich zur Ehren deiner Gefäng-
nus von den Stricken meiner
Sünden auflösen/ und mich von
den Bänden des bösen Feinds
erledigen. Amen.

*Inter exeundum Sacerdos dicat
ad eum.*

DAmit wir uns dem Leyden
Christi gleichförmig ma-
chen/

chen/ so wollen wir jekund diesen Weg gehen/ zu Ehren des sauren Weges / den unser HERR JESUS CHRISTUS gangen; als er an dem Charfrentag des Morgens von dem Rath/ und der ganken Gemeine auß dem Haus Caiphæ, zu dem Richt-haus Pilati ist geführet worden/ darumb gehet zu Ehren des Weges Christi diesen euren sauren Weg/ und gebt euch mit Gedult in dasjenige/ was euch begegnen wird: schlagt eure Augen demüthiglich nieder/ und spricht im Herzen mit mir/ folgendes Gebett.

Gebett so man zu Gericht gehet.

DEin allerliebster HERR JESU Christe/ ich armer Sünder ermahne dich des elendigen Weges/ welchen du an dem Heiligen Charfrentag gangen bist / als du von den Jüdischen Rath /
und

und allem Volck auß dem Hauß
 Caiphæ; zum Nichthaus Pilati bist
 geführet worden/gedenck o gütig-
 ster Jesu/ wie viel Schimpf und
 Spott du auf diesem Weg gelitten/
 und wie manchen sauren Schritt
 und Trit gangen bist. Gedenck
 wie dir das heilige Herz in deinem
 Leib klopfte/ und wie herzlich dir
 bang ware/ weil du wusstest/ daß
 du zum Nichthaus geführet/ und
 zum allerbittersten Creuz des To-
 des würdest verdammet werden/
 siehe mein getreuester Erlöser/ jet-
 zund gehe ich auch solchen sauren
 Weg/ und werde zum strengen
 Nichtstul geführet werden/ alwo
 man das Urtheil des Todes wird
 über mich aussprechen. Aber ach
 wie ein grosser Unterscheid ist zwi-
 schen mir/ und dir; Zwischen mei-
 nen/ und deinen Weg/ du wa-
 rest gang unschuldig/ und hattest
 nichts

nichts böses gethan; ich aber hin-
 gang schuldig / und hab alles ü-
 bels gethan: du littest umb fremb-
 der / und nicht umb deiner Sün-
 den willen / ich aber leyde nicht
 umb frembder / sondern umb mei-
 ner Sünden willen. Du warest
 der unendliche Gott / der aller
 Ehren würdig war / ich aber ein
 armer Sünder der aller Straffen
 und Schanden würdig ist. Ich
 hab den bittersten Tod / und alle
 Straff verdienet / weil ich so viel
 übelß begangen / und dich so
 schwerlich erzürnet habe. Es ist
 mir aber von Herzen leyd / und
 bitte dich demüthiglich / umb Ver-
 zehung / o himmlischer Vatter
 verzehe mir meine Sünden / und
 schencke mir die wohlverdiente
 Straffen. O heilige Dreyfaltig-
 keit verzehe mir meine Sünden /
 und schencke mir die wohlverdien-
 te

te Straffen. O ihr Heiligen Gottes/ erlangt mir Verzeihung meiner Sünden / und Nachlassung der wohlverdienten Straffen. O Herr Jesu Christe/ ich bitte dich durch den elendigen Weg/ welchen du zum Richterstuhl Pilati gangen bist/ erbarm dich meiner armen Seel/ wan sie zu deinem Richterstuhl wird geführet werden. O Herr Jesu Christe/ ich opffere dir diesen meinen ängstigen Weg/ zu Ehren deines spöttlichen Wegs/ den du zu Pilato gangen bist. Ich opffere dir die Schamhaftigkeit meines Herzens/ zu Ehren der Schamhaftigkeit deines H. Herzens/ Ich opffere dir die Angst meiner Seelen/ zu Ehren der Angst deiner heiligen Seelen. Ich opffere dir meine offene Schand und Schmach/ zu Ehren deiner offenen Schand und Schmachs.

Schmachs. O wolte GOTT! daß ich umb deiner Ehren willen leyden mögte/ was ich umb meiner Sünden willen leyden muß. Wolte GOTT! daß ich mögte leyden wie die heiligen Martyren/ und nicht wie ein armer elender Sünder. Gleich wohl leyde ich alles gern umb meiner Sünden willen/ und gib mich mit Gedult in die wohlverdiente Straffe.

Berschaffe nur: daß mein Leyden zu meinem Heyl gereiche/ und ich dardurch Verzeihung meiner Sünden erlange. Amen.

Si hac oratio ob longiorem viam non sufficiat, addantur aliqua ex exercitiis devotioribus, quæ in Libris potissimum à piis Viris compositis possunt inveniri, sed poterunt etiam aliqui affectus repeti in præfata Oratione, cum non adeò soleant carceres longè distare à Prætorio.

Cum autem ventum fuerit ad locum Judicii; Sacerdos sic reum alloquatur.

Lieber

Lieber N. alhie ist der Orth
 also man euch über euer
 Leben wird examiniren/ und
 das gerechte Urtheil sprechen.
 Weil euch diß sehr bitter fürkom-
 met/ so gedenccket wie euch ein-
 mahl zu muth seyn wird/ wann
 ihr vor dem Richter. Stuhl Got-
 tes stehen werdet. Also dann
 wird euch euer Herz tausendfält-
 tig mehr klopfen als jekunder:
 weil ihr damahls dasjenige stren-
 ge Urtheil must anhören/ welches
 in Ewigkeit nicht wird wieder-
 ruffen werden. Damit ihr dann
 dorten ein gnädiges Urtheil mö-
 get erlangen/ so bekennet hie Gott
 und der Wahrheit zu liebe/ was
 ihr Übels gethan habt. Dañ wie
 mehr ihr euch hie umb Gottes
 willen verschämet/ desto weniger
 werdet ihr in jenner Welt ver-
 schämet werden.

B

Wann

Wann der Richter das Urtheil über euch spricht / so fallet auf eure Knie / bieget euer Haupt / und gedencket ; iht wollet diß Urtheil mit solcher Lieb annehmen / wie Christus das strenge Urtheil des Todes von Pilato hat angenommen / und spricht daß in eürem Herzen.

O Christe Jesu! der du umb meinet willen unschuldig bist verurtheilet worden / zu Ehren deines strengen Urtheils / nehme ich jetzt auch diß strenge Urtheil an / weil ich bey der Welt kein Gnad haben kan / so wollest mir Gnad und Barmherzigkeit erzeigen.

*Si reus ligetur, dicat Sacerdos
ad eum.*

Un reicht eure sündige Hände dar / und lasset dieselbige willig binden / gleich wie Christus seine heilige Hand dar gereicht / und dieselbe umb eüret willen

willen willig binden lassen / und
spricht mit mir also:

Gebett zur Bindung der
Händen.

Geduldigster Jesu / der du
dich umb meiner Willen
nach deiner Verurtheilung /
hart binden / und an den Calvari-
Berg hast führen lassen: siehe / zur
Vergeltung dieser deiner Lieb / las-
se ich mich freywillig binden / und
zu dem bitteren Tod führen. Bitte
nur umb diese Gnad / du wollest
mich zu Ehren deiner Gefäng-
nis / von den Stricken meiner
Sünden auflösen / und von den
schwären Bänden des bösen Fein-
des erledigen. Amen.

*Aut si non sit ligatus educendus post
latam sententiam Sacerdos dicat
ad reum.*

Leiber R. ihr habt nun euer
Urtheil angehört / und seit
nun

nun gewiß/ daß bey der Welt kein
 Gnad für euch ist/ so sehet ihr
 nun/ daß wahr ist/ was David
 sprach: Besser istß/ daß ich in die
 Hände Gottes/ als in die Hände
 der Menschen falle/ dann die
 Barmherzigkeit Gottes ist sehr
 groß/ weil euch dann die Welt
 kein Gnad wil erzeugen/ so wend-
 et euch von gankem Herzen zu
 Gott/ dann bey dem wird kei-
 nem bereueten Sünder die Gnad
 versagt. Ihr send nun zwar von
 der Welt verurtheilt/ gleichwol
 werdet ihr über ein paar Stunden
 vor dem Richter=Stuhl Gottes
 müssen erscheinen/ und von ihm
 noch einmahl geurtheilt werden.
 Damit ihr nun auch dortē nichts
 verlihet/ und das allerschrock-
 lichste Urtheil der ewigen Ver-
 damnuß nicht möget empfangen/
 so wendet diese paar Stunden/

so ihr noch zu leben habt / wohl
an / und bereitet euch mit allem
Ernst zu einem Seeligen Tod /
Christum Jesum den gestrengen
Richter ruffet von ganzem Herzen
an / damit er euch über ein paar
Stunden ein gnädiges Urtheil
spräche.

*Tandem interrogetur Reus per sequen-
tia puncta cum summa recollectione
ejusdem, postquam illa adhor-
tatio jacta est.*

S Ist wolt ihr ja thun? R. Ja.
Seyt ihr dann zu frieden /
daß ihr sterben müßet R. Ja.
Wolt ihr mit Gedult eure
Martyr außstehen? R. Ja.

Verzeihet ihr auch denen / die
euch zum Tod verurtheilet ha-
ben? R. Ja.

Verzeihet ihr auch allen denen /
die Ursach eures Todes seyn?
R. Ja.

Wollet ihr auch euren Tod zu Ehren Christi leyden? R. Ja.

Ist es auch euch leyd/ daß ihr solche schwere Sünden gethan?
R. Ja.

Seynd auch euch alle Sünden leyd/ die ihr alle Lebtag begangen habt. R. Ja.

Warumb aber seynd euch eure Sünden leyd? R. Weilen ich meinen lieben GOTT darmit erzürnet habe.

Habt ihr dann GOTT lieb?
R. Ja freylich.

Warumb habt ihr ihn lieb?
R. Weil er ein so lieber GOTT ist.

Wie sehr liebt ihr ihn? R. Von gankem Herzen.

Wollet ihr auch den Tod für ihn leyden? R. Ja.

Wollet ihr auch aber den Tod für ihn leyden/ wann ihr unschuldig wäret? R. Ja.

War

Warumb wolt ihr das thun?

R. Weil Gott für mich auch den Tod gelitten hat.

Wollet ihr auch in dem Catholischen wahren Glauben sterben? R. Ja.

Glaubt ihr auch alles/ was die Heilige Catholische Kirche glaubet? R. Ja.

Wenn euch in eurem Tod etwas gegen diesen Glauben einfiele/ soll auch diß gelten? R. Nein/ es soll nicht gelten.

Wiederrufft ihr dann solchen Gedanken? R. Ja ich widerruffe ihn.

Hoffet ihr auch bey Gott Gnad zu erlangen? R. Ja freylich.

Worauff hoffet ihr dann? R. Auff Gottes Barmherzigkeit.

Worauff hoffet ihr mehr? R. Auff das bittere Leyden Christi.

Ist diß alles/ was ihr mir ge-

antwortet habt / euer ganzer Ernst? R. Ja.

Wolt ihr darauff leben und sterben? R. Ja.

So send dann getrost / und glaubt festiglich / der liebe GOTT werde euch nicht verstoßen. Sonderlich weil ihr hie auf dieser Welt eure Straff außstehet / so wird euch GOTT in jener Welt nicht noch einmahl straffen.

NB. Hae Quaestiones non omittantur, at si fortè hic non esset conveniens locus, & occasio, proponantur in via, vel in carcere.

Dum educitur Reus, Sacerdos ne illum precedat, aut citiùs ambulet, quàm ipse, multò minùs jubeat eum pergere, aut citiùs ambulare, licèt Liçtor aut milites urgerent; quia posset incidere irregularitatem, procurando accelerationem mortis ejus. Quin potiùs quantum potest, retardet Reum; ut eò plus temporis habeat orandi, & ad mortem se preparandi.

Si manus habeat Reus aliqualiter liberas det ei Crucem portandam, sapiùsq; osculandam

dam, Et ad pectus suum applicandam, cum devoto semper suspirio, scilicet.

Mein liebster Jesu! o mein Herzkallerliebster Jesu! ach wie bist du so schmerzlich an das Creuz angehefft worden; ach wie ein bitterm Tod hast du für mich gelitten! &c.

Dum educitur Reus ex Pratorio aut aliàs, sic eum alloquatur.

Wein lieber N. weil ihr jetzt und zum Tod gehet / und in Ewigkeit keine Zeit mehr haben werdet etwas zu verdienen / so thut jekund euer bestes / und rufft Gott von gangem Herzen an. Ich will langsam fürbesten / bettet mir andächtig nach. Sehet die Leuth nicht an / damit ihr nicht verstöhret werdet / schlagt auch alle andere Gedancken auß eurem Sinn und gebt fleissig auff

diß kräftige Gebet acht/ so wird
es euer betrübtes Herz trösten/
und euch in eurem Tod Krafft
und Stärke mittheilen.

*NB. AD singula puncta & commata pauset
Sacerdos, & reus eadem verba repe-
tat. Pronunciet etiam Sacerdos singula ver-
ba, tardè, clarè, & distinctè, ut etiam à cir-
cumstantibus intelligi possit.*

Dum educitur Reus.

O Allergütigster JESU! jetzt
und ermahne ich dich deß
allerbittersten Weges / so
du mit deinem schwarzen Creuz/
auf den Berg Calvarie erbärm-
lich gangen bist/ durch diesen bit-
tern Weg bitt ich dich demühtig-
lich/ du wollest mir armen Sün-
der jekund barmherzig seyn.

O allersüster JESU! sihe zu
dieser Stund vom hohen Himmel
herab / und wende deine gnädige
Augen auf mich elenden Sünder/
der

der ich in grosser Angst den letzten Weg muß gehen.

Gedenck o liebster JESU! wie dir damahl zu Muth war/ als du von deinen Peinigern zum bittern Tod des Creüzes erbärmlich geführet wurdest/ so sey dan eingedenck: wie mir elenden Sünder jekund zu Muth seye/ der ich auch mit grosser Angst zum bittern Tod geführet werde.

Gleich wie dan selbig-mahl alle fromme Menschen/ mit dir Mitlenden hatten/ also hab auch jetzt du/ und alle liebe heiligen Mitlenden mit mir armen Sünder.

Ich bin zwar keines Mitlendens würdig/ dannoch bin ich so höchst bedürfftig/ dann wan du mir o GOTT! nicht gnädig bist/ so hab ich weder hier/ noch dort Gnad zu hoffen.

O du Creüz-hangender JESU!

zu Ehren deines blutigen Creuz-
Wegs/ gehe ich jekund diesen sau-
ren Weg/ und opfere dir alle mei-
ne Schritt auff.

O wolte Gott! daß ich auffsol-
che Weise könnte zum Tod gehen/
wie du zum Tod gegangen bist/
und daß ich könnte für dich leyden/
wie du für mich gelitten hast.

Wolte Gott! daß ich ganz
unschuldig wäre/ und diesen mei-
nen Tod umb der Gerechtigkeit
willen jekund leyden müste/ aber
ach leyder! ich bin ein gottloser
Sünder/ und hab diese Marter/
und Tod tausent mahl verdienet.
Es ist mir aber von Herzen leyd/
und bitte dich demühtiglich/ umb
Verzenhung.

Verzenhe mir O Christe JE-
SU! ach verzenhe mir! und ge-
denck nicht mehr an den grossen
Schmach/ so ich dir hab zugesügt/
alle

alle meine Sünden / die ich von
Jugend auff / jemahl begangen
hab / seynd mir von Herzen leynd /
fürnemlich darumb: weil ich dich
meinen lieben GOTT so schwärlich
beleidiget hab.

Du mein lieber GOTT hast mir
alles guttes gethan / ich aber un-
danckbahrer Sünder / hab dir al-
les Leynds gethan. Meine schwäre
Sünden haben dich auffß Creuß
gebracht / und haben dir meinem
lieben GOTT den bitteren Tod an-
gethan. Darum ist es recht / und
billig / daß ich in diß Unglick ge-
rathen bin / und jekund zu meiner
Schand den bitteren Tod leyden
muß.

O du gerechter GOTT! ich lobe
deine Gerechtigkeit / und will jetzt
und von Herzen gerne diesen
schmählichen Tod überstehen.
Nimm du denselben an / zur Ber-
scho

Wohnung deines Zorns / und zur
gänzlicher Gnugthuung der wohl-
verdienten Straffen.

O Christe JESU! gleich wie
du am Delberg zu deinem Vatter
sprachst: Mein Vatter! kan die-
ser Kelch nicht von mir gehen/ ich
trincke ihn dann? so geschehe dein
Will/ also spreche ich auch von
ganzem Herzen zu deinem Him-
lischen Vatter mit deinen eigenen
Worten/ und mit deinem Mund
und Herzen: Mein Allerliebster
Vater/ kan dieser Kelch nicht von
mir gehen/ ich trincke ihn dann?
so geschehe dein Will.

Mein Herzk-allerliebster Gott/
kan dieser bitterer Tod der bitter-
ren Wein und Todes/ von mir
nicht genommen werden/ es sene
dann daß ich ihn trincke? so ges-
schehe dein Göttlicher Will.

O süster JESU! gedencf wie
dir

dir damahl zu Muth und Herken
 war/ als du diese Wort sprachest:
 gedencf was vor Gewalt du dei-
 ner Natur anthatest; als du dich
 frenwillig dem Göttlichen gerech-
 ten Willen vollkommen unter-
 warffest/ und gegen deine eigene
 Natur in den bitteren Tod darga-
 best/ worüber deine schwache Na-
 tur in solche Angst und Noth ge-
 riethe/ daß alle deine Glieder er-
 zitterten/ deine Haare gen Berg-
 stunden/ dein Herz im Leibe klopff-
 te/ und der bittere blutige Schweiß
 von deinem ganzen Leib außflos-
 se/ und auf die Erde ranne. Du
 auch für grosser Angst so schwach
 und kraftloß wurdest/ daß du zu
 Boden sielest/ und in Todes Nö-
 then gerietest. Mit dieser grossen
 Noth/ hab ich ein herzliches Mit-
 lenden und es erbarmet mich dei-
 ner/ daß du mich zu erlösen/ in
 sol-

solches Lend gerathen bist.

Ich bitte dich aber auch mein allerliebster JESU! du wollest auch mit mir elenden armen Sünder herzlich Mitlenden tragen. Ich geb mich zwar freywillig in den sehr bitteren Tod/ gleich wohl entsetzet sich mein Herz und meine Natur gewaltiglich dargegen. Darum bitte ich dich mein HERR/ stärke meine schwache Natur/ und verlenhe mir Gnad instehendes Lenden/ und den so bitteren Tod standhastig zu übertragen.

O liebster Himmlischer Vater! verlenhe mir deine Gnad/ und stärke mein blödes Herz.

O güttiger Sohn Gottes! verlenhe mir deine Gnad/ und stärke meine schwache Natur.

O süßer H. Geist! verlenhe mir deine Gnad/ und tröste mein bestrübtes Gemüth.

D. H.

O H. Jungfrau Maria! erwerb
mir Gottes Gnad / wende deine
milde Augen zu mir / und stehe
mir treulich bey.

O lieber heiliger Schutz-Engel!
ach stehe mir bey / und verlaß mich
nicht in dieser grosser Noth.

O ihr: alle lieben Heiligen! ich
russe euch treulich an / und bitte
demüthiglich umb Jesu Christi
willen / ach kommet mir doch zu
Hülff / und stehet mir treulich bey /
in meiner letzten Noth.

*Hic fiat aliqua morula, nè Reus nimium
fatigetur; postmodum det ipsi Quinq; Vul-
nera Crucifixi osculanda cum sequenti Ora-
tione. Si placuerit: potest post singulas Ora-
tiones addere: Pater & Ave.*

Osculum quinq; Vulnerum.

Zum Kuß der rechten Hand.

O Gekreuzigster Jesu! mit
Herzlicher Lieb und An-
dacht / küsse ich die schmerz-
liche

34 *Modus assistendi*
liche Wund deiner heiligen rechten Hand / und bitte dich durch den grossen Schmerken / so du darinnen gelitten hast / reiche mir deine rechte Hand und führe mich zu der Seeligkeit / Amen.

Zum Kus der lincken Hand.

S Gekreuzigster Jesu ! mit Herklicher Lieb und Andacht küsse ich die schmerzliche Wunde deiner heiligen lincken Hand / und bitte dich durch den grossen Schmerken / so du darinnen gelitten hast / verzeihe mir alle meine Sünden / so ich durch Unterlassung guter Wercke begangen habe / Amen.

Zum Kus des rechten Fus.

S Gekreuzigster Jesu ! mit Herklicher Lieb und Andacht küsse ich die schmerzliche Wunde deines heiligen rechten

ten Fuß/ und bitte dich durch den grossen Schmerken/ so du darinnen gelitten hast/ verzeihe mir alle meine Sünden; so ich mit Berrichtung böser Wercken begangen habe/ Amen.

Zum Kus des lincken Fus.

Kreuzigster Jesu! mit Herklicher Lieb und Andacht/ küsse ich die schmerzliche Wunde deines heiligen lincken Fuß; und bitte dich durch den Schmerken/ so du darinnen gelitten hast/ verzeihe mir alle meine Sünden/ so ich mit bösen Gedancken begangen hab/ Amen.

Zum Kus der Seyten Wund.

Kreuzigster Jesu! mit herklicher Lieb und Andacht küsse ich deine süsse Wund deines liebeichen Herzens; und bitte dich durch die grosse Lieb/ mit

welcher du dieselbige empfangen hast; ach nimm meine sündige Seele; wan sie von meinem Leib abscheidet / in diese H. Wund / Amen.

Si reus petat haustum, detur ei vitrum vini, quod Sacerdos prius benedicat, id quod semper fiat, quando Reus petit bibere.

Benedictio Vini.

Domine JESU Christe, qui in Cruce fel & acetum bibisti: bene † dic hoc vinum, ut sit in conformationem animæ hujus captivi, contra omnes insidias hostis maligni. In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

Zum ersten Trunck spreche der arme Sünder also:

Herr JESU Christe! zu Ehren der Martyren / und Gallen / so du vor deiner Creuzigung zu Gottes Ehren

ren versucht hast/ wil ich jekund
diesen Truncß trincken/ in Nah-
men Gottes Vaters/ Gottes
Sohns/ Gottes Heiligen Gei-
stes/ Amen.

Zum anderen Truncß.

D HErr JESu Christe! zu Ehren
des bitteren Dursts; so du am
heiligen Creuß gelitten hast/ wil
ich jekund diesen Truncß trincken.
In Rahm Gottes Vatters/ 2c.

Zum dritten Truncß.

D HErr JESu Christe! zu Eh-
ren des sauren Essigs/ so du
am heiligē Creuß getruncken hast/
wil ich jekund diesen Truncß trin-
cken. In Rahmen 2c.

*Attendant Confessarius, nè nimium detur Reo,
incidatq; in aliquam temulentiam, aliàs
foret ineptus ad se disponendum ad mortem.*

*Si via longior sit, prosunt valde utiliter
recitari Litanie de Nomine JESU, de Passio-
ne Domini, Lauretana, de B. V. Dolorosa, qua*

in Libris ad id paratis esse debent præstò. Sacerdos has Litanias oret alta voce dicatq̃ Reo, ut respondeat Misere mei; vel Ora pro me. Roget insuper comitantes, ut simul orent respondentes: Misere ei. vel Ora pro eo.

Poterit etiam utiliter recitari Rosarium, si via valde longa sit, & rogentur comitantes simul orare. Post singulas autem Decades interponatur Credo, ea intentione, ne demon contra fidem tentet moriturum.

Habeantur quoq̃ plures Orationes utiles, & huic tempori fatali percommode, ut sunt: commendatio sui ipsius Deo, & B. V. M. O Domina mea Sancta MARIA &c. Sub tuum præsidium &c.

Quando brevi venit ad locum supplicii, tùm Sacerdos admoneat reum, ut faciat tres sequentes Orationes cum genuflexione inter procedendum, & tunc post singulam genuflexionem; interponatur una Oratio ex sequentibus.

Der erste Fuß-Fall.

Herr Jesu Christe! ich
ermahne dich des ersten
Fußfalls/ so du am heili-
gen Delberg vor deinem Vater
tha

thatest/ als du auf deine Knie
 sielest/ und ihn so hergklich batest/
 daß er den bitteren Kelch von dir
 abnehmen wolte. Zu Ehren dies
 ses ersten Fuß-falls/ falle ich auf
 meine Knie/ (*Hic genuflectat Sacerdos
 cum Reo.*) und bitte von Herzen/ O
 liebster Himmlischer Vater/ ver-
 lenhe mir doch Gnad den bitteren
 Kelch des Todes zu deiner grossen
 Ehren standhafftiglich außtrin-
 cken.

Hic surgant, & inter eundum orient.

Der andere Fuß-Fall.

O Herr Jesu Christe! jetzt-
 und ermahne ich dich des
 andern demühtigen Fuß-
 Falls/ so du am heiligen Delberg
 vor deinem Himmlischen Vater
 thatest/ als du für grossen Lend
 auf dein Angesicht sielest/ und ihn
 so hergklich batest/ daß er den bit-
 tern Kelch von dir abnehmen wol-

te; zu Ehren dieses andern Fußfalls/ fall ich zum anderen mahl auf meine sündige Knie. (*hic ambo genuflectant*) und bitte von Herzens-Grund/ O lieber Himmlischer Vater! stärke mich in meinem Tod/ und verlenhe mir ein seliges Ende/ Amen.

Hic surgant, & inter eundem orent.

Der dritte Fuß-Fall.

O Herr Jesu Christe! jetzt und ermahne ich dich des dritten demühtigen Fußfalls/ so du zu deinem Vater am heiligen Delberg thatest; als du für tödlicher Angst auf die Erden nider sielest/ und ihn so herzlich hatest/ daß er den bitteren Kelch abnehmen wolte; zu Ehren dieses dritten Fußfalls/ falle ich auf meine sündige Knie zum dritten mahl nieder/ (*hic ambo genuflectant, capite inclinato orent*) biege mein Haupt zur

zur Erden/ und bitte von Herken-
Grund O lieber Himmlischer Va-
ter! nim auf mein arme Seel zu
dir in die ewige Freuden/ Amen.

*Prope locum supplicii Oratio perutilis,
qua nunquam intermitti debet.*

D Ekund O güttiger Gott!
kome ich allgemach zu dem
jenigen Orth/ alwo ich nach
der Gerechtigkeit meine Straff
empfangen werde/ so ermahne ich
dann dich O allersüßter JESU! der
grossen Angst und Roth/ so dich
damahl anstiffe/ als du mit dei-
nem Creuß zum Fuß des Bergs
Calvarie gleichsam halb todt an-
kamest/ und für grosser Forcht
des Todes urplötzlich nieder-sie-
lest. O güttiger JESU! der Berg
Calvarie darauff ich sterben muß
ist allernächst hieben/ und meine
schwache Natur entsetzt sich sehr

darfür: Der Geist ist zwar willig / das Fleisch ist aber schwach. Darumb bitte ich demühtiglich durch selbige grosse Angst / so dich am Berg Calvarie zu Boden hat geworffen; ach stärke mein schwaches Fleisch! und tröste meinen betrübten Geist / durch jene grausame Marter / so du in deiner Creuzigung an Hand und Füßen gelitten hast / sene demühtig gebeten / daß du mir wollest verleyhen meine instehende Marter / zu deiner grossen Ehr / und meiner Seelen Heyl geduldig zu leyden. Ich bekenne vor dir o HErr! und vor der ganken Welt / daß ich diesen schmälichen Tod / wegen meiner schwären Sünden billig verschuldet hab. Darum nehm ich auch ihn von gankem Herzen an / und will ihn mit Gedult / zu Gottes Ehren leyden.

Gleich

Gleich wie mein liebster **IE-**
sus/ sein bitteres Leyden und Tod
für mich gelitten hat: also will
ich jetzt auch diese Pein und Tod/
für ihn geduldig leyden. Deswe-
gen opffere ich dir / o allerliebster
IEsu! diesen meinen schmälichen
Tod/ und alles was ich leyden
werde/ zu Ehren deines bittersten
Tods/ und aller Pein und Mar-
ter / so du für mich gelitten hast.
Ich opffere dir meine Angst/ zu
Ehren deiner Angst/ ich opffere dir
meine Schand/ zu Ehren deiner
Schand; ich opffere dir meine
Schmerckē zu Ehrē deiner Schmer-
ken; und ich opffere dir mein Le-
ben/ zu Ehren deines Lebens.

Von der Welt begehre ich kei-
ne Gnad/ von dir aber o **IEsu!**
begehre ich alle Gnad/ gleich wie
der Schecher am Creuz hat von
dir Gnad begehrt/ als er mit reu-
müß

mühtigem Herzen/ zu dir o IESU sprach: Sey meiner eingedenck/ wann du wirst kommen in dein Reich; Also sprech ich auch jetzt mit ganz bereuetem Herzen/ und mit starckem Vertrauen: Sey meiner eingedenck o barmherziger IESU! droben in deinem Reich/ und nim meine arme Seel zu dir in Gnaden auff. Ach sprech doch auch zu mir/ was du zum Schecher sprachest: Warlich sag ich dir/ heüt wirst du bey mir seyn in meinem Paradeis.

O gnädiger IESU! wie gern wolte ich sterben/ wann ich versichert wäre/ daß ich noch diesen Tag bey dir solt droben seyn/ in deinem Paradeis. Ich verhoffe es festiglich/ und verlasse mich mit gankem Vertrauen auf deine unendliche Barmherzigkeit/ und auf dein bitter Leyden und Sterben/
und

und auf den kostbahren Werth
deines Rosenfarben Bluts: und
auf die reiche Verdienst/ und al-
lerkräftigste Fürbitt/ deiner glor-
würdigsten Mutter/ und aller lie-
ben Heiligen: welche ich von gan-
gem Herzen/ und ganz vertrau-
lich anrusse/ daß sie mich armen
Sünder ihrer Fürbitt/ und Ver-
diensten wollen theilhaftig ma-
chen.

Die meiste Forcht so ich hab/
ist diese: o mein JESU! wie ich
vor deinem Gericht jekunder wer-
de erscheinen. Dann ich weiß un-
gezweiffelt/ daß jetzt über ein klei-
nes meine arme sündige Seel/
wann sie von meinem Leib ab-
scheidet/ vor dein strenges Gericht
werde geführt werden/ und über
mein ganzes Leben werde Rechen-
schaft müssen geben. O GOTT/
wie werde ich bestehen! O Christe
JESU!

JESU! wie werd ich bestehen/ was
 werde ich sagen/ wann du mich
 wirst fragen. Ich hab ja mein
 Leb-tag viel tausent Sünden ge-
 than; ich hab mich von Kindheit
 auf/ dich meinen liebste GOTT/ viel
 hundert tausent mahl gar gröblich
 erzürnet. Ich bekenne aber meine
 Schuld/ und klage mich schmerz-
 lich an/ vor dir o güttiger GOTT!
 und vor allen Engelen und Hei-
 ligen. Mit aller Vertraulichkeit
 bitt ich mit dem H. Dawid: Nicht
 gehe mit mir ins Gericht/ o aller-
 güttigster HERR! dann vor dei-
 nem Angesicht wird kein Mensch
 gerecht erfunden; Sekund in der
 Zeit der Gnad und Barmherzig-
 keit/ bitt ich umb Barmherzigkeit/
 damit du mich o HERR/ in der
 Zeit der Gerechtigkeit/ nicht wol-
 lest verdammen. Verzeihe mir
 o GOTT! ach verzeihe mir umb
 JESU

JESU Christi willen/ welcher am
H. Creuß für mich gebeten hat.

Zur Gnugthuung meiner
Straffen / opffere und verehere
ich dir/ mein allerliebster Gott!
die überflüssige Gnugthuung /
und das Göttliche Blut deines
Sohns JESU Christi/ imgleichen
opffere ich dir auch die reiche Ver-
diensten der allerseeligsten Jung-
frau Maria / und aller Heiligen.
Wie auch alle Heilige Messen/ wel-
che in der ganken Welt biß zum
jüngsten Tag gelesen werden. In
welche alle ich mich befehle/ und
von gankem Herzen begehre dersel-
ben theilhaftig zu werden/ Amen.

*SI ad locum supplicii ventum fuerit, Sacer-
dos inducat Reum, ut adhuc semel confite-
atur, saltem ea, quæ magis gravant: aut ad
minimum repetat unicum peccatum jam con-
fessum, ut possit iterum absolvi, & Sacramen-
ti Pœnitentiæ particeps fieri, quod ipsi ma-
ximè conducit ad majorem gloriam in Cœlis;*
&

Et cum non adsit sedes, aut locus commode sedendi; genuflectat cum Reo in medio seu circuli seu corone circumstantium, Et antequam incipiat confiteri, oret cum eo sequentem formulam contritionis:

Modus excitandi contritionem.

G Allergütigster JESU! alle meine Sünden seynd mir von Herzen leyd / weil ich dich meinen liebsten GOTT / so oft und schwerlich erzürnet habe. Der du mich so sehr geliebet / daß du dein Leben für mich dargegeben / und dein kostbarliches Blut für mich vergossen hast. Ach lieber JESU! verzeihe mir umb deines bittern Leydens willen. Ich verzeihe auch umb deiner Lieb willen allen denjenigen / so mich jemahl beleidiget haben / dann ich liebe dich / o mein JESU! und begehre dich zu lieben in Ewigkeit. Amen.

Sub Confessione serio ipsum admoneat ad veram contritionem, & actualem amorem DEI eliciendum: quia est precepti Divini, ut ajunt Casista, quod in articulo seu in periculo mortis teneamur elicere actualem amorem DEI. Inducat etiam eum ad ignoscendum inimicis, & iis, qui ad mortem ejus cooperati sunt.

Non est necessarium festinare, cum lictores non possint eum in tali actu interturbare. Idcirco faciat ibi officium suum cum magno zelo anima istius miserrime. Impositam pœnitentiam unius circiter Orationis Dominice, Reus oret audiente Sacerdote: quâ finita dicat ei, ut omnes presentes roget, pro ipso unum Pater & Ave orare hoc modo:

Hr meine liebe Freund / ich bitte euch umb Gottes willen; verzeihet mir mein böses Exempel / und bettet nur ein einziges Vatter unser / und Ave Maria für mich / daß mir Gott ein seltiges End verleyhe.

Sacerdos cum Reo, & omni populo genuflectens oret alta voce unum Pater

D

&

& Ave, *Et postquam surrexerit,
dicat ad eum.*

Un mein lieber R. gebt euch
getrost in Willen Gottes/
dann mit diesem Tod be-
zahlet ihr eure schwere Sünden.
Die liebe Engeln sein gegenwär-
tig/ welche eure arme Seel in den
Himmel tragen werden. Vor eu-
rem letzten End/ küsstet noch ein-
mahl das H. Creuß/ und sprecht
mit Herzen und Mund:

O HErr JESu Christe! in dei-
ne H. Hände befehle ich meinen
Geist/ JESu du Sohn Dawids/
erbarme dich meiner.

O gecreuzigster JESu! sey mir
gnädig.

Dum ligatur Reus, dicat Sacerdos.

Edenckst o lieber R. wie un-
ser HErr JESus Christus
vor seiner Creuzigung mit
seinen beyden Armen/ so hartig-
lich

lich an das H. Creuß sey gebunden/ und gleich darauff so schmerzlich sey gecreuziget worden. Zu Ehren dieser schmerzlicher Bindung leydet auch diese eure Anbindung/ damit euch GOTT von den Bänden eurer Sünden aufflöse.

S. I.

SI reus sit capite plectendus, Sacerdos committetur eum ad locum supplicii, quò ducitur à lictoribus, interim eum consolans, & ei, dum oculi velantur, dicat sequentem Oratiunculam.

ORATIO

Dum ligantur Rei oculi.

HErr JESU Christe! zu Ehren der Schmach/ da man dir deine H. Augen verbunden hat/ lasse ich mir gern meine sündige Augen verbinden.

Dum nudatur Cervix.

Liebster JESU! gedencß der grossen Schmachhaftigkeit/

so du in deinem Lenden gelitten
hast/ als man deinen keüschhen Leib
entblöset hat ; zu Ehren deiner
Entblösung/ opffere ich dir diese
meine schmäliche Entblösung.

Sacerdos subinserat.

Nun spricht mit mir diese
kräfttige Wort: **JESUS**
MARJA! 3. repetantur.

JESU! dir lebe ich/ **JESU!** dir
sterbe ich/ **JESU!** dein bin ich todt
und lebendig. **JESU!** dich liebe
ich von Grund meines Herzens.

O GOTT! sey mir armen Sün-
der gnädig.

O GOTT! sey mir armen Sün-
der barmherzig.

O HERR! in deine Händ befeh-
le ich meinen Geist. **O güttigster**
JESU! nehme auff meinen Geist.

*Hic Sacerdos per duos passus ab ipso
discedens, seu stans dicat.*

Nun

Un wollen wir noch zu Eh-
ren des Todes Christi/ ein
Vatter unser/ und Begrüß-
set seyßt du Maria betten.

*Nota bene: quod consultum sit, ut Sacer-
dos cum Lictore, antequam exierint, vel
etiam pridie, conveniat, Reum non prius de-
bere ab ipso capite plecti, quàm sub Pater
noster, quando scilicet ab ipso recesserit, ali-
às posset ipse Sacerdos feriri, aut vulnerari.*

*Cum primum capite plexus est, Sacer-
dos altum inclamet.*

JESUS MARIA! O Jesu
sen der armen Seel gnädig
und barmherzig.

Deinde alta voce dicat astantibus.

Ihr liebe Leuth/ lasst uns
doch nieder knien/ und für
die arme Seel ein Vatter
unser/ und Begrüßset seyßt du Ma-
ria betten.

Vatter unser / 2c. Begrüßet
 fenst du Maria / 2c.

GOTT gebe der armen Seel
 ein ewige Ruhe. Amen.

*Demum faciat exhortationem ad circum-
 stantes, ut caveant sibi à simili delicto,
 propter quod ille miser plexus est.*

§. II.

*Si sit suspendendus, Sacerdos comitetur eum
 ad patibulum; dansq; Crucem osculandam
 dicat:*

Un küßet zum letzten mahl
 das H. Creuß / und gedenckt /
 wie unser Herr **IESUS** Chri-
 stus mit dem Creuß sey auffge-
 hebt / und aller Welt fürgestellet
 worden. Darumb steigt jekund
 umb seiner Lieb willen an euer
 Creuß / und zu seiner Ehren ley-
 det den bitteren Tod mit ihm.
 Sprechet ohn Unterlaß mit eurem
 Mund und Herß folgenden Seuf-
 her:

JESUS MARIA! (*ter repetatur idem*) Jesu! dir lebe ich/
 Jesu! dir sterbe ich/ Jesu! dich
 lieb ich von Grund meines Her-
 zens.

O Jesu! sey mir armen Sün-
 der gnädig und barmherzig/ (*ter
 repetatur etiam idem affectus.*)

O Herr! in deine Hände befehl-
 le ich meinen Geist.

Dum pendet, continuo ad eum clamet.

O **JESU!** sey mir gnädig/ o
 Jesu! sey mir barmherzig/
 o Jesu! verzeih mir mei-
 ne Sünden.

O **JESUS MARIA!** stehet
 mir bey.

JESUS MARIA! verlasset
 mich nicht.

JESUS MARIA! kommet
 mir zu Hülff.

O **GOTT!** erbarm dich mei-
 ner

ner nach deiner grossen Barmherzigkeit.

O JESU! erbarm dich meiner umb deines bitteren Leidens willē.

O Heiliger Geist! erbarm dich meiner / umb deiner unendlichen Güttigkeit willen.

O Heilige MARIA! erbarm dich meiner ; und bitt für mich deinen lieben Sohn.

O ihr liebe Heiligen! erbarmet euch meiner / und bittet für mich den lieben Gott.

O H. Schutz-Engel! erbarm dich meiner / und nim̄ auf meine arme Seel.

HERR! in deine Hände befehle ich meinen Geist. **HERR!** in deine Seel befehle ich meine Seel. **HERR!** in deinen Tod befehle ich meinen Tod. **JESU!** in dich glaube ich. **JESU!** auff dich hoffe ich. **JESU!** dich liebe ich von Grund meines Herzens.

SI diutiùs vivat, repetantur prædicta; attamen consultum est, ut dum adhuc vivit, Sacerdos roget populum, ut altà voce & flexis genibus oret pro eo unum Fater & Ave Maria, &c.

Consultum quoq; est, ut sæpè faciat manu signum Crucis; versùs patibulum ad fugandos dæmones; ne moriturum suis tentationibus seducant, faciendo ergo Crucem, dicat:

ECce Cru[†]cem Domini, fugite partes adversæ, vicit Leo de tribu Juda Radix David. Conjuro vos omnes dæmones malignos, & præcipio vobis, ut non audeatis accedere, nec molestare creaturam istam, insignitam signaculo Sanctissimæ TRINITATIS, † Exurgat † DEUS, & dissipentur inimici ejus, & fugiant eum qui oderunt eum, à facie Ejus. Sicut deficit fumus, deficient, sicut deficit cera à facie ignis, sic pereant peccatores, à facie DEI.

Bene † dicat Tibi DEUS, † & custodiat te, ostendat Dominus faciem
 D S suam

suam tibi, & misereatur tui, conver-
tat vultum suum ad te, & det tibi
vitam æternam, Amen.

S. III.

*SI autem Reus deberet more militari sclo-
pæis trajici, dicat prius in ipsa acie se-
quentem Orationem.*

O Jesu! o getreuer Heyland!
ich bitte dich durch deine
H. Wunden/ welche du we-
gen mir aus Lieb gegen mir/ em-
pfangen hast; begnade mich/ und
verwunde mit den feürigen Pfei-
len deines verwundten Herzens/
so wil ich alsobald von allen Cre-
aturen abscheiden/ und absonde-
ren alle meine Sinn und Gedan-
cken.

O Jesu ich wart nur auf dich/
Schiß dein Liebs-Pfeil auch
auf mich.

*Addantur superiores Affectus Fa-
culatorii, fol. 55.*

S. IV.

S. IV.

*Si reus ponitur in terra ad rotifragium,
dicat:*

O HERR JESU CHRISSTE! ich
bitte dich von Herzen/durch
denjenigen/schweren Fall/
als dich deine Beiniger niederge-
worffen/auf das harte Holz dei-
nes H. Creuzes; und dich also
nach der Länge/und nach der Brei-
te auf das Creuz außgestreckt ha-
ben/gib mir auch jekund in dieser
meiner Außstreckung/und harten
Außdehnung/ Gnad und Hülff/
Stärck und Krafft; daß ich alles
beständig leide/und überstehe; und
durch keine Marter noch Pein/
von dir meinem JESU abgewen-
det werde/sondern bey dir treu-
lich verharre/biß an mein letztes
End. O JESU! erbarm dich mei-
ner.

NB. *Dum fractio membrorum ab infra fit,
nimirum à pedibus sursum procedendo.*

Ad dextrum Pedem.

D Herr Jesu Christe! stehe mir bey/ durch die Schmerzen und Durchstechung deines H. rechten Fuß/ damit ich auch die Zerbrechung meines rechten Fuß/ mit Gedult möchte außstehen/ und übertragen.

O Jesu! erbarm dich meiner.

O Jesu! sey mir gnädig.

O Jesu! Jesu.

Ad sinistrum Pedem.

D Herr Jesu Christe! stehe mir bey/ durch die grausame Schmerzen/ und Durchborung deines H. linken Fuß/ damit ich auch die Zerschmetterung meines linken Fuß/ mit Gedult leide und überstehe.

O Jesu! erbarm dich meiner.

D

O IESU! sey mir gnädig.
O IESU! O IESU.

Ad levam Manum.

O HERR IESU Christe! stehe
mir bey/ und komme mir zu
Hülff mit deiner H. linken Hand/
welche für mich ganz grausam
ans Creuß ist genagelt worden;
auf daß ich auch die Zerbrechung
meiner bösen linken Hand gedul-
tig lende/ und überstehe.

O IESU! erbarm dich meiner.

O IESU! sey mir gnädig.

O IESU! IESU.

Ad dextram manum.

O HERR IESU Christe! stehe
mir bey und komme mir zu
Hülff/ mit deiner H. rechten Hand/
in welcher du am Stamm des H.
Creüßes/ so bittere Schmerzen
gelitten hast; und gib mir auch
Gnad: daß ich diese jämmerliche
Schmer-

Schmerzen / meines sündigen
lincken Arms / mit Gedult leyde /
und überstehe.

O Jesu ! erbarm dich meiner.

O Jesu ! sey mir gnädig.

O Jesu ! o Jesu.

Ad Pectus.

O Herr Jesu Christe ! stehe
mir bey und erbarm dich mei-
ner / durch die grosse Schmerzen /
und Pein / welche dein H. Brust /
und ganzes mildreiches Herzk / in
deiner jämmerlicher Creüzigung
erlitten hat ; daß ich auch diese
meine Herzens Stoß / mit Gedult
leyde / und überstehe.

O Jesu ! erbarm dich meiner.

O Jesu ! sey mir gnädig.

O Jesu ! o Jesu.

Ad Collum.

O Herr Jesu Christe ! stehe
mir bey und erbarm dich mei-
ner /

ner / durch die Gall und bittere
 Verletzung deines H. Schlunds/
 und Hals / am H. Creuz; und gib
 mir Gnad / daß mir diese Abstof-
 fung meines Halses / gereiche zum
 Anfang des ewigen Lebens.

O Jesu! erbarm dich meiner.

O Jesu! sey mir gnädig.

O Jesu! O Jesu.

*Nota imò. Licet distinctim ad uniuscu-
 jusq; membri fractionem sint affectus hic
 positi; satiùs erit in via eos propè locum sup-
 plicii, aut quando, ligari debet jam ad palos
 infixos terra, cum reo dicere; quia ob dolo-
 rem, quem patitur, nequaquam recollectio-
 nem debitam habere poterit, sed satiùs sub
 tempus fractionis repetantur illi breves affe-
 ctus, qui agonizanti in patibulo solent inge-
 minari, fol. 55. superiùs. vel etiam illa in-
 feriùs posita suspiria agonizantis, fol.*

*Nota 2. Si autem à collo incipiat rotifra-
 gium omissis omnibus superioribus Oratio-
 nibus, antequam fiat; (Ad primam enim col-
 lifractionem spiritus præcluduntur ad loquen-
 dum; & donec omnia membra confracta fue-
 rint*

runt plerumq; mori debent Rei) ideo sequentes affectus dicendi sunt.

O Herr IESu Christe! ich begehre und verlange / daß dein allerheiligster Rathmen IESU / sey mein letztes Wort / welches ich aussprechen werde.

O Herr IESu Christe! ich begehre und verlange / daß dein H. Angesicht / mein erster Augenblick seye in dem ewigen Leben.

O Herr IESu Christe! ich begehre und verlange / daß mein letzter Seufzer zu dir seye / und mein letztes Weh / welches ich leyden muß.

O Herr IESu Christe! ich begehre und verlange / daß du O IESu / seyn wollest mein Geleit auß diesem Elend / in das ewige Leben.

O Herr IESu Christe! ich begehre und verlange / daß dein H.
fünft

fünff Wunden seyn sollen mein
 letzter Trost / und meine letzte
 Hülff. Amen.

O JESU! dir leb ich / O JESU!
 dir sterbe ich / O JESU! dein ver-
 bleib ich / todt und lebendig.

O JESU! in deine H. Hände be-
 fehle ich meinen Geist. Amen.

So sey dann an diesem Ort /
 JESUS! JESUS! mein letztes
 Wort. Amen.

S. V.

Dum reus ignitis forcipibus carpitur.

Gebett.

O HERR JESU Christe! du
 unschuldiges Lamm Got-
 tes / wie gar bitterlich und
 schmerzglich ist dein H. Leib ganz
 zerfleischet und zerrissen worden;
 dermassen daß nichts ganzes oder
 unverlehtes an dir geblieben ist!
 von der Scheitel an deines H.
 Hauptes / bis auf die Sohlen dei-
 ner

ner Heiligen Füßen. Ich bitte dich
 O mein JESU! laß diese meine
 Zwick und Zerreißung meines
 Fleisches dir angenehm seyn/ für
 alle meine begangene Sünde.

O JESU! stehe mir bey/ und
 verlenhe mir Gnad; daß ich alle
 diese Schmerzen / und zeitliche
 Straff mit Gedult überstehe.

O JESU! da brenn mich / da
 zwick mich / da zerreiß mich / da
 straff mich mit aller Marter und
 Pein / allein verschone nur mei-
 ner in Ewigkeit. Amen.

S. VI.

*Si reo scindi debeant cinguli, seu lora ex
 dorsuali cute.*

Gebett.

O Mein Herr JESU Christe
 du mein gang bluttiger Hey-
 land; ich bitte dich durch
 dein allerheiligstes und Rosen-
 farbes Blut / welches du mit dem
 schweren Creuz über deinen heili-
 gel

gen zerfleischten und zerschnittenen
Rücken für mich also reichlich ver-
gossen hast; stehe mir bey/ und
gib mir Gnad; daß ich auch diese
meine Zerschneidung und Zerfleis-
chung meines sündigen Rückens/
geduldig und standhafftig leyde.

O H. Blut Christi Jesu! eine
Erleuchtung der verstockten Sün-
deren/ erleuchte mich.

O H. Blut Christi Jesu! eine
Labung der Matten/ und Krafft-
losen/ stärke mich.

O H. Blut Christi Jesu! er-
quickte mich armen Sünder/ trös-
ste und erhalte mich.

S. VII.

*Dum Reus ascendit Rogum ad combustio-
nem.*

ORATIO
SANCTI EVARISTI.

D Ich wil ich loben/ und prei-
sen/ mein HErr und mein
Gott;

GOTT; deine Göttliche Hand beschütze mich/ und deine Barmherzigkeit erhalte mich/ dann meine Seel ist beängstiget/ und sehr traurig/ daß sie auffahren soll auß dem Leib; sie fürchtet sich der Sünden halber/ daß sie nicht etwan die Gewalt der Finsternuß ergreifen möge. HERR sey mir gnädig/ und erhalte meine arme Seel/ daß die blosse Geister nichts wieder sie vermögen/ sondern deine liebe H. Engeln nehmen sie auf.

Gib o JESU! die Ehr und Glori deinem H. Nahmen/ und durch die Krafft deiner Barmherzigkeit/ stelle mich für deinen gnädigen Richter-Stuhl/ stehe mir bey/ und sey mein Erlöser/ mein Helfer/ und Beschirmer.

HERR JESU! erbarm dich meiner armer Seelen/ welche mit vielen Sünden beslecket ist; du aber
rei

reinige sie durch dein theüres und
Rosen-farbes Blut.

Herr Jesu Christe! in deine
Hände befehle ich meinen Geist.

NB. Hic detur Reo Crucifixus osculandus
cum exhortatione lingvâ eadem quæ habetur
Paragrapho II. fol. 55. additis affectibus ibi-
dem positis.

NB. Observetur quod hic positum est,
nempe ut detur Crucifixus osculandus Reo.
præterea omnes reliqui affectus hic servire
possunt, qui positi sunt propter suspendendum
fol. 56. ideo alta voce dicantur, quando flam-
mis exurendus involvitur; Et amdiu repetan-
tur singuli, quousq; jam vivus non apparuerit.

S. VIII.

Quando Reus debeat per plateas Civitatis
vividus trahi super terram ad mortem.

Gebett.

G Allmächtiger und ewiger
Gott! ich erkenne / lobe /
preise deine Göttliche Ur-
theil / und Gerechtigkeit; Ich un-
glück-

glickseliger und elender Mensch /
 habe mit meinem Gottlosen und
 ärgerlichen Leben und Wandel
 dein Eben-Bild / das ist mein Leib
 und Seel / zum allerhöchsten ver-
 unehret / dasselbe durch allerley
 Wust und Unflath der Sünden ge-
 zogen / und herumb geschleiffet / in
 den tiffesten Koth der Laster ver-
 unreiniget / und herumbgewälzet /
 dermassen und Gestalt : daß du
 o gerechter Gott ! und Richter
 billig Ursach an mir hast / mich
 mit dieser gleichen und wohlver-
 dienten Strass zu züchtigen / und
 gleich einem unflätigen und un-
 reinen Schwein / durch alles Koth
 und Lacken über Stein ziehen /
 und schleiffen lassest.

Dieses o du mein Gott ! er-
 kenne für dein gerechtes und Gött-
 liches Urtheil / welchem ich mich
 im geringsten nicht widersetzen
 wil /

wil / noch kan. Allein o du mein
 Erlöser HErr JESU Christe! dies
 ses bitte ich dich vom innersten
 Grund meines Herzens / du wol-
 lest ingedenck seyn / wie es dir da-
 mals ergangen ist / als dich deine
 unbarmherzige Weiniger in dem
 Garten gefangen / hart gebunden /
 der Stadt zu durch den Bach Ce-
 dron durch Rohr und Lacken / und
 nachmahls nach der Stadt auf
 den Berg Calvarie über Stock
 und alle harte Schroffen unbarm-
 herzig gezogen / und geschleiffet
 haben: Durch dieses dein hartes
 Schleiffen nun bitte dich / o güt-
 tigster JESU! du wollest mir je-
 kund mit deiner Gnad und
 Barmherzigkeit beystehen / und
 verleyhen: daß ich auch diese mei-
 ne aufferlegte Straff mit Gedult
 und Herkhaftigkeit leyden / und
 überstehen möge. Amen.

NOta quamdiu trahitur Reus, sepè eum excitet illis supra notatis affectibus fol. 55. & quasi jam in agonia existentem, ad DEUM disponat, ingeminando alta voce eosdem.

§. IX.

Dum Reus quadripartiri debet, dicat:

Gebet.

Allmächtiger ewiger Gott!
 der du den Menschen als
 eine kleine Welt/ von vier
 Natürlichen Elementen durch deis-
 ne ewige Weisheit hast erschaffen/
 und zusammen gefüget; auch den-
 selben nach deinem Göttlichen
 Willen wiederumb zertheiltest /
 und auflösest; ja auch zu nichten
 machest/ erbarm dich meiner.

Und weil du o gerechter Gott!
 und Richter/ über mich armen
 Sünder verhängest/ und eben dies-
 ses bittere Urtheil mir hast zu-
 kommen lassen/ daß diese meine
 kleine

kleine Welt/ das ist mein zergänglichlicher und verwesendlicher Leib wiederum solle auffgelöset und zertheilet werden; so finde ich keinen andern/ deme ich dieses mein bluttiges Opfer nothwendiger auffopferen und dargeben solle: als dir o mein gecreüigster Heyland! HERR JESU Christe.

Mein sündhaffter Leib soll jesund auß gerechtem und billichem Urtheil in vier Theil zertheilet/ und gegen die vier Theil der Welt auffgehängt/ und zu einem grausamen Spectackl außgestellt werden.

O HERR JESU! wohl an/ wohl an; geschehe alles nach deinem Göttlichen Willen.

Ich finde o JESU! an deinem H. Creuß die allergewisseste/ und sicherste vier Ecken der Welt/ an welche ich die vier Theil meines

elenden Leibs bereit bin lassen aufzuhängen/ und anzunageln.

Und zwar zum Haupt/ und oben an deines H. Creüzes/ als gegen der Sonnen Aufgang; opffer ich dir o JESU! mein besten und fürnehmsten Theil/ das ist mein Haupt/ mit allen Sinn und Gedancken/ mit Verstand und allem gutten Willen. Dieses mein Haupt o JESU! stecke auß/ und nagle es an dein H. Creüz; daß es in Ewigkeit nimmer mehr davon abgenommen/ oder abgesondert werde.

Zur rechten deines H. Creüzes/ als gegen Mittag/ opffere ich dir den rechten Theil meines schnöden und armseligen Leibs/ damit er also auch an dem H. Creüz durch deine Gnad und Barmherzigkeit/ die gewünschte Unsterblichkeit erhalte und erlange.

Zur

Zur lincken deines H. Creüzes/
als gegen Mitternacht/ opffere ich
dir o mein JESU! den lincken
Theil meines unglückseligen Leibs/
samt meinem betrübten Herß;
dieses wollest du o gütigster JE-
SU! also annehmen: daß es als
in dem innersten Ruh. Bethlein
deines Göttlichen Herzens ver-
graben/ die ewige Ruh finde.

Zum untersten Theil deines H.
Herzens/ als gegen den Sonnen
Untergang/ opffere ich dir o JE-
SU! meinen äußersten und letz-
ten Theil meines Leibs/ und gan-
zen irdischen Lebens/ daß ich
also heut durch diesen Tod/ den
zeitlichen Untergang des Lebens
zwar eingehe/ aber also völlig an
dein H. Creüz angeheftet/ des
glückseligen Aufgangs der Sonnen
der Gerechtigkeit Christi JESU
theilhaftig werde.

O gecreüßigster Jesu! alsdañ
wird es erst heißen/ ich bin ein
Spectackl und Schauspiel wor-
den/ Gott/ den Engeln/ und den
Menschen.

Alsdañ werde ich erst recht
von allen vier Ecken des H. Creü-
ßes Christi/ meinen Gott loben/
und in alle Ewigkeit benedeyen
können/ von Auffgang/ Unter-
gang/ Mitternacht/ und Mit-
tag/ Amen.

*Postquam jam Reus supplicium pertulit, &
animam exhalavit, dicatur Pater noster,
& Ave Maria. & observetur instructio po-
sita folio 55. & 56. precedentis folii dum ad-
huc luctatur cum Anima, faciendo sepè sig-
num Crucis versùs orientem.*

Communes Omnibus.

JESU! MARIA! *ter repetatur*
JESU! du Sohn Gottes/
 erbarm dich meiner. **J**ESU!
 du Sohn Maria! erbarm dich
 meiner. **J**ESU! du Sohn Da-
 wids! erbarm dich meiner.

O güttigster **J**ESU! o mildig-
 ster **J**ESU! o süßester **J**ESU! **J**ESU!
 komme mir zu Hülf. **J**ESU! stehe
 mir bey. **J**ESU! sey mir gnädig.

Wegen deines bittern Leidens
 erbarm dich meiner. Wegen dei-
 nes bittern Todes! erbarm dich
 meiner. Wegen deiner unendli-
 chen Güte! erbarm dich meiner.
 Gedenc! o güttigster **J**ESU! daß
 ich bin die Ursach deines Weges/
 verdamme mich nicht an jenem
 Tag.

Du bist matt worden mich su-
 chend! hast mich erlöset durch dein
 Creuz!

Creuß/ und bittere Leiden. Dein
Arbeit/ und Mühe/ laß nicht umb
sonst seyn.

Gerechter Richter! straff mich
nicht/ sondern verlenhe mir Gnad
und Ablaß/ vor dem Tag deines
strengen Gerichts.

Ich weh-klage als ein armer
Sünder/ mein Angesicht schämet
sich wegen meiner Müßethaten.
Verschone meiner o höchster Rich-
ter.

Meine Gebett sind zwar nicht
würdig/ aber du bist güttig: mach
sie werth/ auf daß ich nicht ewig
verdammnet werde.

O güttigster Jesu! sey inge-
denc/ was du für mich gelitten
hast.

Gedenc/ o Jesu! wie du am
Stamm des Creükes hangest.
Gedenc/ o Jesu! wie du in bit-
tern Tod bist abgeschieden. Wes-
gen

gen jener deiner Pein willen/ erbarm dich meiner. Wegen deines bitteren Leidens willen/ erbarm dich meiner. Wegen deines vergossenen Bluts willen/ erbarm dich meiner.

Ich glaube an dich o JESU: ich hoffe auff dich/ ich liebe dich o mein JESU!

Standhaftig glaube an dich/ hoffe/ und liebe dich herziglich.

Ich liebe dich o JESU! auß meinem ganken Herzen. Ich liebe dich o JESU! auß ganker meiner Seel.

Ich liebe dich o JESU! auß ganken meinen Kräfften.

Dieweil ich dich liebe o JESU! derowegen ist mir leyd für alle meine Sünden: dieweil du bist süß o JESU! derowegen bereue alle meine Sünden.

D hat ich dich niemals beleh-
diget

Diget o IESu! o hätt ich dich allezeit geliebet o IESu!

Ich mache ein steiffen Fürsak
hinaühro dich niemals zu beleydigen/
niemals zu sündigen/ ewig
nicht sündigen/ ewig dich lieben.

Ach verzehe mir o güttigster
IESu! ach verzehe mir o mildigster
IESu! ach schencke mir o
süßester IESu!

Alle meine Sünden versencke
in den Abgrund deiner Barmherzigkeit/
und in deine bluttige Wunden/
und in dein eröffnetes Herz.

Anstatt der Gnugthuung für
meine Sünden/ opffere ich dir dein
bitterstes Leiden/ theuerstes Blut
und dein unendliches Gnugthuen.

Ich mache mir ein Hoffnung in
deiner Güttigkeit / daß du mir
hast meine Schulden vergeben/
daß du hast meine Sünden auß-
gelo-

geloschen / daß du mir hast die
verdiente Strass geschenecket.

Umb deiner Liebe willen / wil
ich gern sterben. Zur Ehr deines
Todes / nehme gern den Tod an /
zum Zeichen meiner Danckbar-
keit / begehre diese scharffe Todes-
Schmercken gern außzustehen.

O güttigster JESU! nim̄ meinen
Geist an / nim̄ meinen Schmercken
an / nim̄ meine Seel an. In dei-
ne Händ befehle ich meinen Geist.
In dein Herz / befehle mein Herz.
In deinen Tod / befehle meinen
Tod.

O JESU! dir lebe ich: o JESU!
dir sterbe ich: o JESU! sey mir
JESUS: o JESU! sey mir ein
Heyland.

Zur H. Jungfrau MARIA.

O Mutter der Barmherzigkeit /
MARIA deiner Güttigkeit /
Wir treulich uns befehlen:

F

Erret

Errette uns vom bösen Tod/
 Rehr ab den Feind in letzter Noth/
 Und nim̄ auf unsere Seelen.

O H. MARIJA! komm mir
 zu Hülf. O H. MARIJA! stehe
 mir bey. O MARIJA! erbarm
 dich meiner.

O milde! o gütliche! o süsse Jung-
 frau MARIJA! jene deine barm-
 herzige Augen/ und den gebenes-
 denten JESUM/ die Frucht dei-
 nes Leibs zeige mir.

Umb deines Sohns Lieb/ er-
 barm dich meiner.

Umb deines Sohns bitterm Tod/
 bitt für mich.

Gedenck o gütliche! wie du
 unterm Creuß stundest. Gedenck/
 wie du ein Mitleyden trugest ü-
 ber deinen Sohn.

Umb jenes Herzliches Mitley-
 dens willen/ habe auch Mitley-
 den über mich betrübten elenden
 Menschen. Zei

REGISTRUM.

M odus Assistendi Supplicandis, seu Informatio propter Confessarios.	Folio 1.
Affectus Incarcerati.	4
Informatio de Confessione Captivi.	5
Exhortatio Rei ante Educationem faciendam à Confessario.	9 & seq.
Oratio Captivi dum ligatur in carcere.	11
Oratio Rei, eundo ad Judicium.	12
Exhortatio Rei in loco Judicii à Confessario faciendam.	17
Oratio Rei dum ligatur.	18
Exhortatio post latam sententiam.	19
Interrogationes à Sacerdote faciendam in loco Judicii, aut etiam in via.	21
Affectus ad Crucis osculum.	25
Exhortatio dum Reus educitur ex Pratorio.	ibid.
Oratio Rei in educatione.	26
Benedictio vini propter Reum.	36
Admonitio in via Confessarii.	37
Oratio Rei prope locum supplicii.	41
	Depre-

Regestrum.

<i>Deprecatio populi à Reo facienda.</i>	49
<i>Exhortatio Rei à Sacerdote facienda.</i>	50
<i>Oratio Rei dum ligantur oculi ad capitis ple- xionem.</i>	51
<i>Oratio ad nudationem Cervicis.</i>	ibid.
<i>Admonitio Confessarii.</i>	53
<i>Exhortatio Rei suspendendi, facienda à Sa- cerdote.</i>	54
<i>Affectus suggerendi pendentem.</i>	55
<i>Exorcismus supra pendentem.</i>	57
<i>Oratio sclopetis trajiciendi.</i>	58
<i>Oratio Rotà frangendi.</i>	59
<i>Oratio Rei ante, vel in fractione membrorum.</i>	60
<i>Admonitio propter Confessarium.</i>	63
<i>Oratio alia ante fractionem.</i>	64
<i>Oratio ignis forcipibus carpendi.</i>	65
<i>Oratio Rei ante scissionem suae dorsualis Cu- tis in lora.</i>	66
<i>Oratio Rei ante sui Combustionem.</i>	67
<i>Oratio Rei ante tractionem sui per plateas.</i>	69
<i>Oratio Rei quadripartiendi.</i>	72
<i>Aspirationes Communes Omnibus</i>	77
<i>Affectus ultimi agonizantis.</i>	84
<i>Professio Fidei.</i>	85

EXPEDITIO

In Viam Æternitatis,

SIVE

MODUS

Assistendi vario Mortis genere
decedentibus

Per Actus Anagogicos,
Ab Adjunctis Mortis

DISPOSITUS:

Præviis necessariis Informationibus
pro Sacerdotibus, qui vocantur ad
adjuvandos miseros, morti
destinatos, instructus.

Pro commodiore Disponentium usu
Polonico idiomate conscriptus,
Luci publicæ editus.

*Annò, pro miseris peccatoribus mortui
DEI Salvatoris 1731.*

Superiorum permissu.

BRUNSBURGÆ
Typis Collegii Societatis JESU.

P-18-0-983¹

80-1299

Ad Cupidissimum Zelatorem
Animarum.

Suscipere digneris benigno animo hoc Opusculum tuo officio percommo- dum. Opinor te multoties vocatum fuisse ad disponendos moribundos, nec te tamen forte habuisse ea hoc temporis in promptu ad manum, quae usui iis esse potuissent. Quantum indolebas! te melius administratum fuisse obsequium Tuum, si habuisses tuo desiderio libellum convenientem. Non nego unicuique datam esse mensuram donationis CHRISTI, sed ut ait MAGISTER Summus, uni data esse quingenta, alii duo, alii verò unum: unicuique secundum propriam virtutem; nempe aliis sine ope aliena fluit ut ros eloquium, aliis vix stilla ejusdem concessa desuper. Ita alii Eliam, quibus flammæum Charitatis Divinae spiritum inesse; alii verò Hieremiam, quibus balbutiens lingua effari sua sensa prohibet, representant; & nisi subsidiario calculo eorum labia tangantur; pueros elingues se esse necesse fateantur. Ex horum ultimorum syllabo me agnosco; si & Tu teipsum, itaque hic jam, & Tibi, & mihi consultum. En habemus uterque sufficienter compendiatum subsidium, ad opus spirituale Modum lucrandi Animas, tam in Assidendo Suppliciandis, quam naturali morte decedentibus. Quorum primi ad id, quod legis opusculum conscribendum mihi ansam dederunt, qui

ita stultè sibi persuasi soleant esse, quòd putent posse sigillum Confessionis Sacra violari à Confessariis, si eis fateantur sua delicta. Et ideo ob metum ulterioris torture sæpè sacrilegas confessiones cum periculo summo anime sue facere non verentur. Ad quod ipsimet malè versati in rebus spiritalibus occasionem dederunt Confessarii, qui ante torturas Sacram Exhomologesim, excipiebant Reorum, ut ita loquar coactorum; prout in quodam loco reipsa deprehendi id longo abusu introductum fuisse. Quare fragilitati miserorum subveniendo ut & falsas opiniones suas de fractione sigilli Confessionis à suis Confessariis designant habere: & ipsi Confessarii tutius, & sanctius officium suum obeant cum Pœnitentibus; morem longè usitatum à Theologis approbatum, alio penitus nocivo animis miserorum sublato, suscipere, & manutenere velint; prout fusiùs sequens Instructio juxta mentem Martini Cochem Capucini Theologi celebratissimi per totam Germaniam descripta patet. Tu autem cupidissime Zelator Animarum, ut Te pro conversione peccatorum laborare coram DEO exposuisti, ita edoctus ab Arbitro laboris Tui his non indigebis. Sed si quem à recto sensu Theologorum aberrantem videris ipse corrige. Si quis autem usus horum Tibi fuerit; ut suppono gratus mihi eris, si pro me peccatore maximo unum Pater noster oraveris. Vale. Te DEO, & Tibi Animas miserorum recomendo.

MO-

I

M O D U S ASSISTENDI SUPPLICIANDIS.

Cum Sacerdos aliquis ad incarceratum vocatur, primò conetur animum ejus sibi devincire, & magnam ei commiserationis affectum exhibere. De Nomine, Gente, statu, vita præterita, studiis & religione eum interroget, & cum magna patientia eum narrantem auscultet.

His præmissis! ad rem propiùs accedat, dicendo: quòd DEUS in hac vita castiget, & puniat eos quos diligit: aliis verò qui fortè plùs peccaverunt parcat, sed in malum eorum; cùm is reservet judicium ultionis æternæ. Insuper moneat: ut, conscientiam benè discutiât, videatq; an non gehennæ pœnas sit meritus, & an non meritò puniatur permittente DEO.

Proponat ipsi exemplum CHRISTI, in domo Caiphe incarcerati: item Apostolorum ab ipsis Pontificibus in carcere inclusorum: nominatim Sancti Petri ab Herode in carcerem missi,

*Sancti Pauli ter virgis cæsi, sæpè incarcerationati:
 & aliorum Martyrum, qui cùm essent insones,
 attamen tanquam latrones vincti, & acer-
 bissimis pœnis sunt cruciati.*

*Moneat etiam eum, nè oderit Magistratum,
 aut eos qui auctores fuerunt, ut vincularer-
 tur juxta admonitionem CHRISTI; dicentis:
 Diligite inimicos vestros, benefacite his,
 qui oderunt vos, & orate pro persecuen-
 tibus, & calumniantibus vos.*

*Admoneat etiam verbis Apostoli: Non est
 potestas nisi à DEO, quæ autem à DEO
 sunt, ordinata sunt; itaq; qui resistit po-
 testati, DEI ordinationi resistit. DEI e-
 nim minister est, vindex in iram ei, qui
 malè agit. Svadeat: ut ex necessitate eliciat
 virtutem, ut ea quæ cogitur pati, motivo
 virtutis, seu pro gloria DEI, aut pro satis-
 factione peccatorum suorum spontè patiatur;
 Proponat illi verbum Apostoli: Non sunt con-
 dignæ passiones hujus temporis, ad fu-
 turam gloriam, quæ revelabitur in no-
 bis; id enim quod in præsentis est momen-
 taneum & leve tribulationis nostræ, supra
 modum in sublimitate, æternum gloriæ
 pondus operatur in nobis.*

*Caveat Sacerdos ne captivum cogat impor-
 tunis*

tunis modis, ut se reum esse fateatur, quia in hoc facile posset excedere. Caveat quoque ne judicalem procedendi modum coram eo accuset, quia daret ansam ipsi impatientie. Nè facile admittat querelas ab eo de injuria sibi facta, cum Confessarii non sit ea judicare, sed reum ad pœnitentiam adducere.

Deinde inducat eum ad frequenter orandum, certasque illi preces injungat, scilicet: ut manè oret flexis genibus in honorem CHRISTI in domo Caiphæ noctu incarcerati, ter Pater & Ave. Tempore matutino: dum per orbem Sacra fiunt, animo illis assistere, DEOque Patri omnia & singula, pro peccatis suis offerre conetur. Quoties hora sonat, crucis signo se muniat, & Orationem Dominicam cum Salutatione Angelica recitet in honorem eorum, quæ CHRISTUS eadem hora passus est.

Ad meridiem in honorem Crucifixionis JESU Christi quinq; Pater & Ave. Horâ verò tertîâ in honorem amarissimæ mortis ejus, ter Pater & Ave oret. Vesperis quoque flexis genibus, in honorem CHRISTI tumulati, toridem precetur. Dicat quoque in dies Rosarium, Litanias Lauretanas, & alias quas novit preces.

Westchnienia więźniá.

O Moy najmilszy Boże! o moy
 naydobrotliwszy Boże, o Bo-
 że nie opuszczay mnie, o
 Boże bądź miłościw mnie grzeszne-
 mu, o Boże odpuść mi moje cięż-
 kie grzechy.

JEZU Synu Dawida, zmiłuy się
 nádemną. JEZU Synu MARYI,
 zmiłuy się nádemną.

Dla gorzkiej męki twoiey, od-
 puść mi moje grzechy. Dla gorz-
 kiej śmierci twoiey, bądź mi mi-
 łościw.

O Święta MARIA! modł się za
 mną, o Święta MARIA, bądź przy
 mnie, o Święta MARIA, nie opu-
 szczay mnie.

O Święći Aniołowie! modlćię się
 zá mną, o Święći Páńscy! modlćie
 się zá mną, o moy kochány Aniele
 Strożu! rácz być przy mnie.

Oy-

Oycze! ieżeli to podobna, weźmi odemnie ten kielich gorzki, iednak niech się twoją nie moją wola stanie.

Quotiescunq; à captivo recedit, oret super eum genuflexum: Misereatur tui &c. & Indulgentiam; Et Benedictio DEI Patris Omnipotentis, Patris, † & Filii, † & Spiritus † Sancti, descendat super te, & maneat semper tecum.

De Confessione Captivi.

Captivus ad torturam vocandus non admittatur ad Confessionem Sacramentalem, priusquam in foro externo res fuerit liquida; nec metus ulterioris torture residuus sit. Aliàs ei facile periculum sacrilegæ Confessionis praberetur, quia non facile in isto statu fatebitur Confessario, quod in iudicio fateri noluit.

Antequam eum Confessarius ad confessionem admittat, prius conetur habere notitiam iudiciorum, & probationem causæ criminalis in iudicio factam, ut posset eò prudentiùs officium suum peragere.

Post sententiam latam, aut causam liquidatam, sublatoq; metu ulterioris torture hor-

tetur reum ad pœnitentiam & Confessionem, explicetq; ei obligationem sigilli Sacramentalis tantam esse, ut si totus mundus interiturus esset, non liceret Confessario vel unicum peccatum manifestare. Dicatq; ei, quod quæ secum in foro conscientia agit, nequaquam posse à se cum iudice communicari. Sive ergo sit nocens, sive innocens, hoc ipsi propter confessionem factam, in foro externo nec prodesse, nec obesse posse.

Si renuat confessionem, dicendo: sibi non suppetere tempus sufficiens; respondeat: Gratiâ DEI non esse alligatam tempori, cum unico momento obtineri possit. Quòd si dicat: polliceri se vitæ emendationem, si vitæ prorogetur, &c. subinserat: Voluntatem quidem hanc DEO placere; attamen DEO notum esse, an hoc promisso staturus sit. Interim certus sit DEO nihil gratius offerri posse, quàm vitam ipsam, si quis volens lubens mortem patiatur.

Si dicat: Esse, qui gravius illo deliquerint, attamen à DEO non puniri; Resp: ipsis forsitan in altera vitâ manere supplicia longè graviora, eaq; sempiterna. Dicendum potius cum S. Augustino: Domine hic ure, hic seca, ut in æternum parcas. Si horrorem in-

famte

famie prætendat; dicendum est: satius est coram paucis hominibus infamari; quàm postea coram DEO, & omnibus creaturis ignominia aeternâ affici. Demùm à DEO & Angelis non attendi; an quis infami supplicio sit affectus, sed an piè & Christianè obierit. Sicut patet in Latrone crucifixo, cui nemo crucis supplicium impropert, sed omnes contritionem ejus deprecant.

Volenti jam sua peccata sacramentaliter confiteri, hortetur ut integrè ea fateatur; certus quæ ei revelavit, aeternò silentiò sopienda fore, nec quidquam apud Judicem provel obfutura; cùm Confessio ad forum externum non pertineat.

Si in confessione neget, quæ in judicio factus est, conetur ipsum iisdem rationibus convincere, quibus in judicio convictus est. Insuper & aliis rationibus ad sinceram confessionem scilicet metu gehenna &c. inducere conetur. Quòd si perstet in pertinacia asseratq; se pœnarum metu factum esse, quod non fecerat: Confessarius acquiescat monendo eum, ut suam innocentiam DEO offerat, & siquidem mori debuerit, pro aliis suis peccatis mortem suam lubens oppetat.

Ceterùm communiter non expedit, si inno-

centem quempiam in confessione deprehenderit, id ipsum Judicibus denunciare. Tum quia communiter id non credunt, tum quia esset contra sigillum detegendo ejus mendacium extra confessionem factum, & in confessione cognitum, si absq; licentia pœnitentis id faceres, tum etiam, quia etiam alii acciperent occasionem peccata celandi.

Pœnitens maximè ob veneficium comprehensus, interrogandus est an etiam alios falsò denunciarit? si affirmat, subdendum teneri eum sub gravi peccato, & salutis dispendio revocare. Si dicat ob metum nova torture revocationem illam sibi intollerabilem esse, tunc inducatur, ut in carcere faciat revocationem hanc coram aliquot testibus, qui eandem post mortem ejus, priùs propalent. Quod si & hoc detractet; saltèm revocet immediatè ante mortem coram aliquot testibus. Posset quoq; in tali casu dissimulanter differrì absolutio, usq; ad ipsum locum supplicii, ubi jam moralis est impossibilitas, revocandi judicialiter, & dispositus deniq; ad Sacramentalem Confessionem vel contritionem saltèm sacramentaliter absolvi.

Si quis crimen magie sacramentaliter confiteatur, inquireat qualitatem bujus superstitionis-

tionis, an ex animo DEUM & Sanctos abnegaverit, an falsa de DEO & aternitate senserit, an DEUM & Sanctos blasphemaverit, an dæmonem adoraverit, aut alicui in bonis & corpore nocuerit, an cum dæmone coierit &c.

Demùm ad contritionem eum disponat, recitetq; formulam contritionis cum eo & insuper illam contritionem generalem, quæ post conciones in cathedra legi solet, quæ incipit:

la grzeszny człowiek spowiadam się, &c.

Et si viderit contritum absolvat, instruatq; eum quomodo deinceps fraudibus diaboli occurrat, & CHRISTO fidelius adhareat.

De educatione Rei.

REo ad mortem damnato, pridie quàm occidatur, præbeat eum Sacra Communio, id enim & rei utilitas, & Sacramenti suadet reverentia. Ultima nocte ante supplicium reus non relinquatur solus, sed Sacerdos cum aliquot secularibus apud ipsum vigilet, totamq; noctem quantum possibile est, piis admonitionibus & precibus cum ipso traducat; preces poterit has desumere, quas ex devoto libello collegerit esse huic actui præcipuè necessarias. Orationes Actuum Fidei, Spei, Charitatis DEI, & proximi, resignationis, Gratiarum

tiarum Actionis, maxime autem perlegat ei Testamentum spirituale, quod in Libris quibuscunq; potest inveniri, maxime in libro infirmorum. Manè dum reus ex loco carceris, vel Custodiæ educendus est, dicat ad eum Sacerdos.

NUże tedy moy miły N. chcemy teraz wstąpić ná drogę gorzkiey męki, którą chodził zá was nasz Pan IEZUS CHRYSSTUS. Macie wspomnieć sobie, że to dziś jest Święty wielki Piątek, ktorego CHRYSSTUS IEZUS zá was gorzką mękę cierpiał; dla tego chćieyćie zá iego przykładem postępować, y gorzką śmierć też zá niego ponieść.

Hinc Sacerdos prabeat illi crucem osculandam, dicens:

MOy miły N. ná znak że dobrowolnie chćiećie z CHRYSSTUSEM iść ná śmierć, więc całuyćie Krzyż Święty, przyćisńićie go do wászey

wąszey twarzy y licá, y mowcie z
CHrystusem ták:

Moy Oycze, nie możeż ten kie-
lich odemnie odeysć aż go pić będę?
niechże się tedy stánie wola twoiá.

Si ligetur; Sacerdos oret cum eo.

O Pánie IEZU CHRYSSTE, któryś
się dla mnie w twoim więzieniu
mocno y twárdo wiązać, do niesprá-
wiedliwych Sędziow prowadzić do-
puścił; pátrz ná odwdzięczenie tey
twoiey miłości, rad się dopuszczam
y dáię wiązać, y do Stolicy spráwie-
dliwey sądowey prowadzić; proszę
cię tylko o tę łaskę, ábyś mie raczył
ná cześć twego więzienia z więzow
grzechowych rozwiązać, y z káydan
szátáńskich y sídeł uwolnić, Amen.

*Inter exeundum Sacerdos dicat
ad eum.*

A Zebyśmy się w cále do Męki
Chrystusowey stosowáli: więc te-
dy

dy tę drogę będziemy odprawić, ná
 cześć y chwałę, nie wdzięczney drogi,
 którą náš Pan IEZUS CHRYSZTUS
 odprawił, gdy w Wielki Piątek ráno
 od rády Zydowskiey y wszystkiego
 pospolstwá z domu Káifaszowego do
 domu sądowego Piłatá był prowá-
 dzon. Więc odprawuyćie tę niemłą
 y niesłodką drogę ná cześć y chwałę
 drogi Páná nášzego IEzusa Chrystu-
 sa; y zdawayćie się z ćierpliwością
 ná to, co was ma potkác, spuśćie z
 uniżonością oczy wásze, y mowćie
 w sercu wászym zemną następuiącą
 Modlitwę.

MODLITWA

Gdy ná sąd idzie winny.

O Moy naykochánšzy Pánie IEZU
 Chryšte! ja ubogi grzesznik, przy-
 pominam ci owę twoię nędzną dro-
 gę, którąś był w Wielki Piątek od-
 prawił, gdyś od Zydowskiey Rády, y
 wszystkiego ludu z domu Káifaszá, do
 Sądu

Sądu przed Piłatá był prowadzon, pamię-
taj o najłaskáwszy IEZU! ileś
náśmiewisk y záuśtydzenia ná tey
drodze ćierpiał; y iák wiele smutnych
krokow uczyniłeś. Pamiętaj iáko ci
twoie Serce Nayświętsze w Ciele two-
im od lękania kołatało; y iákoć ser-
decznie nudno y tęskno było, gdyś
wiedział, że mász do sądowey izby
być prowadzon, y ná śmierć krzyżo-
wą osądzony. Pátrrz o naywierniey-
szy Zbáwicielu! teraz też ia idę w tę
niemiłą y gorzką drogę, y będę pro-
wádzon do surowey sądowey Stolicy,
gdzie ostátni dekret śmierci moiey
będzie ná mnie przeczytány. Ale ah!
iák wielka różność między tobą y
mną, między twoią y moią drogą.
Tyś był całę niewinny, y niceś zle-
go nie uczynił, ia zaś iestem ták win-
ny, y wszystko zle uczynilem. Tyś
ćierpiał zá cudze nie zá swoje grze-
chy, ia zaś ćierpię iuż nie zá cudze

B

ále

ále zá moje grzechy. Tyś był y ieś
 steś nieskończonym Bogiem, któryś
 wszelkiewy czći był godzien; ia zaś
 jestem ubogim grzesznikiem; kto-
 rym wszelkiewy káry, y zástydzenia
 godzien. Iam ná nayokrutnieyszã
 śmierć záslużył y wszelkã naywięk-
 szã kárę, gdyżem ták wiele złego
 popełnił, y ciebiem ták ciężko obrá-
 żił. Aleć mi tego z sercã žal, y pro-
 szę cię pokornie o odpuszczenie. O
 Niebieski Oycze! odpuść mi moje
 grzechy, y dáruy mi záslużonã kárę.

O Chryste JEzu! odpuść mi moje
 grzechy y dáruy mi záslużonã kárę.

O Duchu Święty! odpuść mi moje
 grzechy, y dáruy mi záslużonã kárę.

O Święta Tróycó! odpuść mi moje
 grzechy, y dáruy mi záslużonã kárę.

O Święta Márko Bożá! uprosź mi
 odpuszczenie moich grzechow, y u-
 wolnienie od záslużoney káry.

O Święci Páńscy! uprosźcie mi od-
 puszcze-

puszczenie moich grzechow, y uwolnienie od zasluzoney kary.

O Pánie JEzu Chryste! proszę cię, przez owę nędzną drogę, ktorąś szedł do sądowey Piłatá Izby, zmituy się nádemną, y duszą moią, gdy do twoiey sądowey Stolicy będzie prowadzona.

O Pánie JEzu Chryste! ofiaruię ci tę strážną drogę moię, ná cześć y chwałę twoiey hániebney drogi, ktorąś idąc do Piłatá odpráwił. Ofiaruię ci zawnstydzenie sercá mego, ná cześć y chwałę zawnstydzenia Twego Przenayświętszego Sercá. Ofiaruię ci troskliwość sercá, ná cześć y chwałę troskliwości y smutku Twoiey przenayświętszey Duszy.

Ofiaruię ci publiczny wstyd moy, y násmiewanie się ze mnie, y urąganie, ná cześć y chwałę Twego publicznego wstydu, y urągania się.

O gdyby to Bog dał! ábym dla

twoiey chwały mógł cierpieć, iáko Święci Męczennicy, á nie iák mizer-ny, nędzny grzesznik.

Iednák że przecię chcę cierpieć rad zá moje grzechy, y podaię się z ćierpliwością pod záslużoną kárę. Spraw to tylko, áby moiá męká by-ła ná zbáwienie moje, á ia przez to dostąpił odpuszczenia wszelkich grze-chow moich. Amen.

Si hac oratio ob longiorem viam non sufficiat, addantur aliqua ex exercitiis devotioribus, qua in Libris potissimum à piis Viris compositis possunt inveniri, sed poterunt etiam aliqui affectus repeti in prefata Oratione, cum non adeò soleant carceres longè distare à Pretorio.

Cum autem ventum fuerit ad locum Iudicii; Sacerdos, sic reum alloquatur:

Mlty N. oto tu iest mieysce gdzie was z życia wászego będą roz-strząsáli, y sprawiedliwą sentencyą o-
powie-

powiedzą. Ponieważ wam to bårdzo się gorzko widzi, więc wspomnićie iák się wam raz będzie to podobáło, gdy przed sądowną Boga sáamego Stolicą stániecie. A ták wásze serce będzie po tysiąc raz więcej pukáło á niżeli teraz, gdy będziecie musieli surowy dekret słyszeć, ktore ná wieki nie będzie mógł być odwołány. Ale á żebyście tám mogli łaskáwy dekret otrzymać: więc przyznayćie się y wyznayćie dla Boga y prawdy cóście złego uczynili. Bo ile się tu więcej dla Boga záuftydźcie, tym mniej będziecie záuftydzeni ná ták-tým świecie.

Gdy ná was dekret wyrzeczce Sędzia; to upádnicie ná wasze koláná, náchylćie głowę wászą, y pámiętaycie; ábyście ten dekret z táką miłością przyięli, iákó Pan Chrystus surowy dekret śmierci od Piłatá przyięł, y mowćie tedy ná ten czas w sercu wászym:

O CHryście JEZU! któryś dla mnie niewinnie był ná śmierć skazánym, na czesć y chwałę twej śmierci y ostatecznego ná ciebie dekretu, przyjmuję y já ten surowy dekret; á ponieważ u światá żadney łaski nie znáyduję, więc mi ty raczysz łaskę y miłosierdzie wyświadczyć.

*Si reus ligetur, dicat Sacerdos
ad eum.*

NU podayćiesz teraz ręce wásze, y dayćie ie dobrowolnie wiązać, ták iáko CHRYSTUS swoje święte ręce podał do wiązánia, y dał ie sobie dla was wiązać, y mowćie ták zemną.

MODLITWA

Przy wiązaniu rąk.

O Nayćierpliwszy JEZU, któryś się dla mnie po dekrecie twárdo związać, y ná górę Kálwaryi prowadzić dopuścił. Oto ná odwdzięczenie

nie

nie tey ták wielkicy ku nam miłości,
daię się wiązać, á ná gorzką śmierć
prowadzić. Proszę tylko o tę łaskę:
ábyś mię raczył ná chwałę twego
więźnienia z powrozow grzechow mo-
ich rozwiązać, y zwięzow ciężkich
zlego nieprzyiácielá uwolnić, Amen.

*Aut si non sit ligatus educendus post
latam sententiam Sacerdos dicat
ad reum.*

Po wiązaniu rąk.

Mlty N. iużeście wász dekret usly-
szeli, y bądźcie pewnym, że u
świátá nie mász dla was żadney łaski,
y nádzieie uwolnienia. Więc tedy
pátrzcie, że to prawdá co Dawid mo-
wił: Lepiej jest że wręce Boskie w
padam, á niżeli wręce ludzkie, bo
wiem miłosierdzie Boskie jest wielkie.

A ponieważ wam świát żadney łá-
ski nie chce świadczyć, więc się o-
broćcie do BOGA z całego serca, bo

uniego żadnemuś krzuszonemu grzesznikowi łaska nie będzie odmówiona. Jesteście w prawdzie od światła osądzeni, iednak będziecie się za dwie godzinie musieli stawić przed Stolicę Boską, y ieszcze raz być osądzonym od niego. Y abyście y tam nie strasćili y nie usłyszeli naystrászniejszego dekretu, wiecznego potępienia; więc obroćcie te dwie godzinie ná to dobrze, przez ktore ieszcze żyć macie) y przygotuyćie się ná zbáwienną śmierć, CHrystusa JEzusa surowego Sędzięgo wzywayćie z całego serca, aby ná was za dwie godzinie łaską wy dekret ferował.

Tandem interrogetur Reus per sequentia puncta, cum summa recollectione ejusdem, post quam illa adhortatio facta est.

A Chcećiesz to uczynić? **Odpow:**
Chcę.

A ie-

A jesteście kontenci że umierać
musicie? R. Iestem,

A chceciez z ćierpliwością wászę
mękę wytrzymać? R. chcę.

A odpuszczacie tym ktorzy was na
śmierć osądźili? R. odpuszczam.

Odpuszczacie też wszystkim kto
rzy są przyczyną wászey śmierci? R. odpuszczam.

A chcecie też tę śmierć wászę na
część y chwałę śmierci CHrystusa po
diąć? R. chcę.

Záłuięcie też żeście tak ciężkie
grzechy popelnili? R. záłuię.

Záłuięcie też zá wszystkie grzechy
ktorescie przez całe życie wásze po
pelnili? R. záłuię.

A czemuż záłuięcie zá grzechy
wásze? R. Bom niemi mego mile
go Boga rozgniewał.

A kochaciez Páná Boga? R.
Kocham.

A czemuż go kochacie? R. Bo

BOG mi jest kochány.

A iakoż go kochaćie? R. Z całej go sercá, y duszy moiey.

A chciałibyście też za Niego śmierć podjąć, gdybyście byli niewinny? R. Chciałbym, y chcę.

A czemużbyście to chcieli uczynić? R. Bo też BOG śmierć podjął dla mnie.

A chcećie też w Wierze prawdziwey Katolickiey umierać? R. chcę, y pragnę.

A wierzyćie też wszystko co Kościół Święty wierzy? R. Wierzę.

Gdyby się też wam co przeciwnego Wierze świętey wzgonie wászym zdawać miało, czyby to wažno u was było? R. Nie, y niechcę, áby to tak ważyło.

Wyrzekaćie się takich myśli? R. Wyrzekam się y owszem.

Spodziewaćie się też łaski u Boga dostąpić? R. Spodziewam.

Ná czym wászć nadzieię pokłada-
cie? *R.* Ná sámym miłosierdziu Bo-
skim.

Ná czymże ieszcze? *R.* Ná gorz-
kiej Męce Pána JEzusewcy.

Potwierdzaće to wšyſtko coście
wymowili sumnieniem? *R.* potwier-
dzam.

Chceće w tym żyć y umierać?
R. Chcę y prágnę.

Więc bądźcie weseli, y wierźcie
że was miłosierny BOG od siebie nie
odrzući. A ponieważ ná tym świecie
wászć kárę ponoście, iuż was wię-
cey BOG na támtym świecie karać
nie będzie.

NB. *Haestiones non omittantur, at se-
fortè hic non esset conveniens locus, & oc-
casio, proponantur in via, vel in carcere.*

*Dum educitur Reus Sacerdos ne illum pre-
cedat aut citiùs ambulet, quàm ipse, multò
minùs jubeat eum pergere, aut citiùsambu-
lare, licèt Liçtor aut milites urgerent; quia
posset incidere in irregularitatem, procuran-*

24 *Modus assistendi*

do accelerationem mortis ejus. Quin potius quantum potest, retardet Reum; ut eò plus temporis habeat orandi, & ad mortem se preparandi.

Si manus habeat Reus aliququaliter liberat, det ei Crucem portandam, sapiusq; osculandam, & ad pectus suum applicandam, cum devoto semper suspirio, sc.

O Moy naykocháńszy JEZU! o moy z sercá naymiley szy JEZU! iákoś to boleśnie do Krzyżá przybitym został; ach iak nie znośną y gorzką śmierć za mnieś podiał, &c.

Dum educitur Reus ex Pratorio aut aliàs, sic eum alloquatur.

MOy miły N. ponieważ teraz ná śmierć idźcie, á ná wieki więcey czasu mieć nie będziecie, do záfłuzenia sobie czego, więc teraz czynćcie to ile możecie naylepiey co wam zbáwiennego, á wzywayćcie BOGA z całego sercá. Będc ja wprzod mówił Modlitwę powoli, á wy zá mną nabo-

nabożnie mowćie ią. Nie pátrzcćie na ludźi, áni się oglądayćie, abyście nie mieli rozrywki: wybiyćie też wszystkie wásze myśli z głowy, y odrzuććie ie: y mieyćie dobrą reflexyą, y bączność ná tę pożyteczną modlitwę; á tak też pociesz y wásze strapione serce, y doda wam w śmierci wászey moc, y siłę, użyczy do wytrwania.

NB. AD singula puncta & commata pauset Sacerdos, & reus eadem verba repetat. Pronuntiet etiam Sacerdos singula verba, tarde, clare, & distincte, ut etiam à circumstantibus intelligi possit.

Dum educitur Reus.

O Naydobrotlitwy IEZU! teraz ći wzmiánkę czynię y przypominam owę bárdzo gorzką drogę, gdyś z Krzyżem twoim ná gorę Kálwaryi nędznie szedł; przez tę gorzką drogę, proszę ćię pokornie, ábyś mi teraz raczył być miłościw.

O Nay.

O Nayśłodczy IEZU! ách weyrzyi wtę godzinę z wysokiego Niebá, y obroć twoie łaskáwe Oczy ná mizernego grzeszniká, który z wielkim smutkiem muszę ostatnią drogę odpráwiać.

Pamiętay o naykochańszy IEZU! iako ci na ten czas przykro było, gdyś od oprawcow do gorzkiej krzyżowey śmierci niemiłościwie był prowadzony; więc racz sobie wspomnieć na mnie iako mi przykro, y nie ze smakiem mnie mizernemu grzesznikowi, który także na gorzką śmierć prowadzon jestem.

Tak iako na ten czas wszyscy dobrzy ludzie z tobą ubolewali, tak też miey y ty, y wszyscy mili Święci uzalenie zemną mizernym grzesznikiem.

W prawdzie nie jestem godzien żadnego uzalenia, jednak go wielce potrzebuję. Bo gdy mi ty BOZE nie bę-

Będziesz miłościw, więc nie mam się
ani tu, ani na tamtym świecie łaski
spodziewać.

O IEZU Krzyż noszący, na cześć
y chwałę twojej krzyżowey drogi y
krwawey, idę wtę gorzką drogę, y
ofiaruję moje wszystkie kroki w twoje
bolesne kroki.

O dałżeby to BOG! abym tym
sposobem mogł iść na śmierć, iakoś
Ty szedł na śmierć, y abym tak
mogł za ciebie cierpieć, iakoś ty za
mnie cierpiał.

Dałżeby to BOG! abym tak był
niewinny, a tę moję śmierć dla sprá-
wiedliwości mogł cierpieć.

Ale ah mnie niestyty! wdyżem ci
ia to niezbożny grzesznik, y zasłu-
żyłem tę mękę y śmierć więcey á
niżeli tyśiąć razy. Aleć mi z całego
serca żal, y proszę pokornie o odo-
puszczenie.

Odpuść mi o CHryście IEZU! ah
od-

odpuść mi! y nie pámiećtay więcey na tak wielką hańbę, ktorąmem ci uczynił. Za wszystkie moje grzechy, ktorem kiedykolwiek od młodości moiey popełnił żaluie z serca; ośbliwie dla tego żem ciębie mego miłego Bogá tak ciężko obraził.

O moy kochány Boże! wszystkoś mi dobro wyświadczył: ia zaś niewdzięczny grzesznik wszystkámem ci żalóść zadał. Moie ciężkie grzechy przybiły cię do krzyża, y były okazyą gorzkiey śmierci. Dla tego słuźna żem wto nieszczęście wpadł: y teraz z moim wstydem tę śmierć podeymować muszę.

O spráwiedliwy Boże! chwałę twoię spráwiedliwość, y chcę teraz z całego serca tę wstydliwą śmierć podić. Przyimi iá na oddalenie twego gniewu, y ná dosyć uczynienie záśłuźoney kary.

O CHryście IEZU! tak iákoś ná
Go.

Gorze Oliwney do twego Oycá mowił: Moy Oycze, nie możesz ten kielich odemnie być oddálonym, aż go pić będę? więc stań się wola twoiá: Dla tego też wymawiam z całego sercá mego, twemi własnemi słowy, twemi usty y sercem do twego Niebieskiego Oycá: Moy naykochánszy Oycze, nie możesz ten gorzki kielich być odemnie oddalonym, aż go pić będę? więc niech się stanie wola twoiá.

O moy z sercá naykochánszy Boże! jeżeli nie można áby ten kielich gorzkiej męki y śmierci odemnie odszedł aż go wypiję? niech się stanie wola twoiá.

O słodki IEZU! wspomni y iákoć się tobie ná ten czas powodziło, gdyś te słowa wymowił. Pamiętay iákoś wielki gwałt twoiey naturze uczynił, gdyś się dobrowolnie Boskiey woli doskonałe poddał, y przeciwko twej
C włas-

własney naturze w naystrásznieyszą, y gorzką śmierć rzucił. Przez co twoią słaba natura wtak ciężki smutek, y w gwałt wpadła, że aż wszystkie twoie żyły wzdrygnęły się, twoie włosy wzgorę podniosły się, twoie Serce w Ciele mocno pukáło, a gorzkie krwawe krople z twego ciała bez miary zciekály, y padały ná ziemię. Y zostałeś też sam z wielkiego smutku tak słabym, y bez síly, żeś aż do ziemi upadł, prawie konaiący. W twoim tym ciężkim smutku mam wielkie uzalenie, y żalę się nád tobą, żeś dla mnie ten żal miał.

Ale cię też proszę moy naymilszy IEZU: ábyś też raczył ze mną mizernym grzesznikiem serdecznie mieć uzalenie. Poddaię się wprawdzie dobrowolnie ná tę bárdzo gorzką śmierć, luboć się serce moie wzdryga, y moią naturą gwałtownie sprzećiwia. Dla tego proszę cię o moy

Pánie! pokrzepcz moje słabą naturę,
y użycz mi łaski, moię nąstępuiącą
mękę, y ták gorzką śmierć słatez-
cznie znośić.

O kochány Oycze Niebieski! us-
życz mi twej łaski, y pokrzepczay
moię słabą naturę.

O dobrotliwy Synu Boży! użycz
mi łaski, á pokrzepczay moię słabą
naturę.

O słodki Duchu Święty! użycz
mi twoiej łaski, á pokrzepczay mo-
ię słabą naturę.

O Święta Pánno MARYA! uproś
mi łaskę Bożą, obroć twoie łaskáwe
oczy do mnie, y rácz mi wiernie
być przytomną.

O miły Święty Aniele Strożu!
rácz być przy mnie, y nie rácz mię
opuścić, w tym moim ciężkim przy-
padku y biedzie.

O Wszyscy Święci Pánscy! wzy-
wam was wiernie, y proszę pokora-

nie, dla miłości IĘZUSA CHRYSTUSA,
 ách ráczćiesz mi przybyć ná po-
 moc, y ráczćie być wiernie przy-
 mnie w moiey ostátney potrzebie,
 Amen.

*Hic fiat aliqua morula, nè Reus nimium
 fatigetur; postmodùm det ipsi Quinq̃
 Vulnera Crucis osculanda cum sequenti Ora-
 tione. Si placuerit: poterit post singulas
 Orationes addere Pater, & Ave.*

Osculum quinq̃ Vulnerum.

Do pocałowania prawey Ręki.

O Ukrzyżowany IĘZU! z serdecz-
 ną miłością, y nabożeństwem,
 całuję tę bolesną ranę twoiey świętey
 prawey Ręki; y proszę cię, przez
 wielką bolesć, ktorąś w niej cierpiał,
 poday mi twoię prawą Rękę, y pro-
 wadz mię ná zbawienie, Amen.

Do pocałowania lewey Ręki.

O Ukrzyżowany IĘZU! z serdecz-
 ną miłością, y nabożeństwem,
 całuję bolesną Raną twoiey świętey
 lewey

lewey Ręki: y proszę cię przez wielką boleść, którąś w niey cierpiał; odpuść mi moje wszystkie grzechy, ktorem przez opuszczenie dobrych uczynkow popełnił. Amen.

Do pocałowania prawey Nogi.

O Ukrzyżowany IEZU! z serdeczną miłością, y nabożeństwem, całuję bolesną Ránę twoiey świętey prawey Nogi; y proszę cię przez wielką boleść, którąś w niey cierpiał; odpuść mi moje wszystkie grzechy, ktorem z uczynieniem złych spraw popełnił. Amen.

Do pocałowania lewey Nogi.

O Ukrzyżowany IEZU! z serdeczną miłością y nabożeństwem, całuję bolesną Ránę twoiey świętey lewey Nogi; y proszę cię przez onę wielką boleść, którąś w niey cierpiał, odpuść mi moje wszystkie grzechy, ktorem kiedykolwiek złemi myślami popełnił. Amen.

Do pocałowania Boku.

O Ukrzyżowany JEZU! z serdeczną miłością y nabożeństwem, całą się słodką Raną twoiego w miłość bogatego Sercá, y proszę Cię przez wielką miłość z którąś tey Rány dostał, ách weźmi moję grzeszną duszę gdy z ciała mego wyidzie. Amen.

Si reus petat haustum, detur ei vitrum vini, quod Sacerdos prius benedicat id, quod semper fiat, quando Reus petit bibere.

Benedictio Vini.

Domine JESU Chryste, qui in Cruce fel & acetum bibisti: bene dic hoc vinum, ut sit in conformationem animæ hujus captivi, contra omnes insidias hostis maligni. In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

Gdy pierwszy raz weźmie napoy więzien, niech tak mowi:

O Pánie JEZU Chryste! ná cześć y chwałę Męki twoiey żoćci, kra-

ktoreyeś przed twoim ukrzyżowán-
niem skosztował, chcę teraz ten na-
poy pić. W Imię Oycá, y Syná, y
Duchá Świętego. Amen.

Przy drugim napoiu niech mowi.

O Pánie IEZU Chryste! ná cześć
y chwałę twego gorzkiego prá-
gnienia, ktoreś miał wiszác ná krzy-
żu, chcę teraz ten napoy pić. W
Imię Oycá, y Syná, &c.

Przy trzeciím napoiu.

O Pánie IEZU Chryste! ná cześć
y chwałę kwásnego octu, kto-
ryś ná krzyżu pił, chcę ia ten tru-
nek pić. W Imię Oycá, &c.

*Attendat Confessarius, nè nimiùm detur
Reo, incidatq; in aliquam temulentiam, aliàs
foret ineptus ad se disponendum ad mortem.*

*Si via longior sit, possunt valde utiliter
recitari Litanie de Nomine JESU, de Passio-
ne Domini, Lauretana, de B. V. Dolorosa,
que in Libris ad id paratis esse debent præ-
stò. Sacerdos has Litanias oret alta voce di-
catq; Reo, ut respondeat Miserere mei; vel*

Ora pro me. Roget insuper comitantes, ut simul orent respondentes: Misere ei. vel Ora pro eo.

Poterit etiam utiliter recitari Rosarium, si via valde longa sit, & rogentur comitantes simul orare. Post singulas autem Decades interponatur Credo, ea intentione, ne dæmon contra fidem tentet moriturum.

Habeantur quoque plures Orationes utiles, & huic tempori fatali percommode, ut sunt: Commendatio sui ipsius DEO, & B. V. M. O Domina mea Sancta MARIA, &c. Sub tuum præsidium, &c.

Quando brevi venit ad locum supplicii, tùm Sacerdos admoneat reum, ut faciat tres sequentes Orationes cum genuflexione interponatur una Oratio ex sequentibus.

W drodze blisko placu trácenia
troie poklękánia.

O Pánie JEZU Chryste! przypominam ci owe pokorne poklękánie, ktoreś ná Gorze Oliwney przed Oycem twoim Niebieskim uczynił, gdyś ná twoie koláná upadł, y iegoś ták serdecznie prosił, áby był raczył od ciebie

ciebie gorzki kielich męki oddalić. Ná cześć tego upádnienia pierwszego na koláná, y ia pokłękuię, (*Hic genuflectat Sacerdos cum reo*) y proszę z całego serca: O miły Oycze Niebieski užyczcie mi łáski, gorzki kielich śmierci státecznie wypić.

Hic surgant, & inter procedendum orient.

Drugie pokłękniecie.

O Pánie IEZU Chryste! teraz ci przypominam drugie pokłękniecie pokorne, ktoreś uczynił przed Oycem twoim Niebieskim, ná Górze Oliwney, gdyś od wielkiego smutku ná Twarz upadł, y iegoś ták serdecznie prosił, áby od ciebie raczył kielich gorzkiey męki oddalić. Ná cześć tego drugiego pokłękniecia, upadam ia drugi raz ná moje grzeszne koláná, (*Hic ambo genuflectant*) y proszę z całego serca: O miły Niebieski Oycze! pokrzcpczay mię w

moiey śmierci, y użycz mi zbawien-
ny koniec. Amen.

*Hic surgant, & inter eundem
orent.*

Trzecie pokłonienie.

O Pánie IEZU Chryste! teraz ci
przypominam trzecie pokorne
pokłonienie, ktoreś ná Gorze Oliwa-
ney przed Oycem Niebieskim uczy-
nił, gdyś od śmiertelnego smutku,
y boiáźni ze wszystkim Ciátem ná
ziemie upadł, y iegoś ták serdecznie
prosił, áby od ciebie raczył był
gorzkiey męki kielich oddalić. Ná
cześć tego trzeciego pokłonienia,
upadam po trzecie ná moje grzeszne
koláná, (*hic ambo flectant, & capite in-
clinato dicant:*) náchylam głowę moię
do ziemi, y proszę z całego serca, o
miły Oycze Niebieski! weźmi moię
grzeszną duszę do wieczney rádości.
Amen.

Prope

*Prope locum supplicii Oratio perutilis
qua nunquam intermitti debet.*

TEraz, o dobrotliwy BOZE! przy-
chodzę nie zádługo ná owe miey-
sce, gdzie według spráwiedliwości
moię kárę otrzymam. Więc przy-
pominám ci o Naystodszy IEZU!
owę wielką boiáźń, y trwogę, która
cię ná ten czas nápádlá, gdyś z two-
im krzyżem pod gorę Kálwáryi tak-
że w puł umártym przyszedł, od
wielkieu boiáźni ná ziemięś upadł.
O dobrotliwy IEZU! Gorá Kálwáryi
ná ktorey umierać mam w poblisko-
ści, á moia słába nátura bárdžo się
tego wzdryga. Duchci wprawdzie
ochotny, ále ciáto słábe. Dla tego
proszę cię pokornie, przez owę wiel-
kie lękánie się, które cię ná Gorze
Kálwáryi o ziemię uderzyło, ách rácz
pokrzepczać moie słábe ciáto, y po-
ćiesz mego smętnego Duchá.

Przez

Przez owę straszłą mękę, ktorąś pod czas ukrzyżowania ná rękách y nogách cierpiał, rácz być pokornie ublagánym, ábys mi użyczył moię następującą mękę ná twoię większą cześć, y moiey duszy zbáwienie cierpliwie znośić.

Wyznamam o Pánie! przed tobą y przed całym światem, zem tę wstydliwą śmierć, dla moich ciężkich grzechow słusznie záslużył. Dla tego też ią z całego serca przyimuię, y chcę cierpliwie znieść na chwałę Bótką; tak iako moi kochány IEZUS swoię gorzką mękę y śmierć za mnie cierpiał, tak ia też chcę tę mękę y śmierć dla niego cierpliwie znieść.

Dla tego ofiáruię ci o najmilszy IEZU! tę moię hániebną y sromotną śmierć, y to cokolwiek cierpieć mam, na cześć Twoiey gorzkiej śmierci, y wszystkiey męki y boleści, ktoreś ty dla mnie cierpiał.

Ofia

Ofiáruię ci moje lękanie się, na
cześć twego lękania się, moię sro-
motę, y wstyd na cześć Twoiey sro-
moty y wstydu, ofiáruię ci moię bo-
leść, na cześć twoiey boleści, á ofia-
ruię ci też moje życie, na cześć
twego życia.

Od świáta nie prágnę y nie że-
brzę żadney łáski, od ciebie zaś o
IEZU! prágnę wszelkiey łáski, tak
iako Lotr od ciebie łáski prágnął,
gdy skruszonym sercem do ciebie
o IEZU mówił: Pámiętay na mnie
Pánie, gdy przyidziesz do Krolestwá
twego; tak też y ja z cále skruszo-
nym sercem mowię, y z mocną uf-
nością: Pánie pomni ná mnie, o mi-
łosierny IEZU, ná wysokości w Kro-
lestwie twoim, y przyimi moię nęda-
zną duszę w łásce swoiey do siebie,
á mowże też do mnie coś do Lotrá
mowił: Zá prawdę powiádam ci, dziś
ze mną będziesz w Ráiu moim.

O włáski bogáty IEZU! iakobym
 ia rad umierał; gdybym był pew-
 nym, żebym ieszcze dziś miał bydź
 u ciebie w twoim Ráiu. Spodźiewam
 się státeczenie, y spuszczam się z zu-
 pełną ufnością, na twoie nieskończo-
 ne miłosierdzie, y na twoię gorzką
 mękę y śmierć, y na twoy drogi wa-
 lor y szacunek twoiey przenaydroż-
 szey Krwi; y na bogáte zastugi, y
 nayskuteczniejszy przyczynę twoiey
 Przebłogosławionej MATKI, y Wszyst-
 kich Świętych; ktorych z całego ser-
 cá, y z wielką ufnością wzywam; aby
 mię mizernego grzeszniká, swoich
 zastug y przyczyn uczynili ucze-
 stnikiem.

Naywiększa boiaźń ktorą mam,
 jest tá o moy IEZU! iako mam przed
 twoim stráśznym sądem stánać. Bo
 wiem nie wątpliwie że w krotce mo-
 iá grzeszna duszá, igdy z swego ciá-
 łá wynidzie, przed twoy surowy sąd bę-
 dzie

dzie poprowadzoną, y z całego mego życia będzie musiała rachunek oddać. O Boże iakoż ia to wytrzymam? O CHryście IEZU! iakoż ia to wytrzymam? á coż ia powiem, gdy mię się spytasz? Wszakem ci ia to przez całą życie tak wiele tysięcy razy zgrzeszył, od samego dzieciństwa mego Ciebie kochanego Boga po sto tysięcy razy bardzo nie dyskretnie obraził y rozgniewał. Aleć jednak wyznając moję winę, y skąrzę się przed tobą, o dobrotliwy Boże! y przed wszystkiemi Aniołami twoiemi, y wszystkiemi Świętymi.

Z wszelką ufnością proszę cię z Świętym Dawidem: Nie wchodź zemną w sąd. O naydobrotliwszy Pánie! bo przed twoim Obliczem żaden człowiek nie będzie sprawiedliwym znaleziony. Teraz w czasie łaski y miłosierdzia, proszę cię o miłosierdzie, abyś mię pod czas Sądu y
spras

sprawiedliwości nie raczył potępić. Przepuść mi Pánie Boże, ách odpuść mi dla miłości CHrystusa Páná, który się na krzyżu za mnie modlił.

Na dosyć uczynienie moiey káry, ofiaruję ci y daię moy naykochnější Boże, zupełne zadosyć uczynienie, y cało gorzką mękę iako też y ubostwioną Krew twego Páná IEzusa CHrystusa, ofiaruję ci także bogate zastugi Przenaybłogostawieńszey MARYEY Panny, y Wszystkich Świętych, iako też y wszystkie Msze, ktore w całym świecie aż do sądnego dnia będą się odprawować, którym się wszystkim zalecam, y z całego serca pragnę tych być uczestnikiem. Amen.

SI ad locum supplicii ventum fuerit Sacerdos inducat Reum, ut adhuc semel confiteatur, saltem ea, quae magis gravant: aut ad minimum repetat unicum peccatum iam confessum, ut possit iterum absolvi, & Sacramenti Paenitentiae particeps fieri, quod

quod ipsi maximè conducit ad satisfactio-
nem peccatorum, & ad majorem gloriam in
Cælis; & cùm non adsit sedes, aut locus
commode sedendi; genuflectat cum Reo in
medio seu circuli seu corona circumstanti-
um, & antequam incipiat confiteri oret
cum eo sequentem formulam contritionis:

Modus excitandi contritionem.

O Najgodnieyszy IEZU! żałuję
za moje wszystkie grzechy z ca-
łego serca, żeś ciężko kochanego
Boga tak często, y ciężko obraził, y
rozniewał; któryś mię tak bardzo
umiłował, żeś y życie swoje za mnie
łożył, y swoją Krew przeydroż-
szą za mnie wylał. Ach dobrotny
IEZU! odpuść mi proszę, dla twojej
gorzkiej Męki. Ja też odpuszczam
dla ciebie wszystkim tym, którzy mię
kiedykolwiek obrażili. Bo cię ko-
cham o moy IEZU! y pragnę cię
kochać ná wieki. Amen.

Sub Confessione seriò ipsum admoneat ad veram confessionem, & actualem amorem DEI eliciendum: quia est præcepti Divini, ut ajunt Casista, quòd in articulo seu periculo mortis teneamur elicere actualem amorem DEI. Inducat etiam eum ad ignoscendum inimicis, & iis, qui ad mortem ejus cooperati sunt.

Non est necessarium festinare, cum liçtores non possint eum in tali actu interturbare. Idcirco faciat ibi officium suum cum magno zelo anime istius miserrime Impositam pœnitentiam unius circiter Orationis Dominica. Reus oret audiente Sacerdote: quâ finitâ dicat ei, ut omnes presentes roget, pro ipso unum Pater & Ave orare hoc modo:

MOi mili przyiaciele, proszę was dla miłości Boskiej, ábyście mi przebaczyli moy zły przykład, á mowcie tylko zá mnie jedno Oycze nasz, y Zdrowás Marya, áby mi Bog użyczył szczęśliwe ikonanie.

Sacerdos cum Reo, & omni populo genuflectens oret alta voce unum Pa-

Pater & Ave, & postquam surrexerit, dicat ad eum:

TErz moy miły N. zdaycie się ná wolą Boską z wszelką poćiechą, bo tą śmiercią płáćicie zá wszystkie wásze grzechy. Mili Aniołowie są przytomni, ktorzy ubogą duszę wászą do Niebá zániosą. Przed wászym ostatnim końcem, pocałuycie jeszcze Święty Krzyż, y mowcie usty y sercem:

O Pánie IEZU Chryſte ! w twoie święte ręce polecam ducha mego.

IEZU Synu Dawidá, zmiłuy się nádemną.

O ukrzyżowány IEZU ! bądź mi miłościw.

Dum ligatur Reus, dicat Sacerdos.

PAmiętaycie y wspomniycie miły N. iáko náš Pan IEZUS Chryſtus przed swoim Ukrzyżowánim był okrutnie ná obudwu rámionách

związány, a zaraz potym boleściwie ukrzyżowanym. Ná cześć y chwałę tak twardego wiązania, cierpćie też te wásze wiązanie, áby was też Pan Bog zwięzow grzechowych uwolnił.

§. I.

Si Reus sit capite plectendus, Sacerdos comiterur eum ad locum supplicii, quò ducitur à lictoribus, interim eum consolans, & ei dum oculi velantur, dicat sequentem Oratiunculam.

ORATIO

Dum ligantur Rei oculi.

O Pánie IEZU Chryste! ná cześć y chwałę owey háńby, gdy ci twoie święte Oczy zawiązano, rad dopuszczam sobie moje grzeszne ooczy zawiązać.

Dum nudatur Cervix.

O Naykochánšzy IEZU! wspomni ná wielką háńbę, którą pod czás męki twoiey ćierpiał, gdy twoie Przenayświętsze Ciáło fromotnie obnozo-

nożono; ná cześć twego obnażenia,
ofiáruię ci te moje fromotne obna-
żenie.

Sacerdos subinserat.

TEraz mowcie ze mną, te skute-
czne słowá: IEZUS, MARYA;
IEZUS, MARYA; IEZUS, MARYA.
IEZU, tobie ja żyje, IEZU tobie u-
mieram, IEZU ciebie kocham z cás-
tego sercá mego.

O Boże, bądź miłościw mnie
grzesznemu.

O Boże, zmiłuy się nádemną
grzesznym.

Pánie, w ręce twoie polecam du-
chá mego.

O Dobrotliwy IEZU! przyimi du-
szę moję.

*Hic Sacerdos per duos passus ab ipso
discedens seu stans, dicat:*

TEraz ieszcze będziem ná cześć
śmierci Páná IEzusa Oycze náš,
y Zdrowás Marya mowić.

Oycze náš, &c. Zdrowás &c.

NOta benè: quod consultum sit ut Sacerdos cum Lictore antequam exierint, vel etiam pridie conveniat, Reum non priùs debere ab ipso capite plecti, quàm sub Pater noster. quando scilicet ab ipso recesserit, aliàs posset ipse Sacerdos feriri, aut vulnerari.

Cùm primùm capite plexus est, Sacerdos altum inclamet.

JEZUS, MARYA. O IEZU, bądź miłościw tey ubogiej Duszy.

Deinde alta voce dicat astantibus.

MOi mili ludźie rączmyśz pokłęknać, á zá tę ubogą duszę zmowmy Oycze náš, y Zdrowás Marya. Oycze náš, &c. Zdrowás Marya &c.

Boże day wieczne odpocznienie tey ubogiej duszy, Amen.

DEmùm faciat exhortationem ad circumstantes, ut caveant sibi à simili delicto propter quod ille miser plexus est.

§. II.

Si Reus ſit ſuſpendendus, Sacerdos comitetur eum ad patibulum; interim dans ei Crucem oſculandam, dicat:

Teraz oſtátni raz cáłuyćie ſwięty Krzyż, á pámiętayćie y wſpomnićie: iáko náſz Pan IEZUS Chryſtus z Krzyżem był podnieſiony: Dla tego teraz wſtępuiećie dla woli y miłóſci Boſkiey ná wáſz krzyż, y ná jego cześć y chwałę ćierpieć tę gorzką śmierć z nim. Mowćie bez przeſtánku uſty y ſercem náſtępuiące weſtchnienie.

IEZUS, MARYA; IEZUS, MARYA; IEZUS, MARYA.

IEZU, tobie umieram; IEZU tobie żyję, IEZU ćiebie kocham z całego ſercá mego.

O Boże, bądź miłóſciw mnie grzeſznemu.

O Boże, bądź miłóſciw mnie grzeſznemu.

O Boże, bądź miłościw mnie grzesznemu.

O Boże, zmiłuy się ná demną grzesznikiem.

Pánie, w twoie ręce polecam ducha mego.

Pánie, w twoię śmierć polecam śmierć moię.

Dum pendet, continuò ad eum clamet.

O IEZU, bądź mi miłościw, O IEZU zmiłuy się ná demną; O IEZU o IEZU, odpuść mi moje grzechy.

JEZUS MARYA, stoyćie przy mnie, IEZUS MARYA nie opuszczayćielz mnie, IEZUS MARYA przyidźćie mi ná pomoc.

O Boże zmiłuy się ná demną, według twego wielkiego miłosierdzia.

O IEZU zmiłuy się ná demną, według twoiey gorzkiey męki.

O Święty Duchu, dla twoiey nieśkoń-

Ikończoney dobroći, zmiłuy się ná demną,

O Święta MARYA, zmiłuy się á proś za mną twego Syná.

O Święci Bożi, zmiłuyćie się ná demną, á proście za mną miłego Bogá.

O Święty Aniele Strożu, zmiłuy się ná demną, á weźmi Duszę moję.

Pánie, w twoie ręce polecam Duchá mego

Pánie, w twoiego Duchá, polecam duchá mego.

Pánie, w twoię śmierć, polecam śmierć moję.

IEZU wierzę w ciebie, IEZU mam w tobie nádzieję, IEZU ciebie kocham z całego serca.

*SI diutiùs vivat, repetantur predicta, at-
tamen consultum est, ut dum adhuc vivit,
Sacerdos roget populum, ut altâ voce, &
flexis genibus oret pro eo unum Pater, &
Ave Maria &c.*

Consultum quoque est, ut sepe faciat manu signum Crucis, versus patibulum ad fugandos demones; ne morituum suis tentationibus seducant, faciendo ergo Crucem dicat:

ECce Crucem Domini, fugite partes adversæ, vicit Leo de tribu Juda Radix David. Coniuro vos omnes dæmones malignos, & præcipio vobis, ut non audeatis accedere, nec molestare creaturam istam, insignis tam signaculo Sanctissimæ TRINITATIS, † Exurgat † Deus, & dissipentur inimici ejus, & fugiant eum qui oderunt eum, à facie Ejus. Sicut deficit fumus, deficient, sicut deficit cera à facie ignis, sic pereant peccatores, à facie DEI.

Benedicat Tibi DEUS, † & custodiat te, ostendat Dominus faciem suam tibi, & misereatur tui, convertat vultum suum ad te, & det tibi vitam æternam, Amen.

§. III.

SI autem Reus deberet more militari scopetis trajici, dicat prius in ipsa acie sequentem Orationem.

O IEZU, o wiernie kochający Zbawicielu! proszę Cię przez twoje pięć Ran, któreś dla mnie z miłości podał, obdarz mię y rań mnie ognistemi postrzałami twego zbawionego Sercá, gdyż wnet mam odejść od wszystkich kreatur, y być oddalonym myślą y z myślami.

Addantur superiores affectus Facultorii fol. 52.

§. IV.

SI Reus ponitur in terra ad rotifragium, dicat:

O Pánie IEZU Chryste! proszę Cię z Sercá, przez owe ciężkie pádnienie, gdy Cię twoi krzyżownicy gwałtem o ziemię rzućili, ná twarde Drzewo twego Świętego Krzyża; y cisz Cię wzdłuż y w szerz ná Krzyżu wycią-

wyciągnęli, day mi teraz tę łaskę, pomoc, moc, y siłę przy moim wyciągnienu, ábym wszystko ćierpliwie zniost, y státecznie wytrzymał, y przez żadne męki, od ćiebie moy IEZU, nie był oddałony; ále ábym raczey wierne wytrwał przy Tobie, aż do ostátniego zgonu życia mego. O IEZU, zmiłuy się ná demną.

NB. Dum fractio membrorum ab infra fit, nimirum à pedibus sursum procedendo:

Ad dextrum pedem.

O Pánie IEZU Chryste, rácz być przy mnie, przez one boleści, y przebićie twoiey świętey práwey Nogi, ábym ia też mogł wytrzymać ćierpliwie połómánie moiey práwey nogi.

O IEZU, zmiłuy się ná demną.

O IEZU, bądź mi miłościw.

O IEZU, IEZU, &c.

Ad sinistrum pedem.

O Pánie IĚzu Chryſte, rácz być przy mnie, przez one okrutne boleſci, y przewierćenie twoiey ſwiętey lewey Nogi, ábym ia teź pogruchoćanie moiey lewey nogi, mogli wytrzymać ćierpliwie.

O IĚzu, zmiłuy ſię nádemną.

O IĚzu, bądź mi miłóćiw.

O IĚzu, IĚzu, &c.

Ad levam Manum.

O Pánie IĚzu Chryſte, rácz przy mnie być; y przyſć mi ná pomoc; z twoią ſwiętą ręką, ktora dla mnie okrutnie do Krzyża przybita; ábym połamánie moiey złey ręki ćierpliwie znieſć mogli, y wytrzymać.

O IĚzu, zmiłuy ſię nádemną.

O IĚzu, bądź mi miłóćiw.

O IĚzu, IĚzu, &c.

Ad dextram manum.

O Pánie IĚzu Chryſte, rácz być przy mnie, y przybądź mi ná pomoc,

z swoją świętą prawą ręką, w ktorey-
 eś na drzewie krzyżowym wielką bo-
 leść cierpiał, day mi tę łaskę, abym
 tę niezmierną boleść moiey prawey
 ręki grzeszney, cierpliwie zniósł, y
 wytrzymał.

O IEZU, zmiłuy się ná demną.

O IEZU, bądź mi miłościw.

O IEZU, O IEZU, &c.

Ad pectus.

O Pánie IEZU Chryste, rácz być
 przy mnie, y zmiłuy się ná de-
 mną, przez onę wielką mękę, y bo-
 leść, ktorą twoie bolesciwe Serce y
 święte Pierśi, w twoim okrutnym u-
 krzyżowánium cierpiały, abym też to
 mego sercá y pierśi ztluczenie z ćier-
 pliwością mógł znieść y wytrzymać.

O IEZU, zmiłuy się ná demną.

O IEZU, bądź mi miłościw.

O IEZU, o IEZU.

Nota 1. mō. Licet distinctim ad uniuscujusq; membri fractionem sint affectus hic positi; satius erit in via eos prope locum supplicii, aut quando, ligari debet jam in terra ad palos infixos terra; cum reo dicere, quia ob dolorem quem in fractione patitur, nequaquam recollectionem debitam habere poterit, sed satius sub tempus fractionis repetantur illi breves affectus, qui agonizanti in patibulo solent ingeminari, fol. 52. superius; vel etiam illa inferius posita suspiria agonizantis, fol. 77.

Nota 2. Si autem à collo incipiat rotifragium omissis omnibus superioribus Orationibus, antequam fiat; (Ad primam enim collifractionem spiritus præcluduntur ad loquendum; & donec omnia membra confracta fuerint plerumq; mori debent Rei) ideò sequentes affectus dicendi sunt.

O Pánie IEZU Chryste, prágnę y
 żądam, áby Nayślodsze Imię
 twoie IEZUS było moje ostatnie sło-
 wo, ktore mam wymowić.

O Pánie IEZU Chryste, prágnę
 y żądam, áby twoiá Nayświętsza
 Twarz,

Twarz, była mi naypierwszym wey-
żreniem w Krolestwie Niebieskim.

O Pánie IEzu Chryste, prágne-
y żądam, áby ostátnie moje do cie-
bie westchnienie, y moy ostátni bol
był, ktory mam wytrzymać.

O Pánie IEzu Chryste, prágne-
y żądam tego, ábyś ty IEzu raczył
bydź moim przewodnikiem, z tego
mizernego żywotá, do wiecznego.

O Pánie IEzu Chryste, prágne-
y żądam, áby twoie pięć Ran, były
moią ostátnią poćiechą, y ostátnią
pomocą.

O IEzu tobie żyję, o IEzu tobie
umierám, o IEzu tobie twoim zosta-
ję żyw, y umárły. O IEzu w twoie
ręce polecam ducha mego.

Niech będzie IEzu, ná tym strá-
sznym mieyscu, ostátnim słowem,
dziś przy moim zeyściu.

§ V.

Dum Reus ignitis forcipibus carpitur.

O Pánie IEZU Chryste, niewinny Báránku Boży, iáko bárzo á okrurnie y tyráńsko Ciáło twoie Przenayświętsze cále rozerwane, pošieczone było; ták dálece, że nie było naymnieyszego mieyscá zdrowego, gdzieby się pálcem tknąć było, od wierzchu głowy, aż do stopy twoiey Nayświętszych Nog. Proszę cię o moy IEZU, niech to rozdrápánie y rozszárpánie ciáłá mego, będzie przyiemne zá wszystkie moje zbrodnie.

O IEZU rácz być przy mnie, y užycz mi łáski, ábym wszystkie moje bole y doczesną kárę ćierpliwie znošić.

O IEZU tu mię pal, tu mię tár-gay, tu mię rozrywaj, tu mię karz roźnemi y wszystkiemi mękámi y bo-

E

lámi,

lami, tylko rącz mi być miłościw
w wieczności, Amen.

§. VI.

*SI Reo scindi debeant cinguli, seu lora ex
dorsuali cute.*

O Pánie IEZU Chryste, cále ze-
krwáwiony Zbáwicielu moy:
proszę cię przez Przenayświętszą,
ozdobnieyszą od róży w kolorze
Krew twoię, którąś ty ná krzyżo-
wym ciężkim drzewie z twego cá-
łego poszárpanego y rozśieczonego
Ciałá dla mnie obficie wylał: rącz
bycz przy mnie, y day mi łáskę;
ábym też te moje pokráianie ciałá
mego grzesznego ćierpliwie zniósł,
y státecznie wytrzymał.

O Święta Krew IEzusa Chrystusa,
zapláto zá moje wszystkie grzechy,
wybaw mię.

O Święta Krzyż IEzusa Chrystu-
sa, oświecenie zákámiátych grzesz-
ników, oćwieć mię.

O Święta Krew Iezusa Chrystusa,
pośilenie słabych y znużonych po-
krzeczay mię.

O Święta Krew Iezusa Chrystusa,
pośil mię mizernego grzeszniká, po-
ćiesz y záttrzymay mię.

§. VII.

*Dum Reus ascendit Rogum ad combu-
stionem.*

ORATIO

Sancti EVARISTI.

Ciebie chcę wielbić, y chwalić,
Pánie moy, y Boże moy. Two-
iá Boska ręká niech mię obroni, á
twoie miłosierdzie niech mię utrzy-
muię; boć duszá moiá wielce záttrwo-
żona, y zásmucona; że musí wycho-
dzić z ciáta. A boi sie dla grzechow,
áby iey kiedy wielkość ciemności
nie ogárnęła. Boże bądź mi miłos-
ściw! y utrzymay moię mizerną
duszę, áby zli duchowie iey nie prze-
mogli, ale twoiá miłość y Święci

Aniołowie niech ją przyimają. Day
o IEZU cześć y chwałę twemu Świę-
temu Imieniowi, á przez moc twoiego
go miłosierdzia, staw mię przed twoy
łaskawy sąd; rácz być przy mnie,
y bądź moim odkupicielem, moim
obrońcą, y pomocnikiem.

Pánie IEZU Chryste! zmituy się
nad mizerną duszą moią, ktora wie-
lu grzechami jest oszpecona; ty zaś
rácz ją oczyścić twoią drogą Prze-
nayswiętszą Krwią.

Pánie IEZU Chryste, wręce twoie
polecam Duchá mego.

*NB. Hic detur Reo Crucifixus osculan-
dus cum exhortatione lingua eadem, que
babetur Paragrapho II. additis affectibus
fol. 52.*

§. VIII.

*Quando Reus debet per plateas Civita-
tis vivus trahi super terram ad mortem.*

MODLITWA.

O Wszchemogący y spráwiedliwy BOZE! uznáię, chwałę, wielbię, twoie Boskie sądy, y Dekretá, y Spráwiedliwość. Ia nieszczęśliwy y mizerny człowiek, oszpeciłem moim nie, zbożnym, y zgorządzającym życiem, y konwersacją twoie wyobrażenie, y nie uczciłem ie; toż przez rożnych grzechow brzydkość, y szkárádnosć prowadząc, włoczył; w głębokim błocie zbrodni moich topiąc plugawit; ták dálece: że ztąd masz o spráwiedliwy Boże! y Sędzio słuszną przyczynę we mnie, ábyś mię tákóž podobną, y záslużoną kárą poskroś mił, y iáko nieczystą y brzydką świnię przez wszystkie błoto y káłuże, przez kámienie, pnie y grudę, ciągnąc y włoczyć dopuszczasz.

To o moy Boże! uznáię zá spráwiedliwy y Boski Dekret, ktoremu

się bynajmniej sprzeciwić nie chcę,
ani mogę. Ale cię szczególnie pro-
szę o to, o mój Zbawicielu IEZU
Chryście! o to proszę cię, z głębo-
kości serca mego, abyś raczył
wspomnieć, iako ci się na ten czas
powodziło, gdy cię twoi niemiłosierni
mordercy w Ogroycu poimáli,
mocno związáli, do Miastá przez rze-
kę Cedron, przez błoto, y káłuże;
y znowu z Miastá na Górę Kálwaryi,
przez pnie, y kámiene, y wszystkie
ostre mieyscá bez miłosierdzia wlo-
czyli y ciągnęli. Przez to twoie twar-
de y przykre powłoczenie, proszę cię
o miłosierny IEZU! abyś mi raczył
być na ratunku y pomocy z twoim
miłosierdziem; y dał abym też tę
mnie náznáczoną kárcę cierpliwie,
y odwážnie poniośł, y wytrzymać
mógł.

*Noxa, quamdiu trahitur Reus, sepe eum
excitet illis supra notatis affectibus fol. 52*

*Et quasi jam in agonia existentem, ad DEUM
disponat, ingeminando alta voce eisdem.*

§. IX.

Dum Reus quadripartiri debet, dicat:

MODLITWA.

O Wszehmocny y wieczny BOZE;
ktoryś człowieká, iáko iáki ma-
ły świat, ze czterech náturálnych
Elementow álbo żywiołow, przez
twoię wieczną mądrość stworzył; y
wiedno złożył; y tegoż, według two-
iey Boskiej Woli znowu rozdzielasz
y rozwiązuiesz, y wniwecz obracasz
zmituy się nádemną.

A ponieważ ty o sprawiedliwy Bo-
że, y Sędzio, nádemną mizernym
grzesznikiem ták uwzięłeś się, y ták
koż ten gorzki dekret przepuścić ná-
mnie raczyłeś; áby ten moy mały
świat, to jest; to moje znikome y ni-
szczące się ciało znowu się rozeszło,
y rozdzieliło. Więc ia nikogo inne-

go nie znáyduię komubym te krwá-
wą Ofiarę osobliwie mógł ofiarować
y oddać, iáko tobie o moy ukrzy-
żowány Zbáwićielu, Pánie IEZU
Chryście.

Moie grzeszne ciało, ma być teraz
zspráwiedliwego y słusznego Dekretu
ná cztery części światá rozwiesz-
ne, y ná okrutne dziwowisko pos-
przybiáne.

O Pánie IEZU! iáko wola, iáko
wola niech się wszystko stánie we-
dług twoiego Boskiego upodobánia.

Znáyduię o IEZUSIE! ná twoim
świętym Krzyżu naypewnieyfe y
nayprawdziwfe cztery części swiá-
tá, ná ktorych moiego mizerneho
ciała cztery części gotow iestem do-
puścić powieszać, y przybić.

A naprzod u Głowy w gorze twe-
go Przenayświętszego Krzyża, iáko
ná wschod Słońcá, ofiaruję ci o IEZU,
moię nayosobliwszą y lepszą część;

to jest Głowę moję: ze wszystkimi zmysłami, Rozumem, Pamięcią, y Wolą wszelką dobrą. Te moję głowę o IEzu, zawieszam y przybijam, do twego Przenayświętszego Krzyża, aby nigdy ná wieki od niego nie była odalona y odięta.

Po prawey stronie twego Przenayświętszego Krzyża, iako nápołudnie, ofiaruję ci prawą część moiego obrzydliwego, sprosneho, y mizernego ciała; aby też tak do twego Przenayświętszego Krzyża przybite, przez twoję Łaskę y Miłosierdzie, pożądaną nieśmiertelność otrzymało, y dosięść mogło.

Po lewey twego Przenayświętszego Krzyża, iako ná Pułnocy, ofiaruję ci o moy IEzu! lewą część mego nieszczęśliwego ciała, wespół z utrapionym sercem moim: to raczysz o nayłaskawszy IEzu! tak przyiąć, aby w naykrytszym łozeczku twego

twego Boskiego sercá zágrzebione,
wieczny odpoczynek znalazło.

Ná spodniey części twego Przenayświętszego Krzyżá, iáko ná zachodzie Słońcá ofiaruię ci o IEZU, moię ostatnią część mego ciála, y całego, y błędnego życia; abym ták dziś przez tę śmierć, te doczesne zeyście z życia tego uczynił: ále ták zupełnie do Krzyżá twego Przenayświętszego był przybity, y szczęśliwego Wschodu Słońcá Spráwiedliwosci IEZUSA CHRYSZTUSA był uczestnikiem.

O ukrzyżowany IEZU! y dopieroć się to zpełni: Stałem się dziwowiskiem y pośmiewiskiem Bogu, Aniołom, y ludziom.

A dopiero będąc ze wszystkich czterech stron Przenayświętszego Krzyżá IEZUSOWEGO Bogá chwalił, y po wszystkie wieki wielbić mógł,
od

od Wschodu, Zachodu, Południá,
y Pólnocy, Amen.

*Postquam jam Reus supplicium pertulit, &
animam exhalavit, dicatur Pater noster,
& Ave Maria. & observetur instructio po-
sita a folio 52. & precedentis folii, dum adhuc
luctatur cum Anima, faciendo saepe signum
Crucis versus morientem.*

ASPIRATIONES

Omnibus Communes.

**JEZUS MARYA! IEZUS MARYA!
IEZUS MARYA.**

IEZU Synu Bogá żywego, zmi-
łuy się ná demną.

IEZU Synu Máryi, zmiłuy się ná
demną.

IEZU Synu Dawidow, zmiłuy się
ná demną.

O naydobrotliwszy IEZU, o nay-
łáskáwszy IEZU, o nayśłodczy IEZU.

IEZU przybądź mi ná pomoc, IEZU
rácz być przy mnie, IEZU odpuść mi.

Dla

Dla okrutney Męki twoiey, zmiłuy się ná demną.

Dla gorzkiey śmierci twoiey, zmiłuy się ná demną.

Dla nieskończoney dobroci twoiey, zmiłuy się ná demną.

Pamiętay IEzu łaskawy, zem przyczyną drogi twoiey, nie zgub mię w on dzień straszny. Szukałeś mię do zmordowania, odkupieś mię przez Mękę twoię, niechże tá praca twoia nie będzie ná dáremną.

Spráwiedliwy Sędzio zemszczenia, day mi win moich odpuszczenie, przed dniem straszneho sądzenia.

Ięczę przed tobą, iáko winny káry, wstydząc się wielce zbrodni moich, ále odpuść proszę miłosierdzia szukájącemu.

Modły moje nie są ważne, ále ie ty uczynisz poważne, że mnie wiecznym nie będziesz karał ogniem.

Nayłaskawszy IEzu, pamiętay
pro-

proszę, coś dla mnie ucierpiał.

Pamiętaj JEzu, iakoś dla mnie
na Krzyżu wiśiał.

Pamiętaj JEzu, iakoś gorzką
śmierć ponośił.

Dla tych mąk twoich, zmiłuy się
na demną.

Dla wylány Krwie twoiey, zmiłuy
się na demną.

Wierzę w cię o moy JEzu! w To-
bie mam nadzieię o JEzu! kocham
cię o moy JEzu.

Mocno w cię wierze, mocną mam
nadeię w Tobie, serdecznie cię
kocham.

Kocham cię JEzu, z całego serca
mego, kocham cię JEzu, z całej
duszy moiey, kocham cię JEzu, ze
wszystkich sił moich.

Dla miłości twoiey moy JEzu, ża-
łuię za wszystkie grzechy moie.

Dla tego że cię kocham o JEzu,
żałuię za grzechy, zbrodnie y nie-
pra-

prawości moie.

Ześ ty słodki IEzu moy, dla tego
żałuię za grzechy moie.

O bodaybym cię nigdy nie był
obraził o IEzu, o bodaybym nigdy
nie był zgrzeszył moy IEzu.

O bodaybym cię był ząwſze ko-
chał moy IEzu.

Stąnowię mocno, że nigdy więcey
nie chcę cię obrażać. Ná wieki nie
grzeszyć. Na wieki ciebie kochać.

Ach odpuść mi o moy nayłáskás
wſzy IEzu, ach przepuść mi o moy
naydobrotliwſzy IEzu. Ach daruy
mi o nayśłodſzy IEzu.

Wſzystkie nieprawości moie zata-
piam w przepaści miłóſierdzia Twe-
go, y w krwáwych Ránách twoich,
y wprzebitym Sercu twym.

Na zadołyć uczynienie za nie,
ofiáruięć gorzką Mękę twoię, nay-
droższą Krew twoię, y nieſkończone
zadóſyć uczynienie twoie.

Ufamą

Ufam w dobroci twoiey, żeś mi
odpuścił; żeś grzechy moje zmazał,
żeś zaśluzoną kárę mi darował.

Dla miłości twoiey o IEZU, rad
umieram. Na cześć śmierci twoiey,
śmierć podeymuię.

Na zawdzięczenie Męki twoiey,
rad zniosę gorzkie śmierci boleści.

O dobry IEZU, przyimi ducha
mego, przyimi boleści moje.

Przyimi Duszę moje. W ręce twoie
Panie, polecam ducha mego.

W ręce twoie Pánie, polecam serce
moje. W Śmierć twoie Pánie, po-
lecam śmierć moię.

O IEZU, tobie umieram; o IEZU,
tobie żyję ieszcze; o IEZU, bądź mi
IEZusem, o IEZU, bądź mi Zbawi-
cielem.

Do Najswiętszey Pánny MARYI.

MMARYO Mátko miłości,
Mátko wszelakiey litości,
Bron

Broń nas od zkonánia złego,
Y od czarta przekłétego.

S. MARYO, przybyway mi na
pomoc.

S. MARYO, racz stać przy mnie.

S. MARYO, zmiłuy się na demną.

O Łaskawa, o dobrotliwa, o słod-
ka Pánno MARYO, one twoje mi-
łóšierne oczy obroć do mnie, à IE-
zusa błogóšlawionego owoc żywota
twego po tym wygnaniu racz mi
pokazać.

Dla miłóšci Syna twego, zmiłuy
się na demną.

Dla gorzkiej śmierci Iego, Modl
się za mną.

Pamiętay o nayłaskawsza, iakoś
pod krzyżem stała.

Pamiętay iakoś wespół ubolewała
nad Synem twoim.

Dla tego serdecznego wespół ubo-
lewania mięty litość nademną utra-
pionym.

Pokaż się być Mátką pokaż się
Pátronką moją, ábyś się przyczyniłá
zá mną do surowego Sędzięgo,

Nayśłodsza Pánno, ty wiesz że
cię kocham, ty wiesz że po Bogu,
w tobie pokładam naywiększą ná-
dzieię moię.

W tobie Páni ufam, niech nie bę-
dę zówstydzony ná wieki.

Pámięta y o naymilsza, ileráz ym
ći moy zgon polecał.

Pámięta y ile ráz ym Cię upraszał,
ábyś mi byłá przytomną; więc mi
uczyní teraz, o com Ciebie tyle rá-
zy prosił.

W ręce twoie Páni, polecam du-
chá mego. I w Serce twoie naylá-
skáwze polecam zgon moy, życia
mego, y konánie.

S. Iozefie, modl się zá mną.

S. Ianie Ewángelisto, modl się zá
mną.

S. Barbaro, modl się zá mną.

Affectus ultimi agonizantis.

**JEZUS MARYA, JEZUS MARYA,
JEZUS MARYA.**

W ręce twoje Pánie, polecam ducha mego.

Pánie IEZU Chryste, przyimi ducha moiego.

S. MARYA, modl się za mną.

S. Iozefie, modl się za mną.

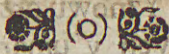
S. Barbaro, modl się za mną.

JEZU Synu Boży, zmyłuy się ná demną.

JEZU Synu MARYI, zmyłuy się ná demną.

JEZU wierzam w ciebie; JEZU mam nádzieię w tobie; JEZU Kocham cię; JEZU tobie żyję, JEZU tobie umieram.

O dobry JEZU, bądź mi JEZUSEM.

P R O F E S S I O
F I D E I C A T H O L I C A E,
Juxta Concilium Tridentinum.

JA N. mocno wierzę, y wyznąię wszystko oraz y z osobną cokolwiek zamyka się w Wyznaniu Wiary, ktorego używa Kościół Święty Rzymski Katolicki, to jest: Wierzę wiednego BOGA OYCA Wszechmogącego Stworzyciela Niebá y Ziemi, wszystkich widomych y niewidomych rzeczy. Y wiednego Páná JEZUSA CHRYSTUSA jednorodzonego z Oycá przed wszystkimi wieki. Bogá z Bogá, światło z światła, Bogá prąwego, z Bogá prąwego. Zrodzonego, á nie Stworzonego, rownego wistocie Oycu, przez ktorego wszystkie rzeczy są stworzone. Ktory dla nas ludzi, y dla nášego zbáwienia zstąpił z Niebá, y przez Duchá Świętego z Pánny MARYI wcielił się, y stał się Człowiekiem. Ukrzyżowan także pod Pontskim Piłatem, umęczon y pogrzebiony jest. A Zmartwychwstał dnia trzeciego według Pismá Świętego. Y wstąpił ná Niebiosá, y siedzi ná prawicy Oycá. Y znowu przydzie w chwale sądzić żywych y umártych, ktorego Krolestwá, nie będzie końca. Wierzę w

F 2

Duchá

Duchá Świętego, ożywiaiącego Páná, który z Oycá y Syná pochodzi, który z Oycem y z Synem wzáiem ádorowany, y wyśławiony bywa. Ktory mówił przez Proroki. Wierzę iż jest ieden Święty Kościół Kátolicki y Apostolski. Wierzę iż jest ieden Chrześć ná odpuszczenie grzechow, y czekam zmartwychwstania zmártych, y przyszłego żywotá ná wieki, Amě

Apostolskie y Kościelne trádycye, y insze tegoż Kościoła obserwácye, y ustáwy státecznie przyimuję, y uznáię. Jáko też y Pismo Święte wedlug tego sensu y zrozumienia, który trzymała y trzyma święta Mátká Kościół, do ktorey należy dáwać zdánie swoje około rozumienia Pismá Świętego przyimuję, áni go nigdy ináczey, tylko wedle zgodnego Oycow Świętych zdánia tłómáczyć będę. Wyznam także Siedm prawdziwych Sákrámentow, nowego Zakonu od JEzusa Chrystusa Páná nášzego postánowionych, ktore do zbáwienia ludzkiego národu, chociaź niewszystkie každemu z osobná są potrzebne; to jest: Chrześć, bierzmowanie, Sákráment Najswiętszy Ciála y Krwie P. JEzusa, Pokutę, y ostátnie pomázanie, Kápłáństwo y Małżeństwo, y że te wszystkie Sákrámenta

mentà łáskę przynoszą; także iż Chrześc
y Bierzmowanie, y Káplánstwo powtarzác
się nie może pod grzechem śmiertelnym.
Przyjęte także y ápprobowane Kościoła S.
Kátolickiego Ceremonie, ktorých przy po-
mienionych Sákrámentách używają przy-
imuję y przypuszczam. Wszystkie oraz
y każde z osobna, które o grzechu pier-
worodnym, y usprawiedliwieniu ná Świę-
tym Synodzie Tridentzkim ustawy są u-
czynione z chęcią przyjmuję. Wyzna-
wam także iż przy Mszy Świętey ofiáro-
wane bywa prawdziwá y zbáwienna ofiá-
rá, tak zá żywych, iáko y zá umártych,
także iż w Przenayswiętszym Sákrámen-
cie, jest prawdziwie y istotnie Ciáło y Krew
z Duszą, y Bóstwem Páná nášzego Jézusa
CHrystusa, y że się przemienia cáła istotá
chlebá y winá w Ciáło y Krew Pánską, kto-
re przemienienie Kościół Rzymski Káto-
licki zowie transubstancycją. Wyzna-
wam także iż pod iedną osobą cały CHry-
stus, y prawdziwy Sákráment przyimo-
wany bywa. Twierdżę także mocno iż
jest Czysćiec, y że w nim dusze zostájące
duchownym wiernych ludzi sukurfem ra-
towáne być mogą. Także iż Święci Pán-
scy w Niebie z Bogiem kroluący czczeni
być

być máią, y wzywáni, y że ciż Święci zá nas
się do Bogá przyczyniáią; á ná ostátek że ich
świętym Relikwióm cześć ma być wyrządzána.
Mocno twierdżę y to, że Obrázy Chrystusa Pá-
ná y Panny Przenayświętšzey, y innych Świętych
Páńskich máią być miáne we wszelkiej uczci-
wości. Odpustów také Świętych nádawána
moc, od CHrystusa w Kościele Świętym zostá-
wioná, y ich używáne być wielce potrzebne lu-
dowi Chrześciáńskiemu, twierdżę y mocno wy-
znawam. Święty Katolicki y Apostolski Rzym-
ski Kościół Mátkę y Mystrzyniá wyznáie, y Rzym-
skiemu Papiężowi, Błogosławianego Piotra A-
postołow Xiążęciá, á Jezusa Chrystusa Náste-
pcy, wi rne postuszeństwo przyobiecuię y po-
przyśięgam. A ná ostátku przyjmuię y to
wszystko, co ná S. Zborách y Concyliách, á zwlá-
szcza Trydentskim urádzono, postanowiono, y
opisáno y w Kanony włożono. Przytym: wszy-
tkie przeciwné ustáwy, wszystkie Herezye y
Odszczepieństwa, od S. Kościoła odrzucone,
y wyklęte, y iá odrzucam, oddalam y potępiam.
Y tę prawdziwą Wiaré Kátolická, oprócz kto-
rey nikt zbáwion być nie może, ktorá teraz do-
browolnie wyznawam, y prawdziwie przyjmuię
cáłą y nienaruszoná, aż do ostátniego życia
moiego kresu, mocnie przyŁásce Božey chowác
y wyznawác chcę. Y żeby od moich poddá-
nych, také y tych, ktorzy pod mojá Jurisdik-
cyá zostawác będą, wyznána y zachowána by-
lá; ile ze mnie będzie mogło być, co iá tenze,
obiecuię, ślubuię y przyśięgá potwierdzam.

Ták mi Panie **BOZE** dopomóż, y Święta
Ewángelia. **REGE-**

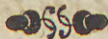

REGISTRUM.

M odus Assistendi Supplicandiis, seu Informatio propter Confessarios. Folio 1.	
Affectus Incarcerati.	4
Informatio de Confessione Captivi.	5
Exhortatio Rei ante Educationem faciendam à Confessario.	9
Oratio Captivi dum ligatur in carcere.	11
Oratio Rei, eundo ad Iudicium.	12
Exhortatio Rei in loco Iudicii à Confessario faciendam.	16
Oratio Rei dum ligatur.	18
Exhortatio post latam sententiam.	19
Interrogationes à Sacerdote faciendam in loco Iudicii, aut etiam in via.	20
Affectus ad Crucis osculum.	24
Exhortatio dum educitur ex Pratorio. <i>ibid.</i>	
Oratio Rei in educatione.	25
Benedictio vini propter Reum.	34
Admonitio in via Confessarii.	35
Oratio Rei prope locum supplicii.	39
Deprecatio populi à Reo faciendam.	46
	Exhor-

Regeſtrum.

<i>Exhortatio Rei à Sacerdote facienda.</i>	47
<i>Oratio Rei, dum ligantur oculi ad capitis plexionem.</i>	48
<i>Oratio ad nudationem Cervicis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Admonitio Confessariorum.</i>	50
<i>Exhortatio Rei suspendendi, facienda à Sa- cerdote.</i>	51
<i>Affectus suggerendi pendentem.</i>	52
<i>Exorcismus supra pendentem.</i>	54
<i>Oratio sclopetis trajiciendi.</i>	55
<i>Oratio Rotà frangendi.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Oratio Rei ante vel, in fractione membro- rum.</i>	56
<i>Admonitio propter Confessarium.</i>	59
<i>Oratio alia ante fractionem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Oratio ignitis forcipibus carpenti.</i>	61
<i>Oratio Rei ante scissionem suae dorsualis Cu- tis in lora.</i>	62
<i>Oratio Rei ante sui combustionem.</i>	63
<i>Oratio Rei ante tractionem sui per plateas.</i>	64
<i>Oratio Rei quadripartiendi.</i>	67
<i>Aspirationes Communes Omnibus.</i>	71
<i>Affectus ultimi agonizantis.</i>	78
<i>Professio Fidei.</i>	79

Do Spowiedzi

Modlitwa.

Proszę Cię Panie Młody Chryste, niech Ci przez za-
stugi Błogosławionej Ławicy Pańskiej Matki
twojej MARYJY, y wszystkich Świętych twoich
wdzięczna y przyjemna będzie ta spowiedź moja
a czegokolwiek mi teraz y przedtym niedosta-
wało do skruchy dostatecznej, do szczerej y doskona-
łej spowiedzi, tego niech dotoży Łaska y miłosier-
dzie twoje, y według onego, racz mi zupełnie
mieć rozgrzeszenia w niebie. Który żyjesz y
Arloujesz na wieki wieków Amen.

Zmięknij Panie Młody twarde serce moje żeby się
od żalu rozplynęło: daj żeby oczy moje łagodne
czy wytworzyły, żalę żem Ci niemiłowal, ale
roznie czyste y czyste obrazat: zmięknij się na-
demną, a według wiedzię niewymownego mi-
łosierdzia twoego racz mi być miłosierdny. Amen.

Przygotowanie do Komunii.

Akt Wiary.

Bogę moją Bogę Jena mego, wyśławam Boga moie
przed Tobą Bógem moim: a najprzed oświadczam się
przed Najęstatem twoim z wiernością y wierno-
ścią jest, a że słyszę za złe, y dobrym za dobre
płacię będzie. Więrzę to wszystko, cokolwiek
z objawienia twoego ma, y cokolwiek do-
kąd katolicki do wierzenia podaie, y z tym się
protepię przed Najęstatem twoim, żem za twię
gotów życie swoje dać, y że w tedy wierzę
chęć żyć y umierać. Dozomoz miłosierdy Boga.

Akt Nadzieie.

Bogę

Boże mój jedyna nadziejo moja w tobie ufności
mojej proklamuję, a łobosiej znam do wielkich
y niezliczonych grzechów moich, uciekam się jedynemu
do niewymownego, y grzeszy moje nie skonczę,
nie przewyższaję miłosierdzia twego, y ma-
nadzieję w niezmiernoy dobroci twojej, w krow-
wych zastępkach Pana JESU KRISTUSA Syna swego, Zbaw-
twiciela mego, że mię do ~~tasli~~ na pod do tasli
a potem do chwaty twojej wieczney przyję
y duszę moją zbawić oświecić saczyć, w tej
nadziei żyć y umierać.

Akt Miłości.

Boże wieczney chwale, najwyższe dobro moje, y
jedyne, najmiłsze serca mego ukontowanie, do
ciebie obracam serce moje, y wszystkie affekty
moje, y z tym się przed tobą opowiadam, że cię
serdecznie kocham nad wszystko, y rad bym żeby
się w sercu moim zmięściła miłość do wszystkich
świętych miłosników twych, oświecić miłości
najdoskonalsza najwyższej Diany y Bogarodzi-
ce MARYJY, a czego miłości mojej niedostać
to nagrodzić niepojętą y nieskonczoną miłością twą.
W tej miłości którą do tobie, Bogu memu mam
oddawać, y oddać w pełną inną miłość wszystkich
rzeczy stworzonych, żeby w wszystkie affekty, obrócić
do ciebie samego Boże mój, jedyna pociecho, jedy-
ne dobro, y ukontentowanie serca mego.

Akt Skruchy albo Żalu za grzechy.

Boże mój, Boże nieograniczonego Najestatu, który
wszystko wiesz y widzisz, weprzyj się na mnie, a nie
patrz na grzechy moje: Wyznam, wyznać
zgrzeszyłem.

=grzeszytem, ach grzeszytem przeciwko tobie Dobrot,
lebowi Oczu, niegodziemem być narządy Synem
twoim, ale ty Oczu niekonczoney Dobroci
niewymownego łmi to sierdza zmiłuj się nademną
a' dopuść ciężkie grzeszy moje: Wabowiem ser
decznie zatusz ziemcy Pana y Boga mego, tak da
brego, naywistszego Dobrodzieta mego kiedykolwiek
obrazil: Zatusz nie z boiazni karania, na kto
nem się zafuzit, ale z perzerey miłosci ku tobie.
Zatusz Sercem pokutuiącego Piotra S. Zatusz
sercem Magdaleny Wabstey, y wszystkich pokutuiących
a' przytym mocno spawuie że się już nigdy za
Łaskę y pomoc twoją na żaden grzech nieodwazę
by mi też żto o utracie wszystkich co mam y
nieci mogą, by mi ^{to} żto o życie moje. Wolę tysiąc
kroć umierać niż ciebie Boga mego obrazić
wsiem bawiem. Tej tedy nieodmiennej woli, y posta
nowienia mego, niech pieczęcią y utwierdzeniem
bądźcie Najswiętsze ciato y Najdroższe Serce Seruffina.
a' teraz przez te najswiętsze tajemnice, przez
gorzkę mękę y okrutną śmierć krzyżową Syna
swego, Ławiciela mego IZUSA, przez wielomazne
zaślągi Najswiętszej Matki, y wszystkich świętych
zmiłuj się na nędzną duszę łmbię, a' bądź mi
Łoscem mi grzeszemu. Amen.

Przed przyięciem Najswiętszego Sakramentu.
Z boiazni y ze dziękem zblizem się do Stolu
Twoego Boże mój y Gdzio mój w Adenay święt.
szym Sacramencie obecny: Kamuieć mi
Wabstę, strach mię Idęmuie, y samienie do
grzeszow się z naidze wstęp mi czyni, ale
z drugiey strony, dobroć twoją y miłosc twoją
Wobratkuy

Dobrośliwy Alzbe, wabi mię y zachęca do wotn
twoego. Y w tey dobrości ubiogo przychodzę do
ciebie Pana y Boga mego, karmiciela mego, do
kroczicia mego Dawidę żywota y obfitey łaski.
Wiem y przed tobą Bogiem moim wypiekuam że
przyślę pię do bankietu twoego przenajświętszego
bez szaty godowej, ozdobcony z wpleśkicy ozdoby
dufney, lednacie się spodziekuam, y po łasce twoicy
trzymam Panie moy, że mi udzieliś kosztowną
szatę zastę twoich nieskonczoney wagi, zemi
żeby mi się przybrał w purpurę przenajdroższey
krowie twoicy za mię na drzygu obfitej przeła
ney. Nie gardź Dobrośliwy Alzbe ngdźną dufką
moią dragim krowie twoicy nakładem odkupioną.
Ła drow y teraz pragnę, nakam y nasyć łakania
dufki moię. Anizam się w skrupionym sercu przed
Majestatem twoim, przypadam do podnożka twoego,
a z pokutniczą Magdalena obciążam święte nogi
twoie, y nie puszczę się ich, aż mi pobłogosławisz
Arzamię w berdeną przepasi pastwki moicy
i ~~z~~ y nideremności moicy, a z głęboła patrzy
na niepoistą gadność, y niedostępną chwale Maję
stata twoiego wstydzi się bezpieczeństwa mego
y serdecznie żalię, że mi się kiedy na obraz twoj
odwarzył. Przepraszam cię Panie y ładzio moy, że
brzę mitoserdzia twoego. A jeżeli podobno, ostat
nie jest przęsci moie, to argwanie przenajświęt
szęch tajemni twoich, jeżeli ta ostatnia komu
mania moia, niechże mi, prozę, Ojdzic na zbewie
nie, y na żywot wieczny. A ja iakobym szis

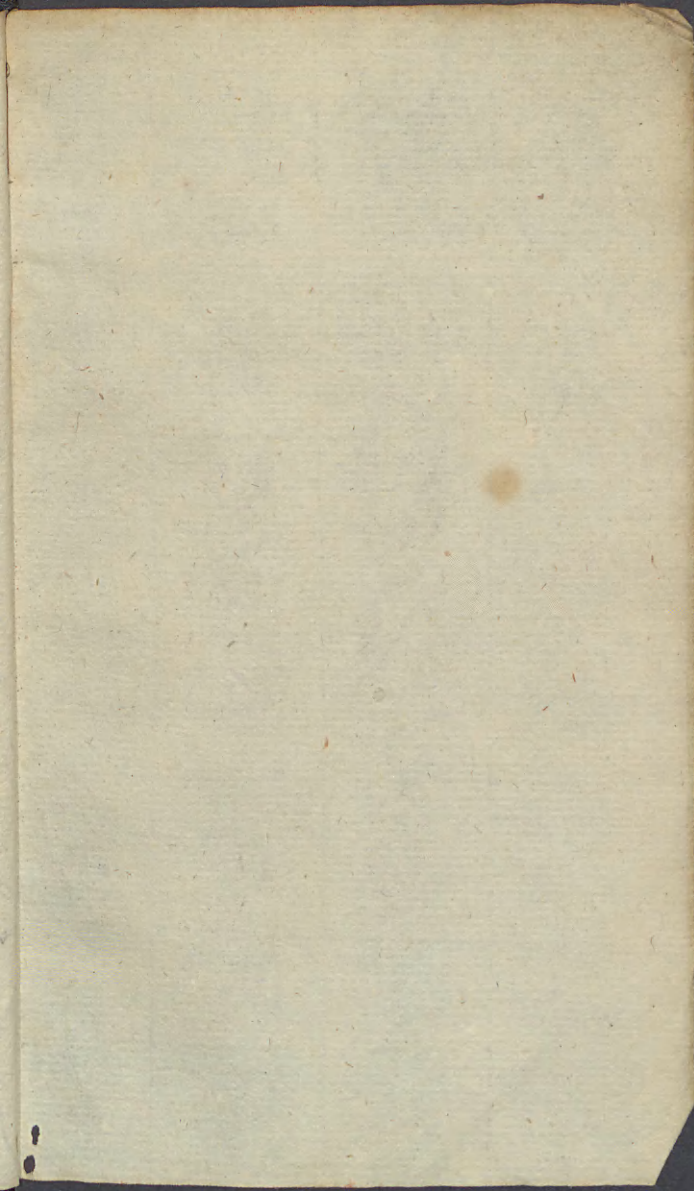

miat umrzeć, tak ci się usławiedliwiam, y jak do
ostatniego wiatyku góstuje się przystępuję
y przycięć cię, przenaświęszę cię y krew
twoją. Dla tego uprzędam z serca mego wszystkie
wiatowe myśli, oddalam wszelkie mię porządne
afekty, występiam wszelkie nieprawości moje,
a tobie samemu Boże moy otwieram serce
moie. ~~Przyjdź~~ Przyjdź Panie JEZU, napętni
pragnienie moie, nakarm mię chlebem anielskim
ktorego taknę, zebym o tym chlebie przystę
do łemina przysliwej wierności, do stotu
chwale y radości niewyśażonej. Amen.

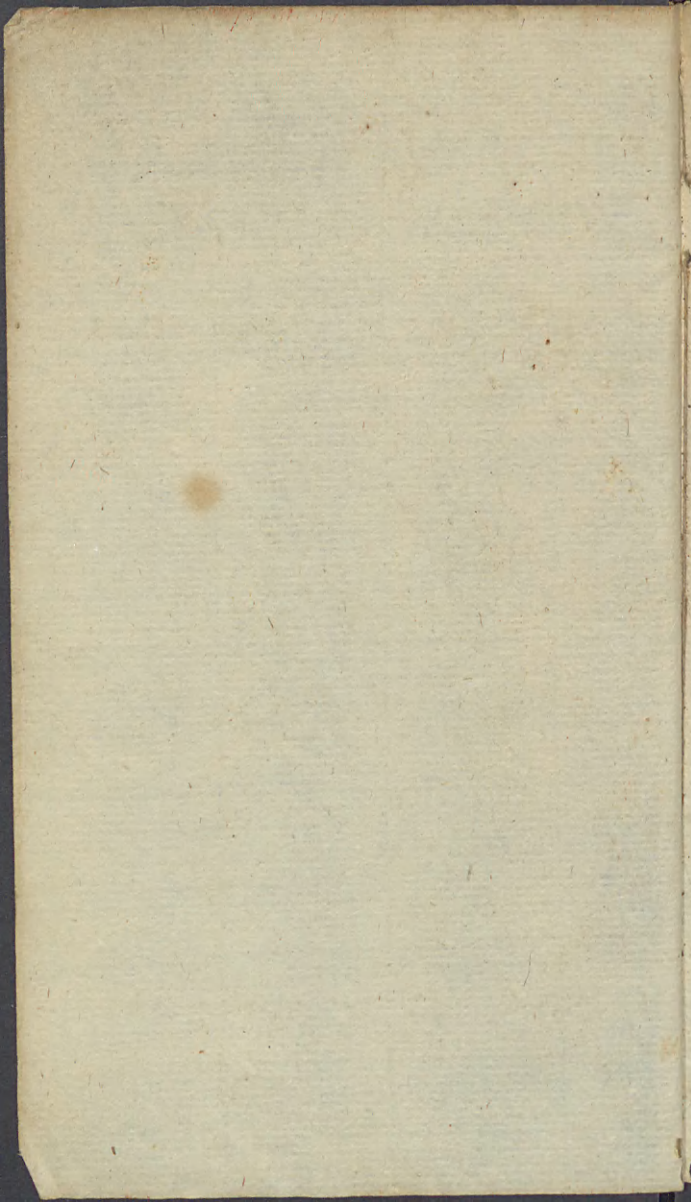
Dużo Chrystusowa poswoję mię, cięto
Chrystusowe zbaw mię, krwi Chrystusowe
napoj mię, wodo Boku Chrystusowego
omij mię, Męko Chrystusowa utwierdź
mię. O dobry JEZU, wosłuchaj mię. w
ranach Twoich zakryj mię. Niedopużoraj
mi oddalić się do ciebie. Od nieprzyjaciela
złotliwego bron mię. w godzinę śmierci
moiej przyimi mię. Y każ mi przycię do
ciebie, zebym cię z świętymi Twoimi chwa
lit, przez nieskonczone wieki wieków. Amen

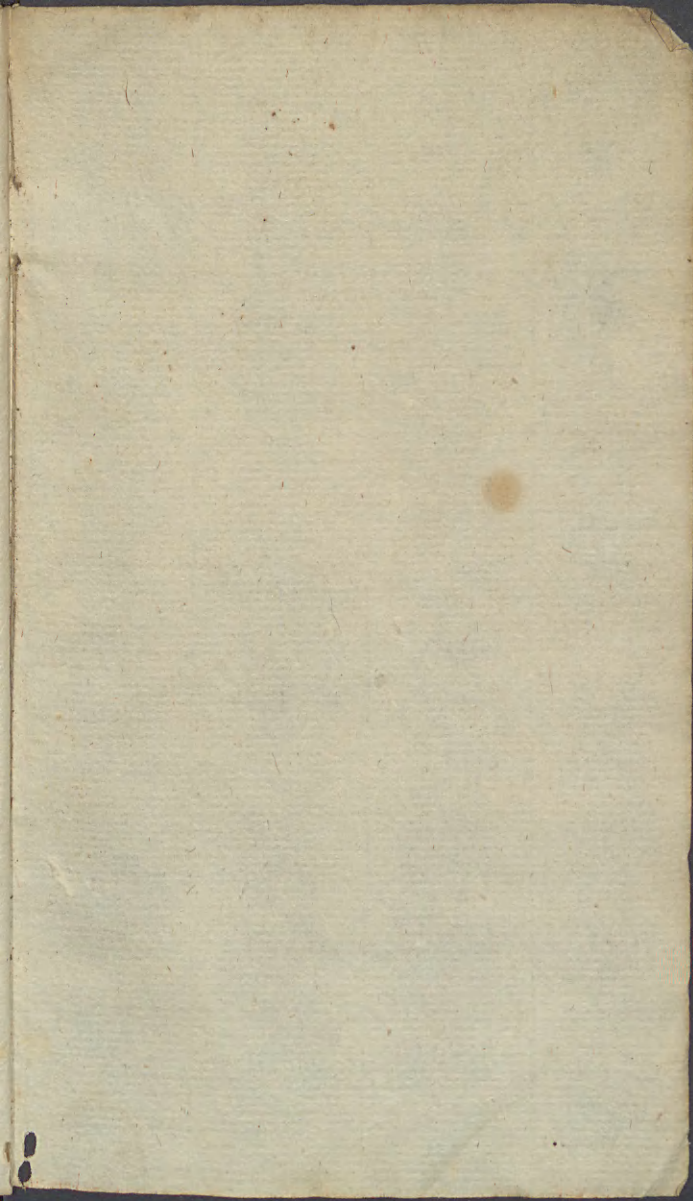

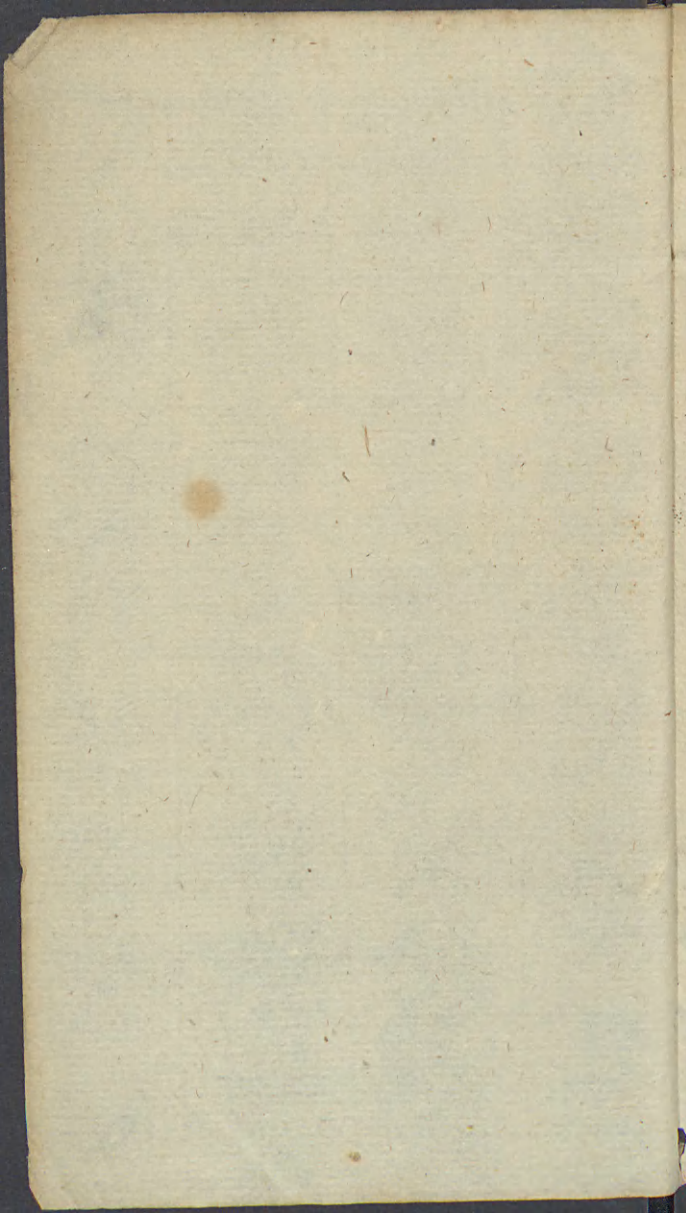

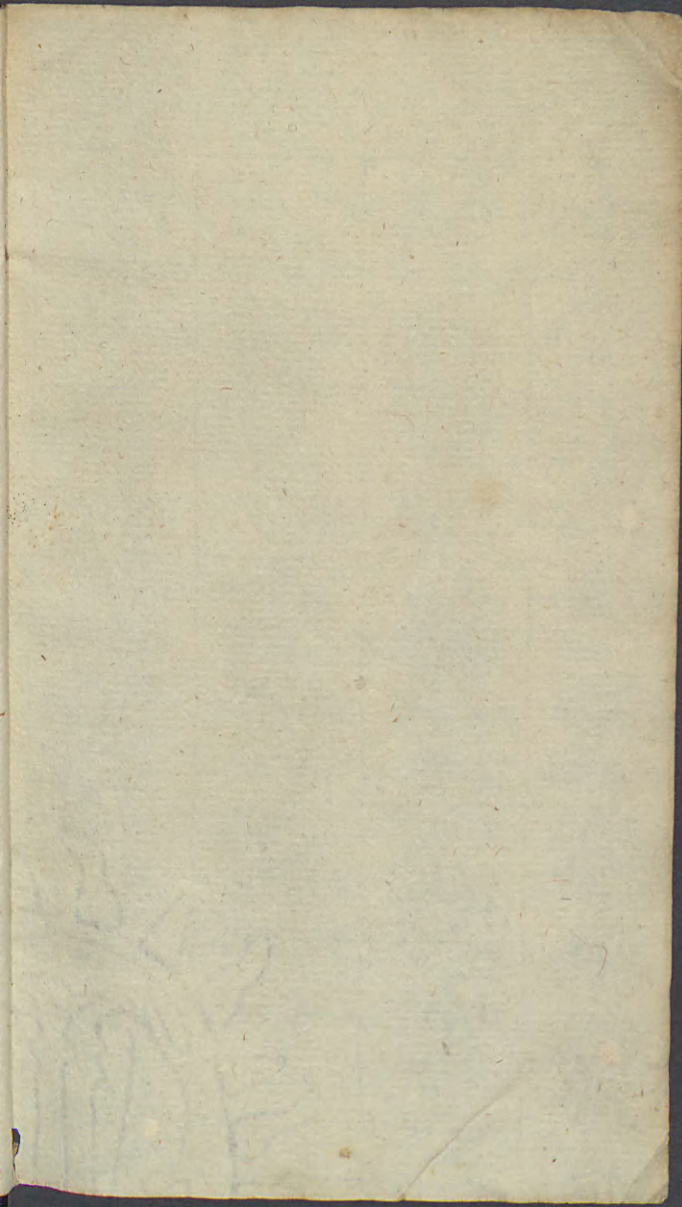

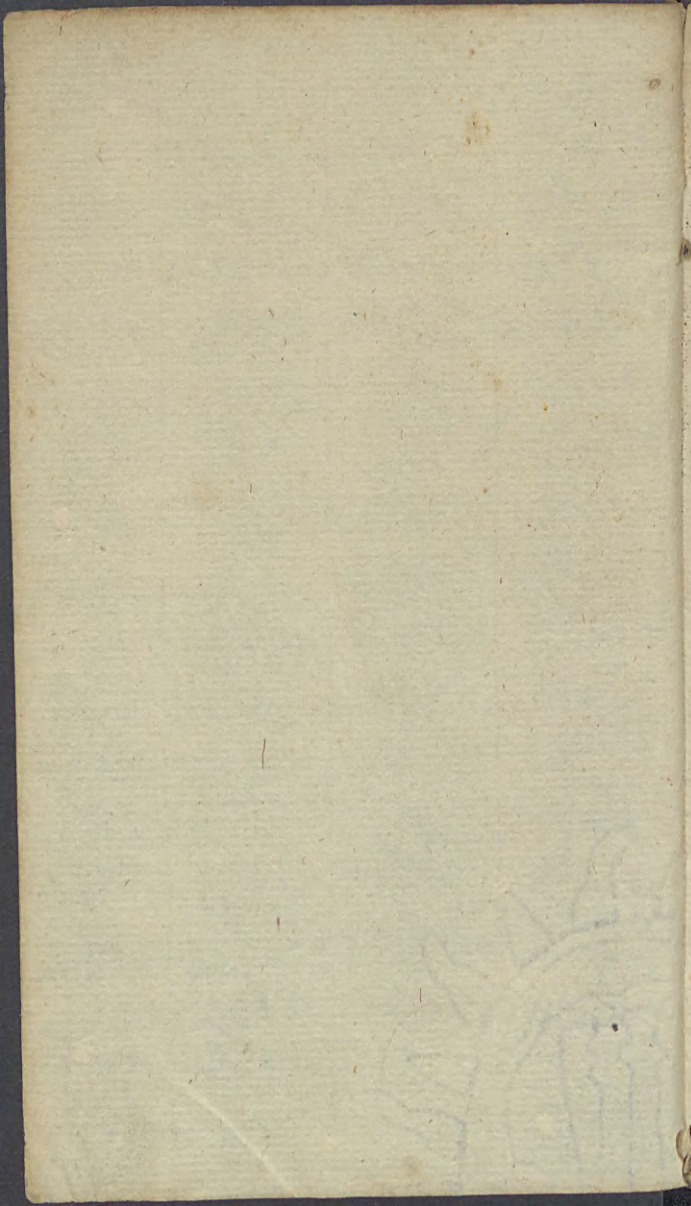

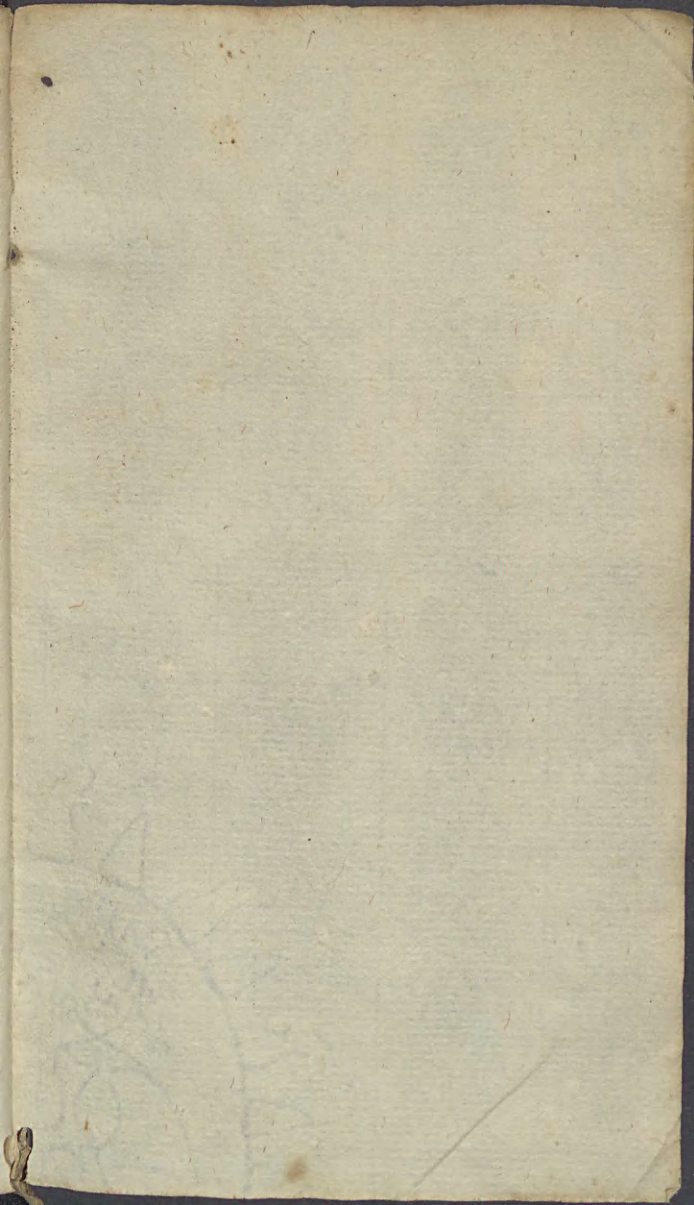

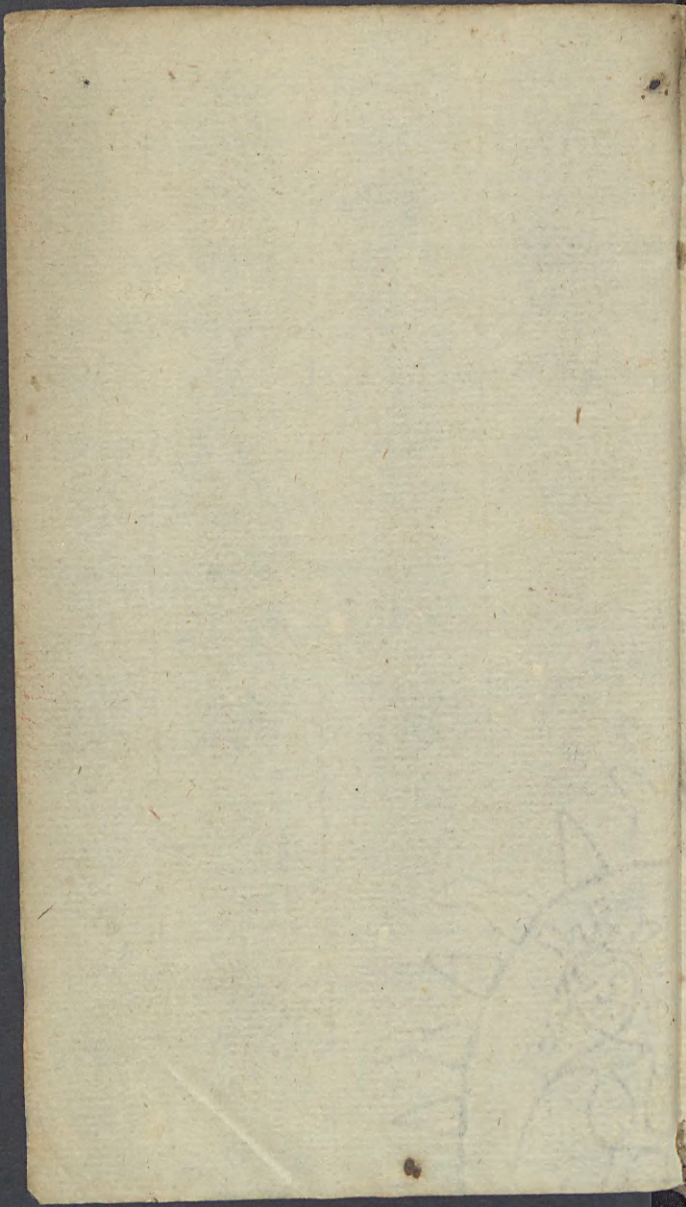

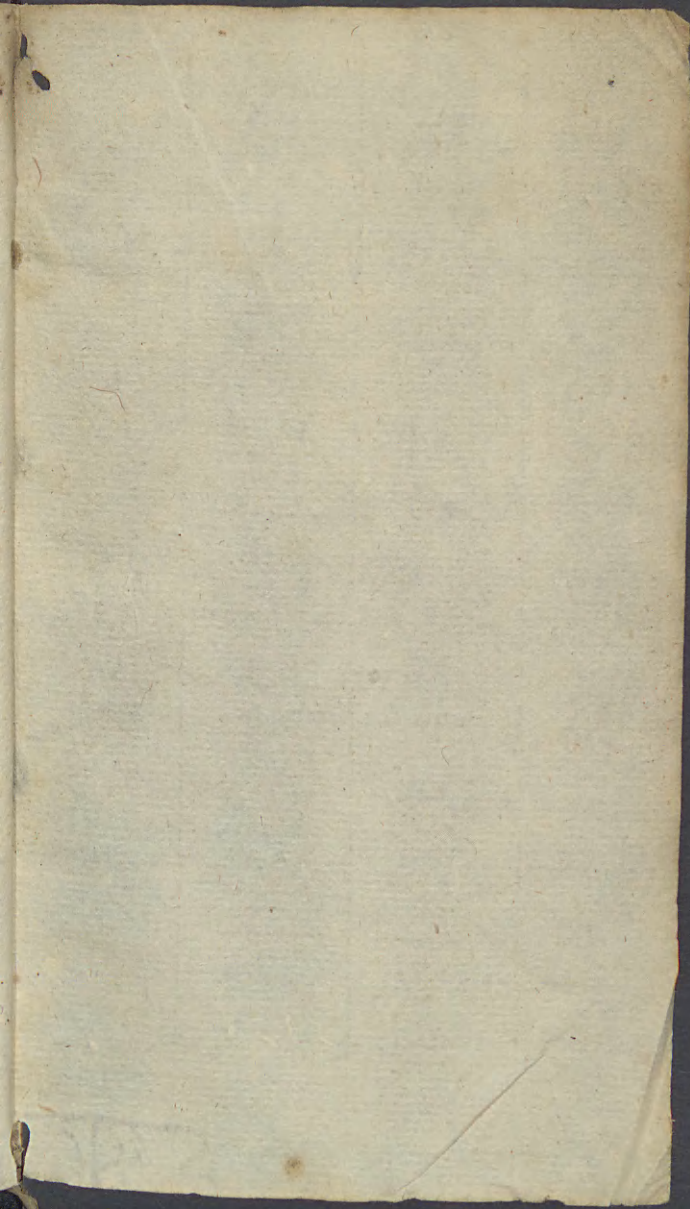

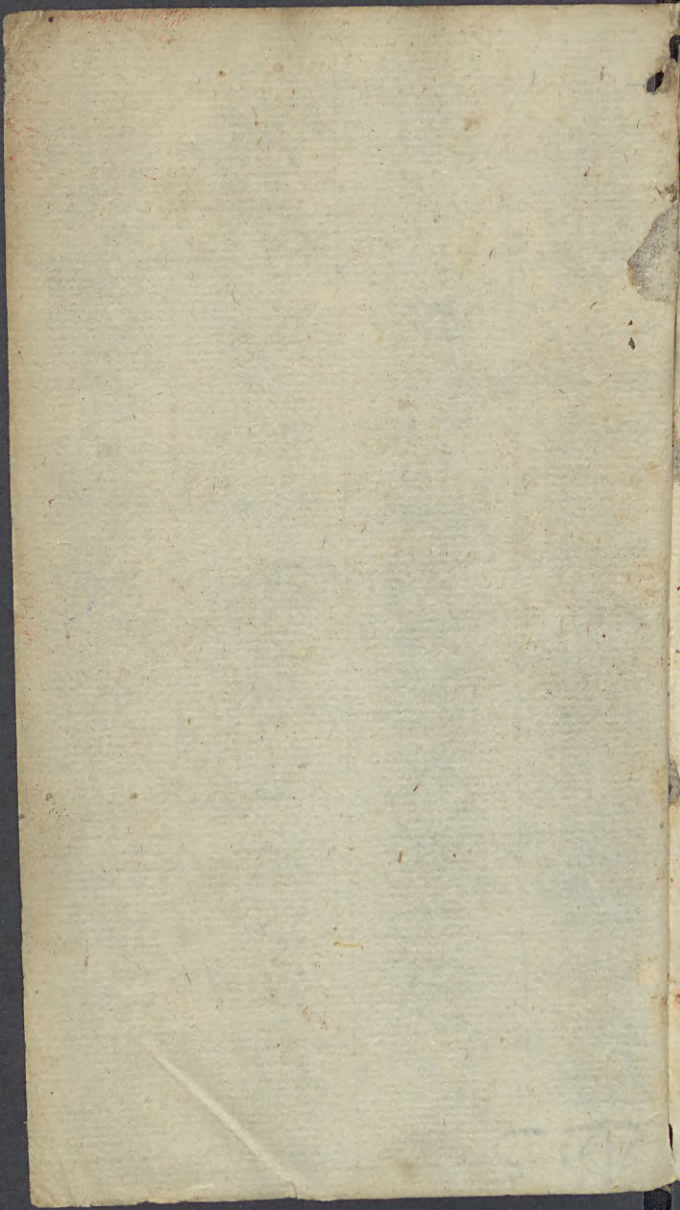

⁺
Po Skonaniu.
Modlitwa.

Przybądźcie święci Boży, zabierzcie Anieli
Pańscy przymużcie duszę jego ofiarując ją
przed obliczem Waszym.

Niech cię przyjmie Chrystus, który cię po-
wołał, a na Łono abrahamowe niech cię
anieli doprowadzą.

Daj mu Panie wieczne odpocznienie

A światłości wiekiesta niech mu świeci

Kyrie elejson Chryste elejson Kyrie elejson.

Oyże nasz. &c.

Modlmy się.

Tobie Panie polecamy duszę Stugi twego N.
aby tobie żył, który światu umarł, a Ty
z najtęskawszego miłosierdzia twego zgładź
wszystkie grzechy jego, których by przez
krewkość dopuścił. Przez Chrystusa
naszego. Amen.

Daj mu Panie wieczne odpocznienie

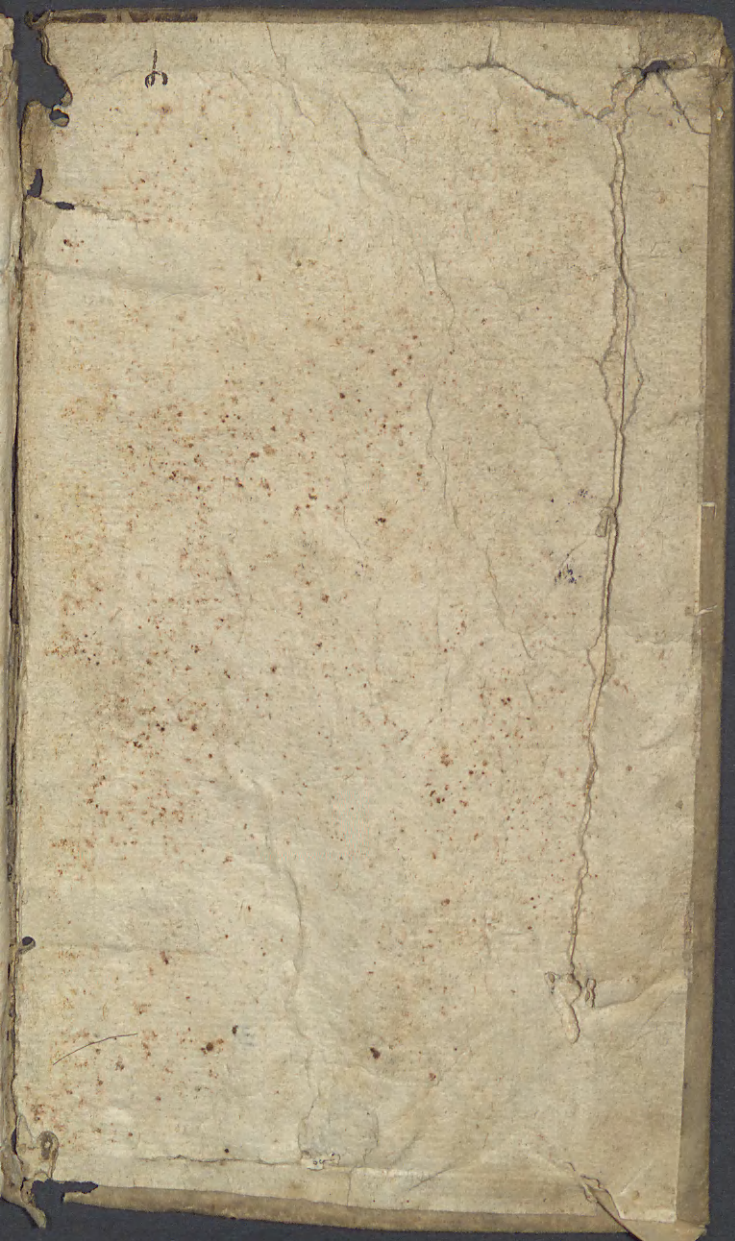
A światłości wiekiesta niech mu świeci

Niech odpocznie w pokoju. Amen.

KSIĘGOZBIÓR
MARCINA ZAMOYSKIEGO

1906 -KZ

1906 -KZ

LIBRARIUM
MUSEI
HISTORICO-NATURALIS
MUSEI
MUSEI
MUSEI